

Ο ΜΕΝΤΩΡ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ
ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Τὰ διαφεύγοντα τοὺς πολλοὺς, ὑφ' ἑτέρων δ'
εἰρημένα σποράδην ἢ πρὸς ἀναθήμασιν ἢ ψη-
φίσμασιν εὐρημένα παλαιοῖς πεπεύραμαι συνα-
γαγεῖν, οὐ τὴν ἄχρηστον ἀθροίζων ἱστορίαν,
ἀλλὰ τὴν πρὸς κατανόησιν ἤθους καὶ τρόπου
παραδιδούς.

Πλουτ. Νικίας 1, 5

Ο ΜΕΝΤΩΡ, Χρονογραφικὸ καὶ Ἱστοριοδιφικὸ Δελτίο τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας,
ἐκδίδεται τὸν Ἀπρίλιο, Ἰούνιο, Ὀκτώβριο καὶ Δεκέμβριο κάθε ἔτους
μὲ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ, ὁ ὁποῖος συντάσσει τὰ ἀνυπόγραφα κείμενα.

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ:

Πρὸς τοὺς Ἐταίρους: 37-40 • ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Κοραῆς καὶ Μουστο-
ξύδης: 41-44 • ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Ἡ Ἐταιρεία τῶν Φιλομαθῶν: 45-50 •
ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Ὁ Thiersch εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαιο-
τητες ἐπὶ Καποδιστρίου: 51-59 • ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Ὁ Fr. Thiersch καὶ
ἡ ἴδρυση τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν: 60-64 • Ἐπιστολὴ ἐλλήνων σπουδαστῶν τοῦ
Μονάχου πρὸς τὸν Καποδίστρια: 65-67 • Οἱ Κερκυραῖοι ἀποδοκιμάζουν τὸν Θεΐρ-
σιο: 68 • Β.Χ.Π., Εὐὴ Μελά: 69-72 • Νέες εἰδήσεις γιὰ τὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐπιτροπὴ:
73-77 • Πρακτικὸ τῆς Α' Τακτικῆς Συνέλευσης τῆς 16 Μαΐου 2010: 78-97 • Ἦταν ἡ
σειρὰ τοῦ Ἀβέρωφ: 98-100.

Ἐκδοτικὴ φροντίδα Ἐλευθερίας Κονδυλάκη Κόντου

ISSN 1105-7181

© Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, Πανεπιστημίου 22, 106 72 Ἀθήναι
Fax 210 3644996 • τηλ. 210 3625531 • secr@archetai.gr • www.archetai.gr

Ο ΜΕΝΤΩΡ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ • ΤΕΥΧΟΣ 96 • ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

Πρὸς τοὺς Ἑταίρους

Ἡ ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας δὲν διδάσκεται στὴν Ἑλλάδα, ἴσως διότι ἡ ἴδια ἡ ἀρχαιολογία προσφέρει συνεχῶς νέα ἔλλα γιὰ μελέτη καὶ οἱ ἀρχαιολόγοι κρίνουν ὅτι ἡ καλλιέργεια τῆς ἱστορίας τῆς ἐπιστήμης ἔχει δευτερεύουσα σημασία. Στὶς ἰατρικὲς Σχολὲς διδάσκεται ἡ ἱστορία τῆς Ἰατρικῆς καὶ νομίζω ὅτι οἱ φοιτητὲς ὠφελοῦνται.

Πρῶτος ἔκαμε ἀναδρομὴ στὰ ὅσα ἔγιναν στὴν Ἑλλάδα γιὰ τὰ μνημεῖα κατὰ τὴν περίοδο 1828-1836 ὁ Λουδοβίκος Ross¹ καὶ ἕνα χρόνο ἀργότερα ἀκολούθησε ὁ Ἀλέξανδρος Ρ. Ραγκαβῆς μὲ τὴν ἱστορία τῆς ἀρχαιολογίας τῶν χρόνων του². Ἐπιπλέον ἔγραψαν γιὰ τὴν ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας, συνοπτικὰ πάντοτε, ὁ Εὐθύμιος Καστόρχης³, ὁ Παναγῆς Καββαδίας⁴, ὁ Ἀλέξανδρος Φιλαδελφεύς⁵, ὁ Γεώργιος Οἰκονόμος⁶. Ὁ Οἰκονόμος δημοσίευσε ἀκόμη μικρὰ κείμενα, πάντοτε γιὰ τὴν Ἑταιρεία.

Στὰ μετὰ τὸν πόλεμο χρόνια κύρια θέση ἔχουν τὰ ἔργα τοῦ Γεωργίου Φαρμακίδη⁷, τῆς Ἀθηνᾶς Καλόγεροπούλου καὶ τῆς Μαρίας Προῦνη Φιλίπ⁸. Ὑπερέχει ὁμῶς ἄλλων τὸ συνολικὸ καὶ συνθετικὸ ἔργο τῆς Ἀγγελικῆς Κόκκου⁹. Στὶς μέρες μας ἀρκετοὶ ἀρχαιολόγοι δημοσιεύουν μικρὲς μελέτες γιὰ εἰδικὰ θέματα τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαιολογίας, κυρίως σὲ τόμους πρακτικῶν τοπικῶν συνεδρίων.

Ἀνάμεσα στοὺς παλιότερους Ἕλληνες Ἐφόρους ποὺ ἀσχολήθηκαν μὲ τὴν ἱστορία τῶν ἀρχαιοτήτων κατὰ τὴν Καποδιστριακὴ περίοδο, 28 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν Γεώργιο Φαρμακίδη, εἶναι ὁ Ἰωάννης Κ. Παπαδημητρίου (1904-1963). Τοποθετημένος τὸ 1931 στὴν Κέρκυρα ὅπου ἔμεινε ἕως τὸ 1948, εἶχε τὴν τύχη, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος, νὰ μελετήσει τὸ Ἀρχεῖο Μουστοξύδη ποὺ φυλαγόταν στὴ Μητρόπολη Κερκύρας. Πρῶτος ὁ Παπαδημητρίου τὸ ἐξέτασε ἀπὸ ἀρχαιολογικὴ ἄποψη καὶ μετέγραψε πλῆθος ἐγγράφων τῆς Καποδιστριακῆς περιόδου ποὺ ἀφοροῦν τὶς ἀρχαιότητες, σκοπεύοντας νὰ συντάξει γενικότερο ἔργο. Πρόδρομος τοῦ ἔργου αὐτοῦ εἶναι οἱ μικρὲς μελέτες του ποὺ ἀναδημοσιεύονται σὲ τοῦτο τὸ τεῦχος τοῦ Μέντορος. Ὅλες τὶς μεταγραφὰς καὶ ἀρκετὰ ἄλλα σχετικὰ ἐγγραφα τῆς Καποδιστριακῆς περιόδου μαζὶ μὲ τὸ ἀρχεῖο τῆς ἀνασκαφῆς τῆς Βραυρῶνος, ἡμερολόγια, φωτογραφίες, κατέθεσε ἀπὸ χρόνια στὴν Ἑταιρεία ὁ ἐταῖρος μας, γιὸς τοῦ Ἰ. Κ. Παπαδημητρίου, κύριος Κωνσταντῖνος Ἰ. Παπαδημητρίου.

Ἀνάμεσα στὰ ἐγγραφα τοῦ ἀρχείου Παπαδημητρίου κυρίαρχη θέση ἔχει τὸ φημισμένο ἀλλὰ ἀόρατο ἕως σήμερα κείμενο τοῦ Ἀνδρέα Μουστοξύδη μὲ τίτλο «Πρὸς τὸν Ἀδαμάντιον Κοραῆν Ἀνδρέας ὁ Μουστοξύδης», τοῦ ὁποῖου ὁ Ἰ. Κ. Π. δημοσίευσε τὸ προοίμιό¹⁰. Ἐκτοτε ἔχει γίνῃ κατὰ καιροὺς λόγος γιὰ τὸ κείμενο αὐτὸ τὸ ὁποῖο σκοπεύω νὰ προσαρτήσω σὲ ἔργο ποὺ ἐτοιμάζω γιὰ τὶς ἀρχαιότητες ἐπὶ Καποδίστρια.

Ἀρκετοὶ λόγοι, κυρίως Κοραϊστές, τὸ θεωροῦν ὡς λίβελλο ἐναντίον τοῦ Κοραῆ· στὴν πραγματικότητα μ' αὐτὸ ἐκφράζεται ἡ πικρία τοῦ Μουστοξύδη γιὰ τὰ ἄδικα, ὑβριστικὰ καὶ συκοφαντικὰ κείμενα τοῦ Κοραῆ ἐναντίον τοῦ Καποδίστρια καὶ τοῦ Μουστοξύδη τοῦ 1830 καὶ 1831¹¹. Καὶ φυσικά, τὸ ἥλιο ὕψος καὶ ἡ προσεκτικὴ φρασεολογία τοῦ Μουστοξύδη δὲν συγκρίνονται μὲ τὸ ἐμπαθὲς ὕψος καὶ τὶς συκοφαντικὰς ἀνακρίβειες τοῦ Κοραῆ. Ὑπάρχει ἡ τάση νὰ λησμονηθοῦν ὅσα φοβερὰ ἔγραψε ὁ Κοραῆς ἐναντίον τοῦ Καποδίστρια, ἔτσι ὅμως συνεχίζει νὰ διατηρεῖται ἡ ψεύτικη καὶ πλαστὴ εἰκόνα τοῦ Κυβερνήτη γιὰ ὅσα ἀδίκως κατηγορήθηκε. Ἡ δημοσίευση λοιπὸν τοῦ κειμένου πρὸς Κοραῆν τοῦ Μουστοξύδη ἐπιβάλλεται ἔστω κι ἂν ἡ σημασία της εἶναι πλέον φιλολογικὴ καὶ ὄχι πραγματικὴ.

Στὸ τεῦχος τοῦτο ἀναδημοσιεύονται ὅσα ἱστοριοδικτικὰ κείμενα

τοῦ Ἰ. Κ. Παπαδημητρίου μὲν εἶναι γνωστὰ γὰρ ζητήματα τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας. Ὅλα εἶχαν δημοσιευθεῖ σὲ ἐφημερίδες τῆς Κέρκυρας τῆς περιόδου 1933-1934 τῶν ὁποίων τὰ φύλλα ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρουν μὲν προσέφερε ὁ κ. Κωνσταντῖνος Ἰ. Παπαδημητρίου. Μία ἀκόμη μικρὴ μελέτη γιὰ τὸν Μουστοξύδη εἶχε δημοσιεύσει αὐτοτελῶς ὁ Ἰ. Κ. Π. μὲ τὸν τίτλο «Ὁ ἔθνικὸς βίος τοῦ Μουστοξύδου», Κέρκυρα 1933, ἢ ὁποῖα προσφέρει συνοπτικὴ ἀλλὰ πλήρη εἰκόνα τοῦ Κερκυραίου σοφοῦ.

Στὸ τεῦχος τοῦτο προστίθενται ἀκόμη ἡ ἐπιστολὴ τῶν Ἑλλήνων σπουδαστῶν τοῦ Μονάχου πρὸς τὸν Καποδίστρια ὑπὲρ τοῦ Θεירוσίου ὁ ὁποῖος ἐρχόταν τότε, τὸ 1831, γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἑλλάδα καὶ ἓνα σύντομο δημοσιογραφικὸ κείμενο τοῦ 1832 γιὰ τὴ στάση τῶν Κερκυραίων ἀπέναντι στὸν Θεῖριο. Ἡ ἐπιστολὴ εἶχε γραφεῖ στὶς 14 Αὐγούστου 1831 καὶ δημοσιεύτηκε στὴν Ἑλλάδα στὶς 16 Σεπτεμβρίου. Ὁ Θεῖριος ποὺ ἐν τῷ μεταξύ εἶχε φθάσει στὸ Ναύπλιο εἶδε τὸν Καποδίστρια, ποὺ τοῦ πρόσφερε κάθε ἀναγκαία διευκόλυνση γιὰ τὴν περιοδεία του καὶ τὶς ἔρευνές του, στὶς ὁποῖες τὸν συνόδευε ὁ Ἀλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβῆς καὶ ὁ ἀρχιτέκτων Metzger. Λίγες μέρες μετὰ τὴν ἀφίξη τοῦ Θεירוσίου ὁ Κυβερνήτης ἔφυγε ἀπὸ τὴ ζωὴ, στὶς 27 Σεπτεμβρίου, δολοφονημένος.

Τὰ σύντομα κείμενα τοῦ Ἰ. Κ. Π. ποὺ ἀναδημοσιεύονται ἀποτελοῦν τὴν ἀρχὴ τῆς μελέτης τῆς ἱστορίας τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας. Ξαναγίνονται προσιτὰ 77 χρόνια μετὰ τὴν πρώτη τους δημοσίευση καὶ σχεδὸν μιὰ αἰὼνα μετὰ τὸν θάνατο τοῦ συγγραφέως¹² στὸν ὁποῖο ἡ Ἑταιρεία ὀφείλει ἔξοχος ἀνασκαφὲς καὶ ἀνακαλύψεις καὶ ἡ Ὑπηρεσία τὴ μεγάλη του προσπάθεια ἀναγέννησής της.

B.X.Π.

1. Ἡ ἑλληνικὴ ἀνταπάτη τοῦ Λουδοβίκου Ροσσ (BAE ἀρ. 262, 2009), 364-372.

2. AE 1837, 5-13· ἀναδημοσίευση AE 1987 χωρὶς σελιδαρίθμηση καὶ Ὁ Μέντωρ 81, 2006, 127-142.

3. Ἱστορικὴ ἔκθεσις τῶν πράξεων τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς τῷ 1837 μέχρι τοῦ 1879 τελευτῶντος (Ἀθήνησιν 1879).

4. Ἱστορία τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1837 ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900 (Ἐν Ἀθήναις 1900).

5. Πανελλήνιον Λεύκωμα Γ' Επιστήμαι 62-88: 'Η 'Αρχαιολογία ἐν Ἑλλάδι. 'Αρχαιολογικὰ ἔργα καὶ ἀνασκαφαί. Ἐταιρεῖται καὶ Σχολαὶ 'Αρχαιολογικαί, ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος μέχρι σήμερον.

6. Τὸ Ἔργον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἑκατονταετίαν 1837-1937 ἐν ἀλφαβητικῇ διατάξει (ἐν Ἀθήναις 1938). Τὰ ἑκατὸν ἔτη τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας. Λόγος πανηγυρικός τοῦ Γραμματέως τοῦ Συμβουλίου, ῥηθεις τῇ 23 Ὀκτωβρίου 1938 ἐν τῷ Παρθενῶνι κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς Ἐκατονταετηρίδος (ἐν Ἀθήναις 1942).

7. Ὁ ζωγράφος Ἀθανάσιος Ἰατρίδης (Ἀθήναι 1961).

8. Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς. Εὐρετήριον πρώτης καὶ δευτέρας περιόδου Α' (ἐν Ἀθήναις 1973).

9. Ἡ μέριμνα γιὰ τὴς ἀρχαιότητες καὶ τὰ πρῶτα μουσεῖα. Ἑρμῆς (Ἀθήνα 1977). δεύτερη ἔκδοσις, Ἐκδόσεις Καπόν (Ἀθήνα 2009).

10. Βλ. ἐδῶ σ. 43.

11. Ὁ Μέντωρ 95, 2010, 21-22. βλ. καὶ Ἀπ. Β. Δασκαλάκη, Κοραῆς καὶ Καποδίστριας (Ἀθήναι 1958) 52 καὶ 105.

12. 11 Ἀπριλίου 1963.

Ἀδαμάντιος Κοραῆς (1748-1833). Ἀνδρέας Μουστοξύδης (1785-1860).

ΚΟΡΑΗΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΗΣ¹

Ἡ Ἀκαδημία μέλλει νὰ ἐορτάσῃ ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου τὴν ἑκατονταετηρίδα τοῦ Κοραῆ. Ὑπῆρξε δὲ ὁ Κοραῆς, ἀσχέτως πρὸς τὴν ἐσφαλμένην αὐτοῦ κατεύθυνσιν εἰς τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, ὁ μέγας διδάσκαλος τοῦ Γένους, καὶ εἷς ἐκ τῶν κυρίων συντελεστῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀναγεννήσεως.

Ἡγωνίσθη εἰς ὄλον του τὸν βίον διὰ τὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἔκδοσιν τῶν Ἀρχαίων συγγραφέων, καὶ τὴν μὲν ἰσοπέθει καὶ τὴν διαπαιδαγωγίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάστασιν ὑπέθαψε παραινῶν καὶ γράφων συνεχῶς, καὶ μὲ κάθε τρόπον ὑποβοηθῶν τὸν Ἑλληνικὸν Ἀγῶνα.

Ἐξεχάσθη ὅμως παρ' αὐτὸν ἄλλος διαπρεπὴς Κερκυραῖος λόγιος ὁ πολὺς Μουστοξύδης, καὶ ἄγνωστοι παραμένουν εἰς τοὺς πολλοὺς αἱ πολλαπλαῖ αὐτοῦ ἔθνικαὶ ὑπηρεσίαι πρὸς τὴν μεγάλην πατρίδα του.

Ἀλλὰ καὶ ἡ φιλολογικὴ αὐτοῦ καὶ ἐπιστημονικὴ ἀξία παρωράθη μέχρι σήμερον, καὶ ἠγνοήθη εἰς τὴν πατρίδα του, ἐνῶ ἐπίζηλον ἀντιστοίχως θέσιν κατέχει, μεταξὺ τῶν ἀρίστων συγγραφέων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος εἰς τὴν γειτονικὴν Ἰταλίαν.

Ἐλπίζομεν τώρα μὲ τὴν μελέτην τοῦ πλουσίου ἀρχείου του, ὅτι θέλει καταλάβῃ καὶ ὁ Μουστοξύδης παρὰ τὸν Κοραῆν τὴν πρέπουσαν αὐτοῦ θέσιν, μεταξὺ τῶν συγγραφέων καὶ ιστορικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανθέου. Καίτοι παλαιότερος ὁ Κοραῆς συνεδέετο διὰ φιλίας πρὸς τὸν Μουστοξύδην, καὶ ἄριστα ὑπῆρξαν αἱ κρίσεις αὐτοῦ διὰ τὰς πρώτας ἐργασίας τοῦ Μουστοξύδου. Ἐπαινετικώτατα δὲ ἔγραψεν εἰς αὐτὸν διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περὶ ἀντιδόσεως λόγου τοῦ Ἰσοκράτους, τὸν ὁποῖον πάλιν ὁ Μουστοξύδης διὰ τὴν μεγάλην ἐκτίμησιν, τὴν ὁποίαν ἔτρεφε πρὸς τὸν Κοραῆ ἀφιέρωσε πρὸς αὐτόν. Καὶ ὅμως, οἱ δύο οὗτοι κορυφαῖοι φιλόλογοι, περιήλθον εἰς σφοδρὰν διένεξιν, ὅταν καὶ τῶν δύο αἱ ἐλπίδες καὶ οἱ ἀγῶνες διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἔθνους ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας.

1. Ἐφημ. *Ἀλήθεια* (Κερκύρας), Πέμπτη 23 Μαρτίου 1933.

Μετὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, ὁ μὲν Κοραῆς παρέμεινε γράφων εἰς Παρισίους, ὁ δὲ Μουστοξύδης κατήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς βοηθὸς καὶ συμπαραστάτης τοῦ μεγάλου συμπατριώτου του Καποδίστρια. Ἀνέλαβε δὲ τὴν Διεύθυνσιν τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων τῆς πρωτευούσης τότε Αἰγίνης γενόμενος οὕτω ὁ πρῶτος διοργανωτὴς τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ Κοραῆς μετ' ἀληθοῦς χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ ὑπεδέχθη τὴν κάθοδον τοῦ Κυβερνήτου τὸν ὁποῖον δὲν ἔπαυε νὰ συμβουλευῆ καὶ νὰ ἐπαινῆ θεωρῶν αὐτὸν ὡς τὸν μόνον δυνάμενον νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰς δυσκόλους δι' αὐτὴν τότε στιγμὰς τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ. «Ὁ Καποδίστριας», ἔγραφεν ὁ Κοραῆς, «ὑπάγει εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ σκοπὸν καὶ τὰς δημαγωγίας νὰ παύσῃ καὶ τὴν αὐτονομίαν τῆς Ἑλλάδος νὰ σώσῃ καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἀνὴρ εἶναι ἄξιος πάσης πίστεως». Καὶ ἄλλοτε πάλιν, «τὸν Τιμολέοντα τοῦ Πλουτάρχου ἀπεφάσισεν ὁ Καποδίστριας νὰ ἀναστήσῃ διὰ νὰ δεῖξῃ εἰς ὅλην τὴν φωτισμένην Εὐρώπην ὅτι ἡ σημερινὴ Ἑλλὰς γεννᾷ ὄχι μόνον ἀγωνιστὰς ἐλευθερίας, ἴσους τῶν παλαιῶν αὐτῆς ἀγωνιστῶν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ πολιτικοὺς ἀνδρας, ἱκανοὺς νὰ τὴν στηρίξωσι μὲ τιμολεοντικὴν φρόνησιν».

Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὁ φίλος καὶ συνήγορος τοῦ Κυβερνήτου μετεβλήθη πειθόμενος προφανῶς εἰς διαβολὰς καὶ συκοφαντίας εἰς σφοδρότατον κατήγορον παρασυρθεὶς διὰ τὴν γεροντικὴν του πλέον ἡλικίαν εἰς ὕβρεις καὶ κατηγορίας παιδαριώδεις, μὴ διατηρήσας τὴν ἀρμόζουσαν εἰς αὐτὸν ἀμεροληψίαν καὶ ἡρεμίαν. Ἐγραψε φυλλάδια ὀλόκληρα ἐναντίον τῆς πολιτικῆς τοῦ Καποδιστρίου τὰ ὁποῖα ἡμαύρωσαν ἐν μέρει τὸν ἀκέραιον καὶ ἄσπιλον χαρακτῆρα του. Οὕτως ἐγένετο ὁ κύριος ἐμψυχωτὴς καὶ ὑποστηρικτὴς τῶν συκοφαντῶν καὶ δολοφόνων τοῦ Καποδιστρίου τὸν ὁποῖον καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξηκολούθησε ὡς μὴ ὄφειλε νὰ ὑβρίζῃ.

Εἰς τὴν σφοδρὰν αὐτοῦ κατὰ τοῦ Καποδιστρίου ἐπίθεσιν φυσικὸν ἦτο νὰ περιλάβῃ καὶ ἄλλον παλαιὸν φίλον του, συνεργάτην δὲ τώρα τοῦ Κυβερνήτου τὸν Μουστοξύδην.

Κατηγορεῖ λοιπὸν ὁ Κοραῆς τὸν Μουστοξύδην διὰ τὴν ἐκπαιδευτικὴν κατεύθυνσιν τὴν ὁποῖαν ἔδοσεν εἰς τὸ Κεντρικὸν Σχολεῖον τῆς Αἰγίνης. «Τόσον ἀπέχει νὰ κεντῆ, ὡς ἔπρεπε, τὴν νεολαίαν εἰς τῶν καλῶν τὴν μίμησιν, ὥστε τοὺς ἀναχαίτίζει ὡς κωμὸς καὶ χαλινὸς ἀπὸ τὴν εἰς τὰ καλὰ πρόο-

δον. Ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἐσπούδαζε νὰ ἐλληνίσῃ τοὺς Πέρσας, τὸ Κεντρικὸν μας Παιδευτήριον ἐξεναντίας σκοπὸν ἔχει νὰ ἀποβαρβαρώσῃ τοὺς Ἕλληνας».

Πρὸς τὰς κατηγορίας λοιπὸν αὐτὰς τοῦ Κοραῆ δι' ἐμπνευσμένης ἀπολογίας, ἀνεκδότου μέχρι σήμερον, ἀπαντᾷ ὁ Μουστοξύδης. Συντετριμμένος διὰ τὴν ἄδικον δολοφονίαν τοῦ Καποδίστρια ἀπολογεῖται καὶ αὐτὸς τῆς πολιτικῆς του ὀλίγον τραχύτερα καὶ αὐστηρότερα διὰ τὰς συκοφαντικὰς ἐπιθέσεις τοῦ Κοραῆ. Καὶ τῆς ἀπολογίας αὐτῆς ἀποτελοῦσης μνημεῖον καλλιπερίας καὶ ὕψους δημοσιεύομεν μέρος τοῦ προλόγου.

«Πρὸς τὸν Ἀδαμάντιον Κοραῆν
Ἄνδρέας ὁ Μουστοξύδης

Ἡ Ἑλλὰς καὶ δικαίως ἐπευφήμει τὴν παιδείαν σου, καρπὸν μακροῦ βίου, ἀκαμάτου μελέτης, καὶ διατριβῆς μακροχρονίου εἰς τὴν πολύβιβλον πόλιν τῶν Παρισίων, εὐγνωμονοῦσα ἐξόχως διὰ τὰς πρὸς αὐτὴν συμβουλὰς καὶ διδασκαλίας σου, διὰ τῶν ὁποίων ἠδύνατο κανονίζουσα τὴν σημερινὴν γλῶσσαν τῆς νὰ ῥυθμίξῃ αὐτὴν εἰς τὸ καλλίτερον.

Ἄλλὰ κατὰ δυστυχίαν μὴν ἀρκοῦμενος εἰς τὸν φιλολογικὸν θρόνον, καὶ ζηλεύων τὴν ὅλην ὑπεροχὴν, καὶ ἐκείνην ἀκόμη τοῦ αὐτοκλήτου νομοθέτου ἠθέλησας νὰ σφετερισθῆς. Μεταχειριζόμενος δὲ τὴν ὄνειροποληθεῖσαν ταύτην ἀρχὴν αὐτὸς εἰς σεαυτὸν ἀπέδειξας τοῦ ἰδίου σου ἀξιώματος τὴν ἀλήθειαν ὅτι «ἴδιον εἶναι πάσης ἀρχῆς ὅσον γηράσκει νὰ μωραίνεται».

Πρὸ πεντήκοντα ἤδη ἐτῶν καὶ ἴσως ἐπέκεινα μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἴσως εἰς κανὲν ἄλλο μέρος αὐτῆς μὴ διατρίψας παρὰ τὴν Ἀσιατικὴν Σμύρνην καὶ τὴν ἰδιότροπον Χίον, πῶς δύνασαι νὰ κρίνης ὀρθῶς περὶ τῶν νοερῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν αὐτῆς χρειῶν. Ἐνθουσιαστῆς καὶ μέχρι μονομανίας ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, εἰς τοῦ ὁποίου τοὺς κόλπους ζῆς πρὸ ἡμίσεος ἤδη αἰῶνος, πῶς νὰ ἐκτιμήσῃς ὀρθῶς τὰς ἀνάγκας εἰς τὰς ὁποίας ἔπρεπε νὰ ὑποβληθῆ ἡ χώρα αὕτη ἢ ἐξ ἰδίας ἀδυναμίας ἢ ἀπὸ φρόνησιν ἢ κατὰ συμπάθειαν, ἢ δι' εὐεργεσίας ἢ δι' ἐλπίδας; Ὅταν ἐσὺ νομίζῃς νὰ μεταβάλης διὰ μιᾶς τὸν χαρακτῆρα τῶν Ἐθνῶν, ὅταν εἰς τὴν παντάπασαν σχεδὸν ἀνόμοιον Ἑλλάδα θέλῃς νὰ ἐφαρμώσῃς τῆς Ἀγγλοαμερικάνικῆς Δημοκρατίας τὸ Πολίτευμα, ὅταν φοβῆσαι μὴν ἴδῃς αὐτὴν

πλημμυρουμένην ἀπὸ Κοζάκους, ὅταν ὡς ὄρφανὴν καὶ ἐπίκληρον τὴν παραδίδης εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ παρατρέχων μὲ ἀδιαφορίαν τὰς ἀπὸ τὴν θρησκείαν τὴν γειννίασιν καὶ τὴν δύναμιν μεταξὺ τῶν Ἐθνῶν στερεουμένας σχέσεις ἀναζητῆς αὐτὰς σχολαστικῶς, κρατῶν ἀνὰ χεῖρας τὸν Στράβωνα, εἰς τὴν ἐν Ἀσίᾳ Γαλλογραικίαν, ὅταν τὸν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἴσως πρὸς σὲ δωρηθέντα κάλαμον, διὰ νὰ σημειώνης μόνον τὰς διαφόρους γραφὰς τῶν κλασσικῶν, φαντάζεσαι νὰ μετατρέψῃς εἰς αὐτὸ τῆς θεᾶς ταύτης τὸ δόρυ [«Βριθῦ, μέγα σιβαρὸν τῷ δάμνησι σίχας ἀνδρῶν ἠρώων»^α ὅταν τοὺς δύο ἀντιζήλους προθυμοποιουμένους μὲ τὸν τρίτον νὰ δώσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀνεξαρτησίαν της, ὑποθέτῃς ὅτι θέλουν ραθύμως τὴν ἀφήσει λείαν καὶ ἔρμαιον τοῦ τρίτου, τοῦ ὁποίου ἢ ἐπὶ πρόῃ, μ' ὅλα τὰ τοῦ ἐν Παρισίοις διαδοτικῷ Συνεδρίου μηχανορραφήματα, δὲν εἰμπορεῖ οὔτε νὰ στερεωθῇ οὔτε νὰ ἐξαπλωθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅταν διακηρύττῃς ἄπληστον καὶ κεχηνότα νὰ τὴν καταπῆ σύσσωμον, τὸν ὅστις πρῶτος ἠθέλησε τὴν ἐλευθερίαν της καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν ὀρίων της καὶ ὅστις ὡς μέγιστον τῆς νίκης του τρόπιον ἐνόμισε τὴν ἀπὸ μέρους τοῦ παλαιοῦ Τυράννου της ἀναγνώρισίν της· ὅταν λησμονῶν ὅτι ἢ ἐν Λονδίῳ Συνεδρίασις σταθμίζει τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅτι εἰς ταύτην δὲν μένει ἄλλο εἰμὴ τὸ νὰ συμμορφωθῇ, τὴν ὑπαγορεύῃς ἀποστολάς, πρεσβείας, ἐκστρατείας]² τότε μεταξὺ τῶν ὀλίγων οἱ ὁποῖοι ἀναγιγνώσκουν τὰς φυλλάδας σου, ἄλλοι μὲν ὡς ἀγορασμένον ὄργανον σὲ θεωροῦν ἄλλοι δὲ καταγελοῦν τὴν ἄγνοιάν σου, οἱ δὲ λοιποὶ καὶ τοῦ ἐξησθενημένου νοός σου τὰ ὄνειροπολήματα χαριζόμενοι σοῦ ἐπιφωνοῦν:

Τὸ γῆρας ὑμῶν εἰσορῶν νοῦν οὐκ' ἔχον^β».

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

α. Ὁμηρος [Ιλ. Ε 746-747 : κί ἀδράχνη | τὸ δυνατό, βαρὺ, θεόρατο κοντάρι, ποῦ σκοτώνει ὄσους ἠρώους . . . μετφρ. Καζαντζάκη-Κακριδῆ]. Οἱ ἐκθέτες μὲ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου εἶναι τοῦ Μουστοξύδη.

2. Τὸ μέσα σὲ ὀρθογώνιες ἀγκύλες κείμενο εἶχε παραλείψει ὁ Ι.Κ.Π.

β. Εὐρυπίδης [Βάκχ. 252].

Η ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΑΘΩΝ*

Ἐμελέτησα προσφάτως τὴν «Περὶ τῶν ἐν Κερκύρα Ἀκαδημιῶν καὶ τῶν συγχρόνων αὐτοῖς λογίων» διατριβὴν τοῦ πολλοῦ Ἀνδρέα Μουστοξύδου, ἧς εἶναι πανθομολογουμένως καὶ ἡ καλλιτέρα συγγραφεῖσα, ἕως τώρα, μελέτη περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἐν ἔτει 1808, συσταθείσης Ἰονίου Ἀκαδημίας. Ἡ ἐξάριτος αὐτὴ πραγματεία τοῦ Μουστοξύδου ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον εἰς ξεχωριστὸν φυλλάδιον μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Πρακτικὰ τῆς ἐν Κερκύρα Ἑταιρίας τῶν Φιλομαθῶν», ἀνεδημοσιεύθη δὲ ἀργότερον, ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ Μουστοξύδου, εἰς τὰ «Ἱστορικὰ καὶ Φιλολογικὰ Ἀνάλεκτα», τοῦ μεγάλου πατρὸς του.

Ἡθέλησα νὰ μάθω μερικά, περὶ τῆς ἐνδιαφερούσης αὐτῆς Ἑταιρίας, τῆς ὁποίας ὁ Κανονισμὸς εὐρίσκεται δημοσιευμένος εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων Πρακτικῶν καὶ ἡ περιέργειά μου αὕτη ἱκανοποιήθη ἰδιαίτερος, μὲ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν χειρογράφων Πρακτικῶν τῆς Ἑταιρίας τῶν ἐτῶν 1845-1848, διὰ χειρὸς δὲ τοῦ Γραμματέως αὐτῆς καθηγητοῦ Ἀνδρ. Μαυρομμάτη.

Ὁ σκοπὸς τῆς Ἑταιρίας αὐτῆς, τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ καὶ οὕτως εἶπεῖν ὁ μοχλὸς ὑπῆρξεν ὁ Μουστοξύδης, ἦτο «ἡ ἀνάγνωσις καὶ συζήτησις παντοίων ἐπιστημονικῶν καὶ γραμματολογικῶν πονημάτων», καθῆκον δὲ ὑποχρεωτικόν, τῶν τακτικῶν ἐταίρων, ἦτο ἡ καθ' ὠρισμένην περίοδον ἀνάγνωσις ἰδίου αὐτῶν πονήματος.

Μεταξὺ τῶν Γενικῶν Διατάξεων τοῦ Καταστατικοῦ, περιλαμβάνετο καὶ ἡ διαγραφὴ ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἐταίρων παντός, ὅστις ἐπὶ δέκα ὀκτὼ μῆνας, δὲν ἤθελε ἀνακοινῶσει πρωτότυπον Διατριβὴν.

Ἡ σφραγὶς τῆς Ἑταιρίας ἔφερε ἐπίσημον, τὴν κεφαλὴν τοῦ Φιλοσόφου Κλεάνθους, μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἐπιμονὴ καὶ Φιλομάθεια», ἐν μέσῳ στεφάνου ἐλαίας, συμφώνως δὲ πρὸς

* Ἐφημ. Ἀλήθεια Κερκύρας, Πέμπτη 29 Ἰουνίου 1933.

ρητὴν διάταξιν, τὰ Πρακτικά, αἱ ἀποφάσεις καὶ πᾶν ἄλλο ἔγγραφον τῆς Ἑταιρίας, συνετάσσοντο Ἑλληνιστί.

Ἦτο λοιπὸν ἡ Ἑταιρία αὕτη εἶδος Ἑλληνικῆς Ἀκαδημίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγίνοντο παντὸς εἶδους ἐπιστημονικαὶ ἀνακοινώσεις, οἷονεὶ συνέχεια τῆς παλαιᾶς Ἰονικῆς Ἀκαδημίας, ἐκ τῶν μελῶν τῆς ὁποίας εἶς, ὁ Στάμος Γαγγάδης, κατελέγετο μεταξὺ τῶν ἐταίρων τῆς νεοσυστάτου αὐτῆς Ἑταιρείας. Εἰς τὸν κατάλογον τῶν Ἑταίρων κατελέγοντο αἱ ἐπιστημονικαὶ τότε κορυφαὶ τῆς Κερκύρας, ἐγγύησιν δὲ τῆς σοβαρᾶς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ σκοποῦ τῆς Ἑταιρείας, ἀπετέλει ὁ καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτῆς Πρόεδρος Ἀνδρέας Μουστοξύδης.

Εἰς 36 ἀνέρχονται τὰ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος μέλη τῆς Ἑταιρείας καὶ δὴ τὰ ἐξῆς: Ἀνδρέας Μουστοξύδης, Γεώργιος Μαρκορᾶς, Πέτρος Βράϊλας, Ἀνδρέας Μαυρομμάτης, Ἰωάννης Οἰκονομίδης, Φραγκῆκος Ὀριόλης, Ἀναστάσιος Τυπάλδος Ξυδιᾶς, Ἀντώνιος Πολυλᾶς, Λεοπόλδος Ἴοςς, Ἰωάννης Π. Βράϊλας, Ἰωάννης Ζαμπέλιος, Αὐγουστος Ἐϋμάρ, Ἰωάννης Γεννατᾶς, Ἰωάννης Βαπτιστῆς Σκάρπας, Ἀναστάσιος Ζαβιτζιᾶνος, Ἀριστείδης Κιαπίνης, Μιχαὴλ Ἰδρωμένος, Ναπολέων Ζαμπέλης, Ἄγγελος Κογεβίνας, Κωνσταντῖνος Ζαβιτσιᾶνος, Ἰωάννης Βαπτιστῆς Δελβινιώτης, Βαρθολομαῖος Βέικερ, Κωνσταντῖνος Σακελλαρόπουλος, Στέφανος Παδοβᾶς, Ἰωάννης Πετριτζόπουλος, Στάμος Γαγγάδης, Σπυρίδων Ζαμπέλιος, Ἰούλιος Τυπάλδος Πρετεντέρης, Αἰδεο. Ἰωάννης Βαπτιστῆς Σκανδέλλας, Γουλιέλμος Μαῦρεσβᾶχ, Σωτήριος Ρακέτης, Ἰερώνυμος Σαντώριος, Βόϋδ, Ἀλέξανδρος Δαμασκηνός, Αἰδεο. ἱερομ. Ἀθανάσιος Πολίτης, Ἰωάννης Καμβίτζης.

Μεταξὺ λοιπὸν τῶν μελῶν καταλέγονται οἱ περισσότεροι τῶν καθηγητῶν τῆς λειτουργούσης τότε Ἰονίου Ἀκαδημίας (Πανεπιστημίου), διαπρέψαντες πολλοὶ τούτων εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας.

Ἀπετελέσθη δὲ τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον ὡς ἐξῆς: Πρόεδρος Ἀνδρέας Μουστοξύδης, Ἀντιπρόεδρος Γεώργιος Μαρκορᾶς, Γραμματεὺς Πέτρος Βράϊλας καὶ Ἀντιγραμματεὺς Ἀνδρ. Μαυρομμάτης.

Ἐν ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων τῆς Ἑταιρείας ὑπῆρξεν ἡ

ἐξεύρεις καταλλήλου οἰκήματος μέλλοντος νὰ χρησιμεύση διὰ τὰς συνεδριάσεις καὶ τὰς ἄλλας ἐργασίας τῆς Ἑταιρίας. Συνεζητήθη, διὰ τοῦτο, ἡ πρότασις περὶ ἐνώσεως τῆς Ἑταιρίας μετὰ τοῦ Ἀναγνωστηρίου, τῆς σημερινῆς «Ἀναγνωστικῆς Ἑταιρίας».

Ἴδου δὲ τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα τῶν ἐπισημῶν Πρακτικῶν, πολυτιμότατον διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς Ἀναγνωστικῆς Ἑταιρίας.

«Υπεστήριξαν» λέγει «τὴν ἐνωσιν οἱ Κύρ. Α. Πολυλάς, Α. Δελβινιώτης, Α. Τ. Ξυδιᾶς, Γεώργ. Μαρκορᾶς, Νικ. Ζαμπέλιος, Ι. Β. Δελβινιώτης, προβάλλοντες τὴν οἰκονομίαν τῶν ἐξόδων καὶ τὴν δυσκολίαν νὰ ὑπάρχωσιν εἰς μικρὸν τόπον πολλαὶ χωρισταὶ ἐταιρίαι καὶ παρατηροῦντες ὅτι τὸ Ἀναγνωστήριον, τὸ μόνον μεταξὺ τῶν ἰδιωτικῶν καταστημάτων, τὸ ὁποῖον ἔτεινεν ἐξ ἀρχῆς εἰς σκοπὸν ἀληθῶς ὠφέλιμον, διετηρήθη ἀξιοπρεπῶς τόσα ἔτη καὶ παρεδέχθη εἰς τὸν κόλπον του καὶ περιέθαλψε κατὰ δύναμιν τὴν Ἰατρικὴν Ἑταιρείαν, ἣτο δίκαιον νὰ ἐνισχυθῇ περιλαμβάνον ἅμα καὶ τὴν Ἑταιρίαν τῶν Φιλομαθῶν, ὡς ἂν σφραγίδα τῶν μέχρι τοῦδε ἀγώνων του». Ἀντιθέτως ἄλλοι ἀπέκρουσαν κατηγορηματικῶς τὴν Ἐνωσιν.

Ἀπερρίφθη ὁμως ἐν τέλει ἡ πρότασις ὅταν ὁ Γεώργιος Μαρκορᾶς ἐν ὀνόματι τῆς ἐκλεγείσης ἵνα διαπραγματευθῇ τὴν Ἐνωσιν Ἐπιτροπῆς, ἀνεκοίνωσεν ὅτι τὴν Ἐνωσιν ἀπέκρουον καὶ πλεῖστοι τῶν κτητόρων τοῦ Ἀναγνωστηρίου καὶ ὅτι ἐπομένως δὲν ἦτο ἀξιοπρεπές, διὰ τὴν «Ἑταιρίαν τῶν Φιλομαθῶν», νὰ προτείνῃ ἐπισημῶς τὴν Ἐνωσιν, ἣτις νὰ γίνῃ διὰ μικρᾶς πλειοψηφίας ἀποδεκτὴ.

Ἀπεφασίσθη, διὰ τοῦτο, ὅπως αἱ Συνεδριάσεις γίνονται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐκ τῶν μελῶν Ἀντωνίου Πολυλά, ὅστις προσέφερε μίαν αἴθουσαν, ἕως ὅτου ἡ Ἑταιρία δυνηθῇ νὰ εὔρῃ ἄλλο οἶκημα ἀρμόζον καὶ νὰ προμηθευθῇ τὰ ἀναγκαῖα ἐπιπλα.

Ἡ πρώτη ἀνακοίνωσις ἐγένετο κατὰ τὴν Συνεδρίασιν τῆς 5 Ὀκτωβρίου τοῦ 1845, ὑπὸ τοῦ Προέδρου Μουστοξύδου «περὶ τῶν ἐν Κερκύρα ἀκαδημιῶν καὶ τῶν συγχρόνων αὐτῆς λογίων», ἣτις καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἑταιρίας.

Ἐκαμαν ἀκολούθως ἀνακοινώσεις κατὰ σειρὰν οἱ ἑξῆς:

Πέτρος Βράϊλας: «Περὶ τοῦ ἀντικειμένου καὶ τῶν ὀρίων

τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ τῶν σχέσεων αὐτῆς πρὸς τὰς ἄλλας κοινωνικὰς ἐπιστήμας». Ἰ. Ζαμπέλιος: «Περὶ τῆς παρούσης Ἑλληνικῆς γλώσσης». Ἰωάν. Βαπτιστῆς Σκανδέλλας: «Osservazioni critiche sui giudiziî sintetici». Σ. Ζαμπέλιος: «Περὶ τοῦ Ὁμήρου». Ἰ. Γεννατᾶς: «Περὶ τῆς πειθενεργείας τῶν Νόμων». Φραγκ. Ὀριόλης: «Περὶ τινος κωφαλάλου ἐκ γενετῆς ὅστις λαβὼν αἰφνιδίως τὴν ἀκοὴν καθυπεβλήθη ἔπειτα εἰς ἐξέτασιν καὶ ἠδυνήθη νὰ περιγράψῃ τὴν πρώτην κατάστασίν του». Α. Πολυλᾶς: «Περὶ τῶν ἐν τοῖς ἠθικοῖς ὁμοιοπαθειῶν». Μ. Ἰδρωμένος: «Περὶ τῆς μεθοδικῆς διατάξεως τῶν πράξεων τῆς Ἰονίου Γερουσίας». Γεώργ. Μαρκορᾶς: «Notizie sulle ascite di Gerusalemme e sulle loro autorità nelle isole Jonie». Ἀριστ. Κιαπίνης: «Alcuni sciolti in morte di Giorgio Manromati di Rodi». Ἰωάν. Οἰκονομίδης: «Τῶν κατὰ Κλεάνθην τὸν Αὔνιον ὑπόμνημα». Ἰωάννης Β. Σκανδέλας: «Περὶ δύο αἰνιγματικῶν ἐπιγραφῶν ὧν ἡ μὲν μία ἐν τῇ Μητροπόλει τῶν Λατίνων, ἡ δὲ ἕτερα ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῆς Κασσώπης». Α. Ζαβιτζιᾶνος: «Περὶ εὐλογίας καὶ τῶν ἐπαλλακτικῶν αὐτῆς γενῶν». Γεώργιος Μαρκορᾶς: Ἀναγιγνώσκει ἰταλικὸν ποιημάτιόν του ἐπιγραφόμενον «La Bocca». Κωνστ. Σακελλαρόπουλος: «Τὶ τὸ χρήσιμον περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ἐν γένει». Ἰωάννης Βαπτιστῆς Δελβινιώτης: «Cenni sull'industria». Φραγκ. Ὀριόλης: ἰταλιστί «Περὶ τοῦ κλίματος τῆς Κερκύρας». Φραγκ. Ὀριόλης: «Περὶ τῶν γενομένων ἀνασκαφῶν ἐν τῇ Παλαιόπολει καὶ τῷ πολυανδρίῳ ἐν ᾧ εὐρέθη τὸ Μνημεῖον τοῦ Μενεκράτους». Λεοπόλδος Ἰόσης: «Sulla musica ecclesiastica Greca». Ἄνδρ. Μουστοξύδης: «Notizie storiche intorno a Cali Cartano moglie di Sultan Selim». Αὔγουστος Ἐϋμάρ: «Περὶ τῆς πολιορκίας τοῦ Ἀνατολικοῦ ἐν ἔτει 1829». Κ. Ζαβιτζιᾶνος: «Περὶ τῶν καταστάσεων τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ αἵτινες καταπέζουσι τὴν ἠθικὴν ἐλευθερίαν». Π. Βράϊλας: «Δοκίμιον περὶ τινῶν ἱστορικῶν συστημάτων». Ἄνδρ. Δ. Μαυρομμάτης: «Περὶ τῶν ἐν τῇ ὕλῃ δυνάμεων». Ἀριστ. Κιαπίνης: «Uno sguardo sulle cose d'Italia». Π. Βουδιόλης: «Περὶ τῆς Ἰσπανικῆς Φιλολογίας». Α. Κογεβίνας: «Delle correnti elettrovitali». Ἰ. Πετρισόπουλος: «Ἡ ἐξόρμησις τῆς τοῦ Μεσολογγίου Φρουρᾶς καὶ ἡ ὀλεθρία ἔφοδος τῶν Τούρ-

κων εἰς τὰ τεῖχη». Ἄν. Πολυλάς: «Περὶ ἐποικήψεως δωρεῶν». Π. Βράϊλας: «Περὶ Καντίου». Αἰδ. Ἰάν. Β. Σκανδέλας: «Cenni storici sui popoli greci che si recarono in Ispagna». Κ. Κιαπίνης: Ποίημα ἐπιγραφόμενον «L'assalto del palco scenico». Δ. Καμβίτζης: «Discorso sopra la lingua degli Dei indicata d'Ommero». Α. Πολυλάς: «Περὶ τοῦ πῶς ὄρισεν ὁ Σόλων τὴν διάθεσιν τῶν Νόμων». Π. Βράϊλας: «Περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς δωδεκαδέλτου». Κ. Σακελλαρόπουλος: «Περὶ ψηφοθετημάτων». Ἄνδρ. Μαυρομμάτης: «Περὶ τῆς ἡλίου ἐκλείψεως τῆς γενησομένης κατὰ τὴν 27 Σεπτεμβρίου 1847». Αἰδ. Ἰωάννης Β. Σκανδέλας: «Sommaro inedito del abboccamento tenuto in nel 1555 tra i plenipotenziarii di Carlo V ed Enrico II di Francia-estrato da un manoscrito appartenuto al Cardinale Borgia». Ἄνδρ. Μαυρομμάτης: «Περὶ νέας ἐκδόσεως ὑπ' αὐτοῦ γενομένης τοῦ περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχολογίας τοῦ Πλουτάρχου». Α. Βήλας: «Sulle facultà di dar giudizio nelle opere dell'arti belle o di gusto». Μάνεσης: «Intorno alla condizione degli iloti (;)». Ν. Βούλγαρις: «Μετάφρασις τῆς πρώτης πράξεως τοῦ Σαοῦλ». Ι. Πετρισόπουλος: «ᾠδὴ εἰς Κανάρην τὸν ἥρωα πυρπολοῦντα τὸ δίκροτον τοῦ Καπετάν-Πασσαῖ». Ν. Βούλγαρις: «Ἐθνεγερτήριον ἄσμα». Α. Βήλας: «Pochi cenni artistici sul monumento di Menecrate».

Ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀνακοινώσεων τούτων τινὲς μὲν ἐδημοσιεύθησαν, ἄλλαι δὲ ἔμειναν, δυστυχῶς δι' ἡμᾶς, ἄγνωστοι καὶ τὰ χειρόγραφα, κατατεθημένα εἰς τὸ Ἀρχεῖο τῆς Ἐταιρείας, ἀπωλέσθησαν. Δὲν ἦσαν δὲ αἱ διατριβαὶ αὗται ἀπλαῖ ὁμιλῖαι, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον πρωτότυποι ἐργασίαι τῶν κορυφαίων τότε ἐπιστημόνων καὶ καθηγητῶν τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας. Σκοπὸς ἀποκλειστικὸς τῆς Ἐταιρείας ἦτο ἡ ἀνακοίνωσις ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν καὶ ἡ ἐπ' αὐτῶν κριτικὴ συζήτησις. Ὑπῆρξε δηλ. πραγματικῶς μία Ἀκαδημία καὶ ὡς τοιαύτην χαρακτηρίζει αὐτὴν ὁ Μουστοξύδης, θεωρῶν αὐτὴν ὡς τὴν τετάρτην, κατὰ σειράν, τῶν Ἰονίων Ἀκαδημιῶν.

«Τοιαῦται μὲν ἐγένοντο, Κύριοι, αἱ προηγηθεῖσαι Ἀκαδημία, ἥδη δέ, ὡσπερ ἐξ ὀργῶντος ἐδάφους αὐτομάτως ἀναφυόμενον ἄνθος, τετάρτη ἐγείρεται ἡ παρούσα. Ἴδιον τῶν γερόντων εἶναι νὰ ἱστορῶσι τῶν παρελθόντων χρόνων τὰ

Ὁ Ἰωάννης Κ. Παπαδημητρίου (1904-1963) διορίστηκε σὴν Ὑπηρεσία τὸ 1929. Ὑπηρετήσε ὡς Ἐπιμελητῆς καὶ ὡς Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων στὸ Νο-

μισματικὸ Μουσεῖο, στὴ Βοιωτία, στὰ Ἰόνια νησιά, στὴν Ἀργολίδα, στὴν Ἀττικὴ. Τὸ 1958 ἔγινε Διευθυντῆς Ἀρχαιοτήτων καὶ τὸ 1961 Γενικὸς Διευθυντῆς Ἀρχαιοτήτων καὶ Ἀναστηλώσεως καὶ Γενικὸς Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων. Τὸ ἀρχαιολογικὸ καὶ διοικητικὸ του ἔργο ἔδωσαν αἴγλη καὶ κύρος στὴν ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία καὶ στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία. Ἡ ἐδῶ εἰκόνα εἶναι τῆς δεκαετίας τοῦ '30. Γιὰ τὸ ἔργο του βλ. *Ἐπιμελητὴς Ἰωάννου Κ. Παπαδημητρίου* (ΒΑΕ ἀρ. 168, 1997) 9-51.

γεγονότα, ἴδιον δὲ τῶν νέων νὰ παρασκευάζωσι, διὰ τῶν ἔργων, ὑπόθεσιν εἰς τῶν μελλόντων χρόνων τὴν ἱστορίαν. Καὶ ὑμεῖς θέλετε ὡς ἐλπίζω παρασκευάσει, ὑμεῖς οἱ πολλῆς ἤδη καὶ ποικίλης ἐπιστήμης θεράποντες, φιλομαθεῖς ἅμα καὶ πολυμαθεῖς, ἀήτιτοι διαμένοντες πρὸς πάντα τῆς ἀργίας τὰ ἀπατηλὰ θέληγτρα, ἔχοντες μὲν ἀδιαλείπτως πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν ἡμέτερον στωϊκὸν Φιλόσοφον, διατηροῦντες δὲ ὄχι μόνον ἀλλὰ καὶ προβιβάζοντες, τῇ θεῖα συνάρσει, τὴν εὐδοξίαν τῆς Πατρίδος».

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ο THIERSCH ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ¹

Εἷς τῶν κυριωτέρων συντελεστῶν τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ φιλελληνισμοῦ ἐν Γερμανίᾳ ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως ὁ σοφὸς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου καὶ διαπρεπῆς Ἑλληνιστὴς Fr. Thiersch, ὅστις δι' ἐπιστολῶν καὶ πολλῶν δημοσιευμάτων, εἰς ἑφημερίδας καὶ περιοδικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὑπέθαλπε καὶ ἐνεθάρρυνε τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν καὶ ἐκαλλιέργει τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν συμπάθειαν τῆς Γερμανικῆς κοινῆς γνώμης ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων, ἔχων πρὸς τοῦτο ἰσχυρὸν συμπαραστάτην τὸν ἐξάιρετον φιλέλληνα βασιλέα τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκον. Τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην τοῦ Thiersch φανερώνει καὶ ἡ πατρικὴ ὁμολογουμένως στοργή του πρὸς τοὺς Ἑλληνας σπουδαστὰς τοῦ Μονάχου, τῶν ὁποίων ἡ εὐγνωμοσύνη τόσοσιν λαμπρῶς ἀντανακλάται εἰς τὴν πρὸς τὸν Κυβερνήτην Καποδίστριαν ἐπιστολήν των (ἴδε Κ. Πασαγιάννη, Ὁ Καποδίστριας καὶ ὁ Θεῖριος «Ἴόνιος Ἀνθολογία» 1932). [Ἐδῶ σ. 65-67.]

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς κυρίως χρονολογεῖται ὁ θερμὸς φιλελληνισμὸς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Γερμανικῆς διανοήσεως ἀποτελῶν μέχρι καὶ σήμερον εὐγενῆ παράδοσιν.

Ἄλληλογραφῶν πρὸς τὸν Καποδίστριαν ὁ Thiersch, διὰ τοὺς Ἑλληνας σπουδαστὰς τοῦ Μονάχου τῶν ὁποίων ἦτο ὁ πνευματικὸς ἐν τῇ ξένῃ κηδεμὼν, εὗρισκεν πάντοτε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναπτύσῃ τὰς γνώμας του περὶ τῆς πνευματικῆς προαγωγῆς τῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος. Ὀνειροπόλει δὲ ἔκτοτε τὴν ἴδρυσιν ἀνωτέρου πνευματικοῦ καθιδρύματος, Ἀκαδημίας, ὡς τὸ ἀπεκάλει, θεωρῶν τοῦτο ὡς ἀναβίωσιν τῆς ποτὲ Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος. Ἐν μίᾳ τῶν ἐπιστολῶν τούτων πρὸς τὸν Κυβερνήτην ὁ Thiersch, ἐκθέτων διὰ μακρῶν

1. Ἐφημ. *Κέρκυρα*, 23 Ἰουνίου, φ. 368, 28 Ἰουλίου, φ. 374, 4 Αὐγούστου 1934, φ. 375.

τὴν μακραίωνα ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ἰουστινιανοῦ, συνιστᾷ τὴν ἀνασύστασιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ Κράτους ὑπολογίζων εἰς τὴν ἀσφαλῆ τῶν ξένων ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων ἀρωγὴν, ὡς ἔδραν δὲ αὐτῆς προέτεινε τὰς Ἀθήνας καὶ μάλιστα τὴν θέσιν τῆς παρὰ τὸν Κολωνὸν Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος. Προλαμβάνων δὲ ἐνδεχομένην ἀντίρρησην διὰ τὸ πρόωρον τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ὑπὸ τῆς μόλις ἐκ τῶν ἐρειπίων ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος ἀπήντα διὰ τοῦ παραδείγματος τῆς Πρωσσίας, ἧς ἐν μέσῳ τῶν συμφορῶν τῆς ἤτης τῆς ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος δὲν ἐδίστασε νὰ ἰδρῦσῃ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου «κατορθώσασα οὕτω νὰ ἀναπτύξῃ τὸ γενναῖον καὶ ἀνδρικὸν ἐκεῖνο φρόνημα, ὅπερ ἐκδηλούμενον τῷ 1813 ἐν ἡρωϊκαῖς πράξεσιν ἔσωσε τὸ Κράτος».

Καὶ μετὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἐξηκολούθησεν ὁ σοφὸς Γερμανὸς νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Thiersch εἶχε τὴν γνώμην ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Καποδιστρίου ἀκολουθουμένη πολιτικὴ δὲν ἦτο συμφέρουσα εἰς τὴν Ἑλλάδα κατακρίνας διὰ λόγων καὶ δημοσιευμάτων σφοδρῶς τὸν Καποδίστριαν καὶ ἐκδόσας μάλιστα πρὸς τοῦτο γαλλιστὶ μελέτην του περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν μέσων διὰ τὴν ἀποκατάστασίν της («De l'état actuel de la Grèce et des moyens d'arriver à sa restauration»). Τὰς ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἐκτιθεμένας περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος ἀπόψεις τοῦ Thiersch ἀντέκρουσε ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κυβερνήτου Βιάρος Καποδίστριας εἰς τὸ γνωστὸν ἔργον του «Examen critique de l'ouvrage de Thiersch».

Ὅταν δὲ ἐπεσκέφθη ὁ Thiersch ἀναχωρῶν ἐξ Ἑλλάδος, τὴν πατρίδα τοῦ Καποδιστρίου Κέρκυραν ἔτυχε δυσμενεστάτης ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὑποδοχῆς, ὡς καταφαίνεται ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Μουστοξύδου πρὸς τὸν Ρώσον ναύαρχον Ricord. Ἐν αὐτῇ ὁ Μουστοξύδης γράφει μεταξὺ ἄλλων εἰς τὸν Ricord καὶ τὰ ἑξῆς: «Ὁ διάσημος Thiersch ὑπῆρξεν ὀλιγώτερον εὐτυχῆς. Ἐνῶ ἐπρόκειτο νὰ ἐπιβιβασθῆ ἑδέχθη τοὺς χαιρετισμοὺς τοῦ λαοῦ δηλ. μεγάλους γιουχαῖσμοὺς καὶ φοβερὰς κατάρας. Αἱ λέμβοι τοῦ τόπου ἠρνήθησαν νὰ τὸν μεταφέρουν ἐπὶ τοῦ

πλοίου τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἄνεχώρησε τέλος καταφοβισμένος. Ἐνας γραμματικὸς φίλος τοῦ καθηγητοῦ, ἐνήγαγε τοὺς ὑποκινητὰς τῆς λαϊκῆς αὐτῆς διασκεδάσεως ἀλλὰ οἱ δικηγόροι μας ἔκαμαν μίαν τόσοσιν ζωντανὴν εἰκόνα τῶν κατορθωμάτων τοῦ κ. Thiersch καὶ τόσοσιν ἐγελιοποίησαν τὴν ἀποστολὴν του, ὥστε οἱ δικασταὶ ἠναγκάσθησαν νὰ σεβαστοῦν τὴν δημοσίαν γνώμην καὶ νὰ κηρύξουν ἀθώους τοὺς κατηγορουμένους. Οἱ Κερκυραῖοι δὲν εἶχον λησμονήσει τὸν ἄδικον θάνατον τοῦ μεγάλου συμπολίτου των καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἀνεχθοῦν τοὺς ἐλεγκτὰς καὶ κατηγοροὺς του».

Διὰ πρώτην φορὰν κατῆλθεν ὁ Thiersch εἰς τὴν Ἑλλάδα περὶ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου τοῦ 1831 ἐφωδιασμένος μὲ συστατικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Βασιλέως Λουδοβίκου πρὸς τὸν Καποδίστριαν ὅστις ἀπηύθυνε ἀμέσως ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Πολιτικὸς Διοικητὰς καὶ Στρατιωτικὸς Ἀρχηγούς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας δι' ἧς παρήγγελλε ὅπως ὑποδεχθοῦν μετὰ πάσης φιλοφροσύνης τὸν Thiersch χορηγοῦντες ὅλας τὰς δυνατὰς εὐκολίας διὰ τὴν ὁδοπορίαν του. Ἄλλας δὲ ἐπιστολὰς συστατικὰς ἀπηύθυνεν ὁ Καποδίστριας ἐκ Ναυπλίου πρὸς τὸν Μουστοξύδην, ἐν αἷς τοῦ ἀναγγέλλει τὴν μέλλουσαν εἰς Αἴγινα ἀφίξιν τοῦ Thiersch καὶ «τοὺς ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς» τῆς καθόδου εἰς τὴν Ἑλλάδα. Δὲν δυνάμεθα ὅμως ἐνταῦθα νὰ παρίδωμεν καὶ τοὺς ἄλλους, ἐκτὸς τῶν ἐπιστημονικῶν, σκοποὺς τοῦ ταξειδίου τοῦ Thiersch. Ἦδη ἀπὸ τοῦ 1829 ἐν ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἐκ Μονάχου ἔπλεκε τὸ ἐγκώμιον τοῦ δεκατετραετοῦς τότε Ὁθωνος καὶ προσεπάθει νὰ βολιδοσκοπήσῃ τὰς διαθέσεις τοῦ Καποδιστρίου διὰ τὴν εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ἑλλάδος ἀνάρρησιν τοῦ Βαυαροῦ Βασιλόπαιδος. Ἡ ἐξέλιξις τῶν μετέπειτα ἱστορικῶν γεγονότων καταδεικνύουν τοὺς λόγους τῆς φανεραῖς πρὸς τὸν Καποδίστριαν ἀντιπολιτεύσεως τοῦ Thiersch καὶ τοὺς ἀπωτέρους σκοποὺς τοῦ ταξειδίου του, συνοδευομένου βεβαίως μὲ τὴν προπαρασκευὴν τῶν πραγμάτων διὰ τὴν κάθοδον τοῦ Ὁθωνος, τὴν ὁποῖαν εἶχε λόγους ὁ σοφὸς καθηγητὴς νὰ ποτεύῃ ὅτι θὰ ἀπέκρουεν ὁ Καποδίστριας, ὅπως ἀπέκλεισε καὶ τὴν κάθοδον τοῦ Λεοπόλδου.

Διὰ τὸν αὐτὸν ἄλλως τε λόγον, συμφώνως πρὸς τὰ προλεγόμενα «τῶν κατὰ τὴν δίκην τοῦ Κολοκοτρώνη» ὁ Thiersch ὑπῆρξεν ἀκουσίως βεβαίως ὁ κύριος αἴτιος τῆς κατὰ τοῦ Κολοκοτρώνη σκευωρηθείσης κατηγορίας, ὡς μέλλοντος ἐνόπλων νὰ παρεμποδίση τὴν κάθοδον τοῦ Ὁθωνος.

Ἐν ἐτέρᾳ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Μουστοξύδην ὁ Καποδίστριας ἀναγγέλλει τὴν πρόθεσιν τοῦ Thiersch νὰ ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς δι' ὃ καὶ τὸν συνιστᾷ πρὸς τὸν Μουστοξύδην ὡς τὸν μόνον κατάλληλον νὰ τὸν βοηθήσῃ πρὸς τοῦτο. Τὰς ἀνασκαφὰς ὅμως αὐτὰς οὐδέποτε, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, ἐνήργησεν ὁ Thiersch. Τὴν ἀνὰ τὰς ἀρχαιότητος τῆς Ἑλλάδος περιόδειαν του ἐξετέλεσεν ὁ Thiersch συνοδευόμενος ὑπὸ εἰδικοῦ Ἀρχιτέκτονος τὰς δὲ ἐντυπώσεις του ἐκ τοῦ πρώτου ἀνὰ τὴν Ἀργολίδα ταξιδίου του ἀνακοινώνει πρὸς τὸν Μουστοξύδην δι' ἐπιστολῆς του Ἑλληνιστὶ συντεταγμένης ὑπὸ χρονολογίαν 5 Ὀκτωβρίου 1831.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι καὶ κατὰ τοῦτο ἐνδιαφέρουσα διότι μᾶς δεικνύει θαυμαστὴν τῆς νέας Ἑλληνικῆς γνῶσιν τοῦ Thiersch παρὰ τὴν ἐν πολλοῖς μεταφορὰν τῆς Γερμανικῆς συντάξεως. Ἡ ἐπιστολὴ ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Κύριε φίλτατε Μουστοξύδη

Ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα θέλω ἔχει τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὴν χαρὰν διὰ νὰ ἀνανεώσω τὴν γνωριμίαν μὲ τὴν εὐγένειάν σας, τὴν ὁποίαν ἔκαμα πρὸ καιροῦ εἰς Μόναχον.

Ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι θὰ σᾶς ἀνταμώσω εἰς Αἴγινα πρὸς τὸ τέλος τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅπου καὶ περὶ τῆς ἀγαπητῆς μας ἀρχαιολογίας πολλὰ καὶ τερπνὰ θὰ ὁμιλήσωμεν. Τώρα ἔκαμον ταξίδι εἰς Ἄργος, Μυκῆνας καὶ Τίρυνθα καὶ ἄλλο μεγαλύτερον παρασκευάζω εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅλα σᾶς θὰ κοινωνήσω καὶ ἀπὸ τὸ ἐμὸν ἡμερολόγιον καὶ ἀπὸ τὰς σκιαγραφίας τοῦ ἀρχιτέκτου τὸν ὁποῖον ἔχω μετ' ἐμένα. Εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν θέλω καὶ ἀναφέρει πρὸς τὴν εὐγένειάν σας τὰ ὁποῖα κρίνω ὠφέλιμα εἰς τὴν ἀσφαλίαν τῶν ἀρχαίων λειψάνων καὶ νὰ χρησιμεύουν εἰς τὸ ἐθνικὸν Μουσεῖον. Κρίνω λοιπὸν εὐλογον ὅπως εἰς ἐκεῖνο τὸ Μουσεῖον μόνον ἔργα τῆς παλαιᾶς τέχνης εἰσφέρονται, τὰ ὁποῖα τὸν τύπον τῆς ἀληθινῆς τέχνης δεικνύουν καὶ ἄξια εἶναι τῆς τῶν προγόνων σας δόξης.

Τὰ λοιπά, οὐχὶ τόσοσιν τίμια διὰ τὸν τύπον τῆς τέχνης ὅσον περιέργα διὰ τοπικὰς εἰδήσεις καὶ παρατηρήσεις, καλλίτερον εἰς αὐτὰς τὰς πόλεις ὅπου εὐρίσκονται, ἐν τοῖς τοπικοῖς Μουσείοις σώζονται ὡς πέτραι, ἐγγραμμένα, ἐργαλεῖα, λείψανα ἀνδριάντων κίωνων κλπ. Διὰ τοῦτο ἀνέφερα πρὸς τὴν αὐτοῦ ἐξοχότητα τὸν Κ. Κυβερνήτην, ὅτι ἡ κατάστασις τοιούτων τοπικῶν μουσείων εἰς τὰς καθέδρας τῶν ἐπαρχιῶν ἤθελε εἶναι ὠφέλιμον εἰς αὐτὰς τὰς πόλεις διὰ τὴν σπουδὴν τῆς ἀρχαιότητος. Εἶναι λοιπὸν κατὰ φύσιν, ὅτι ἐκεῖνα τὰ μουσεῖα ἀποδίδουν εἰς τὸ Ἐθνικὸν μουσεῖον, ὅλα τὰ ὅποια ἡ εὐγένειά σας κρίνει ἄξια αὐτοῦ. Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Κ. Κυβερνήτης εἶναι σύμφωνος, νὰ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας πάλιν πηγαίνει μέσα εἰς τὰς συνθήκας, τὰς ὁποίας ἔκαμε πρότερον ὁ κ. Ἐἶδεκ μὲ τὴν χήραν Ρένδη ἐν Κορίνθῳ διὰ νὰ πάρῃ ἀπὸ αὐτὴν τοὺς τρεῖς ἀνδριάντας², τοὺς ὁποίους ἰδίους του εἶχεν ὁ μακαρίτης Ρένδης, καὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἕνας εὐρίσκεται εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Αἰγίνης, ὁ δὲ δεύτερος ἔτι κεῖται εἰς τὰ παραθαλάσσια τῆς Μεγαρίδος ὅπου ἀρχίζουν τὰ βουνὰ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον κατὰ τὰς προσταγὰς τῆς εὐγενείας σας ἀπὸ τὰ ἀνώτερα μέρη ἐφέρετο. Περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος θέλομεν ὁμιλεῖ περισσότερον προσωπικῶς. Τώρα τοῦτο μόνον σᾶς παρακαλῶ, νὰ ἐκεῖνη ἡ εἰκὼν ἀπὸ τὸν τόπον ὅπου εὐρίσκεται ἐκθέτει εἰς κίνδυνον ἀρπαγῆς καὶ λοβήσεως σώζεται καὶ μὲ ἕνα μικρὸν καράβιον εἰς τὸ Μουσεῖο τῆς Αἰγίνης ἀσφαλίζεται. Παρακαλῶ λοιπὸν, σέ, κύριε καὶ φίλτατε νὰ μοὶ φυλάξεις τὴν εὐνοίαν τὴν ὁποίαν εἰς ὅλους τοὺς καιροὺς ἔδειξας εἰς ἐμένα. Οὐδέ τε καὶ μέγα χαῖρε³.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 5/10 (Ν. Στόλου) | Εἰρηναῖος Θήρσιος»

«Ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀπῆρα κομματίον ἀξιολογητὸν μιᾶς κολόννας τὴν ὁποίαν ἀπέφερε ὁ Βελίπα-

2. [Γιὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν ἀγαλμάτων τῆς οἰκογενείας Ρέντη βλ. *Ἀντιανάτη* 128-130, 444· *Ὁ Μέντωρ* 95, 2010, 28 σημ. 1].

3. [*Ὀδυσ.* ω 402].

σχας, διὰ νὰ μὴ παντελῶς φθείρεται μεταξὺ τὰς πέτρας εἰς τὰς ὁποίας ἦτο ἐρριμμένη. Δὲν εἶναι τόσοσιν κατ' αὐτὸ διὰ τὴν τέχνην, ὅσον κατὰ τὸ σέβας τῶν κυκλωπέων χρόνων, ἀπὸ τοὺς εἰς ἡμᾶς κατὰ θαῦμα, καὶ καθὼς παράδειγμα τῆς τέχνης αὐτῆς ἐσώθη, πάντα ἄξιον νὰ εἰς τὸ Μουσεῖον παρατηρεῖται καὶ φυλάττηται».

Ἄλλην ἐπιστολὴν ἀπηύθυνεν ὁ Καποδίστριας πρὸς τὸν Thiersch δι' ἧς τοῦ συνιστᾷ τὴν γνωριμίαν τοῦ Μουστοξύδου, διὰ τὴν καλλιτέραν ἐπιτυχίαν τῶν ἀρχαιολογικῶν του ἐρευνῶν.

«Ἐπιθυμῶν», γράφει ὁ Καποδίστριας, «ἵνα τὸ ταξίδιον τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ κάμνετε ἔχη τὴν πλέον δυνατὴν ἐπιτυχίαν διὰ τὴν πρόοδον τῆς ἀρχαιολογίας, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς προτείνω ὅπως σᾶς σχετίσω μετὰ τοῦ κ. Μουστοξύδου εἰς τὸν ὁποῖον ἔχομεν ἐμπιστευθῆ τὴν διεύθυνσιν τοῦ μικροῦ Ἐθνικοῦ Μουσεῖου καὶ τῶν ἐργασιῶν διὰ τῶν ὁποίων ἐλπίζομεν νὰ δυνηθῶμεν νὰ πλουτίσωμεν αὐτὸ μὲ ἔργα τέχνης ποὺ περικλείει ἀκόμῃ τὸ ἀρχαῖον ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος.

Θὰ εὐαρεστηθῆτε ἴσως νὰ τοῦ ἀνακοινώσητε τὰς σκέψεις ποὺ θὰ διευθύνουν τὰς ἐρεῦνας σας καὶ τὰς ἀνασκαφὰς τὰς ὁποίας θὰ ἀναλάβητε. Ἄνταποδίδων οὗτος τὰ ἴσα δὲν θὰ σᾶς ἀφήσῃ νὰ ἀγνοεῖτε τὰς εἰδικὰς του ἀπόψεις καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐνώνοντες τὰς γνώσεις καὶ τὰς προσπάθειάς σας θέλετε ἐξασφαλίσαι ἱκανοποιητικώτερα καὶ βεβαιώτερα ἀποτελέσματα ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν».

Καὶ δὲν ὑπερέβαλε βεβαίως ὁ Καποδίστριας τὴν περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ δεινότητα τοῦ Μουστοξύδου δεικνύων τόσῃν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς ἀπόψεις καὶ γνώμας αὐτοῦ. Πολλὰ ἤδη μελέται μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξέχουν ἡ περὶ “τῶν τεσσάρων ἵππων τοῦ ἀγίου Μάρκου τῆς Βενετίας”, περὶ “τῶν δύο λεόντων τῶν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ναυπηγείου τῆς Βενετίας”, περὶ “τοῦ ἐν Αἰγίνῃ νομιζομένου ναοῦ τοῦ Πανελληνίου Διός”, εἶχον ἀναδείξει τὸν Μουστοξύδην ἐξαίρετον διὰ τὴν ἐποχὴν του ἀρχαιολόγον τὸν πρῶτον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἕλληνα τοιοῦτον ἐπιστημονικῶς μορφωμένον καὶ συστηματικώτερον

μὲ ἀύστηρὰν καὶ ἐπιστημονικὴν περὶ τὴν ἔρευναν μέθοδον καταγινόμενον περὶ τὰ ἀρχαιολογικά.

Κατάπληξιν ὅμως προξενεῖ ἡ εὐκόλος ὑπὸ τοῦ Καποδιστρίου διάθεσις τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἐκείνων μάλιστα αἵτινες ἦσαν ἤδη κατατεταγμένα εἰς τὸ Μουσεῖον δι' ἀνταλλαγῆς πρὸς ἄλλα χρήσιμα διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἀντικείμενα, περὶ ἣν διαλαμβάνει κατωτέρω ἐν τῷ πρὸς τὸν Thiersch ἐπιστολῆ του: «Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς ἐπαναλάβωμεν κ. καθηγητὰ ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ εἶναι εὐτυχῆς θέτουσα εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Α. Μ. τοῦ ὑψηλοῦ ὑμῶν ἀνακτος ἐκ τῶν ἔργων τῆς τέχνης, ἅτινα θὰ εὔρητε ἢ ἐκ τῶν ἤδη κατατεγμένων ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μουσείῳ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἡ Α. Μ. θὰ ἤθελε εὐμενῶς δεχθῆ καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνατο νὰ εὔρωσι θέσιν εἰς τὴν πλουσίαν συλλογὴν τοῦ Μονάχου. Ἐν τῇ γενναιοδωρίᾳ του καὶ τῷ εὐγενεῖ ἐνδιαφέροντι διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ Α. Μ. θὰ εὔρη εὐκόλως τὸν τρόπον νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἡμέτερον Ἔθνος ἔναντι τούτων, ἄλλα ἀντικείμενα, ὅπως βιβλία, γεωγραφικοὺς χάρτας, ὄργανα φυσικῆς κλπ. τῶν ὁποίων μεγίστην ἀνάγκην ἔχουν τὰ νεωστὶ ἰδρυθέντα ἡμέτερα ἰδρύματα».

Ἡ ὑπὸ τοῦ Καποδιστρίου πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς Εὐρώπης δωρεὰ τῶν ἐθνικῶν κειμηλίων ὑπῆρξε σοβαρὸν ἐπιχείρημα εἰς τὸν Κοραῆν διὰ νὰ κατακρίνῃ σφοδρῶς τὴν πολιτικὴν τοῦ Κυβερνήτου.

Εἰς ἐν ἐκ τῶν φυλλαδίων ἅτινα ἐξέδωσε ἐναντίον τοῦ Καποδιστρίου ἀναφέρει ἐπιστολὴν ἐξ Αἰγίνης ἐν τῇ ὁποίᾳ μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα ἐκτίθεται ἡ ἀκηδία τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὰς ἀρχαιότητας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει κάκιστον καὶ φρικτότατον κακόν ... «Τ' ἄλλα θεραπεύονται ἀφοῦ παύσει ἡ μισελληνεστάτη κυβέρνησις· ἀλλ' ἡ πώλησις τῶν λειψάνων τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας ἢ καὶ ὁ παντελὴς ἀφανισμὸς αὐτῶν ἂν ὁ κυβερνήτης, ἐξωθούμενος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, μεταφέρῃ ὅλα εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Πετροπόλεως, ἢ καὶ τὰ διαμοιράσῃ εἰς τοὺς ὁμοίους φίλους του διπλωματικούς! Εἰς τοῦτο ποίαν θεραπείαν εὐρίσκεῖς; Γυμνώνεται ἡ ταλαίπωρος Ἑλλὰς καὶ τὴν δόξαν τῆς, καὶ προσέτι ζημιώνεται ζημίαν αἰδιδίον, στερουμένη ὅσα πληρώνουν αἰδίως οἱ ξένοι, συχνάζοντες εἰς τὰς ἀπὸ τοιαῦτα κειμήλια πλουτισμένας πόλεις».

Ἡ ὀξυδέρκεια τοῦ σοφοῦ Κοραῆ δὲν παρεῖδε καὶ τὸν τουριστικὸν ἀκόμη σκοπὸν τῶν ἀρχαιολογικῶν μνημείων.

Ἐφρόνει πιθανῶς ὁ Καποδίστριας ὅτι ἡ πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς ξένους παραχώρησις τῶν πολλαπλῶν ἀντιτύπων τῶν ἀρχαίων χωρὶς νὰ στερῆ τὴν Ἑλλάδα τοῦ πλοῦτου τῶν ἐθνικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν αὐτῆς θησαυρῶν, θὰ ἦτο ἡ καλλιτέρα προπαγάνδα διὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν τότε ἀναγκαίαν ἀρωγὴν. Καὶ δὲν μᾶς εἶναι ἄπορον πῶς ὁ About πολλοὺς χρόνους ὕστερον εἰρωνεύεται «τὰς διπλωματικὰς γενναιοδωρίας τοῦ κυβερνήτου».

Ἡ αὐστηρὰ ὅμως κατάκρισις τοῦ Καποδιστρίου διὰ τὴν πρὸς τὰς ἀρχαιότητας ὀλιγορίαν του δὲν εἶναι δικαία. Ἐχὼν ὡς σύμβουλον καὶ βοηθὸν διὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ζητήματα τὸν πολὺν Μουστοξύδην εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέθεσε τὴν διεύθυνσιν τοῦ νεοσυστάτου Μουσείου τῆς Αἰγίνης καὶ τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας ἐν γένει, ἐφρόντισε μετὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου διὰ τὴν περισυλλογὴν καὶ διάσωσιν τῶν Ἑλληνικῶν μνημείων καὶ ἐξέδωσε τῇ εἰσηγήσει του τὴν ὑπ' ἀριθ. 953 ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἐκτάκτους Ἐπιτρόπους καὶ Διοικητὰς τῆς Ἐπικρατείας ἣτις ἀποτελεῖ τὸν θεμέλιον λίθον τῆς Ἀρχαιολογικῆς μας νομοθεσίας. Ἐτέραν δὲ ἐγκύκλιον ὑπ' ἀριθ. 247 ἐξέδωσε ὁ Καποδίστριας διὰ τῆς ὁποίας ἰδιαίτερα φροντὶς λαμβάνεται διὰ τὰ χειρόγραφα καὶ τοὺς κώδικας. Ἡ στάσις δὲ αὕτη τοῦ πρώτου τῆς Ἑλλάδος Κυβερνήτου πρὸς τὰ Μεσαιωνικὰ μνημεῖα καθίσταται ἔτι ἐμφανεστέρα ὅταν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι πολλὰ ἔτι ὕστερον τῷ 1863 ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπηύθυνε ἐγκύκλιον ὑπ' ἀριθ. 3595 πρὸς τοὺς ἀρμοδίους νὰ συγκεντρῶνῳσιν ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερα μνημεῖα (χρυσόβουλα, διπλώματα, δένδρα γενεαλογικά, κώδικας ἐκκλησιῶν, βυζαντινάς, λατινικάς καὶ Ἰταλικὰς ἐπιγραφὰς) διὰ νὰ διαβιβασθῶσιν εἰς τὸν σοφὸν ιστοριογράφον Horf προτιθέμενον νὰ συγγράψῃ γενικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν Μεσαίωνα καὶ τὴν Φραγκοκρατίαν.

Καὶ δὲν ἐκώφευσαν τότε, εἰς τὴν ἔκκλησιν τῆς Κυβερνήσεως αἱ κατὰ τόπους Ἀρχαί. Συγκίνησιν δὲ ἀληθῶς προξενεῖ ἡ ἀνάγνωσις τῶν πατριωτικῶν τούτων ἐκθέσεων τῶν διαφό-

Αριθ. 53,

Τὸ Πανελλήνιον.
 Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Καποδίστρια.

Διὰ τοῦ ἐσφ. ἀρ. 5374, ἔγγραφον τῆς παρεστρατοῦ τοῦ
 Πανελληνίου διὰ περὶ ἀρχαιοτήτων διὰ τὴν ἐπισημοῦ τῆς
 Μόσχης ἐπέδραμα τοῦ ἁγίου Ἀρμενίου Βορέου ἀρχιμωσκοῦ
 τῆς Ἀ. Μ. τοῦ Βασιλεῖος τῆς Ρουσίας· ἔστιν ἐκτετατὸν καὶ τὴν
 γνώμην τῆς Καποδίστριας, ἢ περὶ τοῦ ἐπισημοῦ αὐτοῦ· παρὰ τοῦ
 ἐπισημοῦ τῆς Μόσχης καὶ νὰ περὶ τῆς παρεστρατοῦ τοῦ Ἀ. Μ.

Ἡ Ἐξοχότης τῆς, ἡ ἢ δὲ δὴν ἔγγραφον τῆς ἀναγράφου, γὰρ
 ἐπισημοῦ καὶ τῆς ἀρχαιοτήτων νῦν ἀποκαταστάσει ἐπισημοῦ
 διὰ τοῦ τῆς ἐπισημοῦ τῆς ἐπισημοῦ ἀρχαιοτήτων, καὶ δὲ τῆς
 ἡμεῖς διὰ δὴν νὰ ἀποκαταστήσει τὴν ἀρχαιοτήτων· καὶ ἐπισημοῦ
 ἡμεῖς ἡμεῖς τῆς· διὰ τῆς ἐπισημοῦ τῆς ἐπισημοῦ ἀρχαιοτήτων
 διὰ τῆς ἡμεῖς νὰ ἀποκαταστήσει τὴν ἀρχαιοτήτων περὶ τοῦ ἁγίου
 Ἀρμενίου Βορέου.

Ὁ ἄρχιεπίσκοπος τῆς Ἐπισημοῦ
 1828,

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπισημοῦ.
 ἐπισημοῦ τῆς
 Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπισημοῦ.
 καὶ ἁπλοῦς.

V (ἀριθμ. 44, σ. 68)

Ἐγγραφο τοῦ Πανελληνίου πρὸς τὸν Καποδίστρια γιὰ τὴν ἀπαγόρευση
 τῆς ἐξαγωγῆς ἀρχαίων. Ὑπογράφουν ὁ Ἄνδρέας Ζαΐμης καὶ ὁ
 Χριστόδουλος Αἰνιάν.

ρων Διοικητῶν πρὸς τὸν Μουστοξύδην τὸν διευθύνοντα τότε,
 ἃς εἵπωμεν, τὴν ἀρχαιολογικὴν ὑπηρεσίαν δι' ἣν ἕκαστος
 φιλοτιμεῖται νὰ δεῖξη ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέραν προθυ-
 μίαν περὶ τὴν συλλογὴν τῶν ἀρχαιοτήτων μὴ παραλείπων νὰ
 ἀναφέρῃ τὰ ὅσα γνωρίζει περὶ τῆς ἱστορίας τῶν ἐν τῇ περιφε-
 ρεῖα του μνημείων καὶ νὰ κάμῃ μὲ λαϊκὴν ἐντελῶς ἀπλότητα
 τὴν περιγραφὴν τούτων.

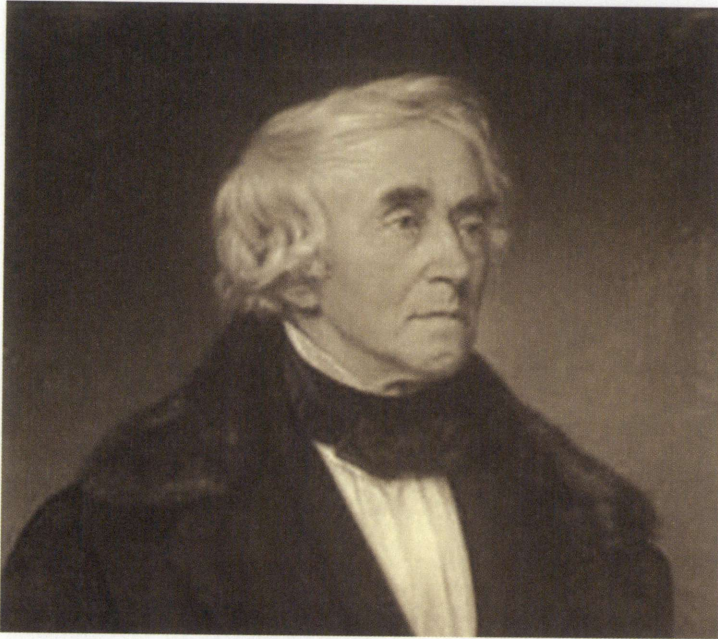
ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ο FR. THIERSCH ΚΑΙ Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ*

Ένας, πού συνεισέφερε περισσότερο από όλους στη διάδοση του φιλελληνισμού στην Γερμανία ήταν αναμφίβολα ο διάσημος φιλόλογος στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου καθ. δρ. Fr. Thiersch. Μέσω έπιστολών και πολυάριθμων δημοσιεύσεων σε έφημερίδες και περιοδικά υποδαύλιζε εκείνη την εποχή την έλληνική επανάσταση ενώ έπηρέασε και άνύψωσε τόν ένθουσιασμό και τη συμπάθεια της γερμανικής κοινής γνώμης για τούς αγωνιζόμενους Έλληνες. Έδω του παρείχε ισχυρή άρωγή ένας από τούς πρώτους φιλέλληνες ο βασιλιάς Λουδοβίκος της Βαυαρίας. Έάν υπήρχε κάποιος στη Γερμανία τότε αυτός ήταν ο Thiersch ο όποιος συνέδεσε τούς δεσμούς ανάμεσα στη γερμανική παιδεία και τη σημερινή Ελλάδα. Η αγάπη του για την Ελλάδα αποκαλύφθηκε στην άναγνωρισμένη του πατρική στοργή για τούς Έλληνες φοιτητές του Μονάχου, οί όποιοι μετά την άπελευθέρωση της πατρίδας μας έγιναν οί πρώτοι διανοούμενοι και πολιτικοί ήγέτες του Έθνους.

Στις ήμέρες του χρονολογεΐται κυρίως ο έντονος φιλελληνισμός τών έκπροσώπων της γερμανικής παιδείας, ο όποιος άκόμα και σήμερα άποτελεί εύγενή παράδοση. Την άληθινή άπόδειξη αύτης της παράδοσης αισθανόμαστε πάνω άπό κάθε άλλον έμεις, οί σημερινοί Έλληνες φοιτητές στη Γερμανία. Εΐμαστε έδω και αισθανόμαστε όχι ξένοι αλλά φιλοξενούμενοι και φίλοι της γερμανικής έπιστήμης σε ένα καθεστώς άληθινά έλληνικής φιλοξενίας. Κατά τη διάρκεια τών πολλών αιώνων, κατά τούς όποιους ή Ελλάδα έπρεπε να υποφέρει άνείπωτα, ήσαν κυρίως οί Γερμανοί λόγιοι, οί όποιοι διατήρησαν τόν πολιτισμό μας. Μελέτησαν τά μνημεία μας, όπως

* *Jahrbuch des deutschen Archäologischen Instituts* 52, 1937, 248-252 (μετφρ. Κ. Καλογερόπουλου).

Friedrich Wilhelm von Thiersch
(17 Ιουν. 1784 - 25 Φεβρ. 1860).

ἄλλωστε τὸ κάνουν καὶ σήμερα καὶ παρακολουθοῦν τὴν ἀναγέννηση τῆς Ἑλλάδας καὶ τὶς νέες μας προόδους. Στὴ γερμανικὴ ἐπιστῆμη χρωστᾶμε σὲ μεγάλο βαθμὸ τὸ ὅτι γνωρίζουμε καλύτερα τὴν ἱστορία μας, μέσῳ αὐτῆς διδασκόμαστε τὶς μεθόδους καὶ τὰ συστήματα τῆς μελέτης. Γι' αὐτὸ θεωρῶ χρέος μου, μὲ τὴν ἀφορμὴ τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν ἑκατὸ χρόνων τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, νὰ μνημονεύσω μὲ εὐγνωμοσύνη ἐκείνους ποὺ μὲ τέτοιο ζῆλο καὶ μὲ τόσο μεγάλο ἐνδιαφέρον συνεισέφεραν στὴν ἀναγέννηση τῆς ἐπιστήμης στὴν πρωταρχικὴ τῆς θέσι, στὴν Ἑλλάδα.

Στὸ ἀρχεῖο τοῦ πρώτου Ἑλληνα Ἀρχαιολόγου καὶ Ἐφόρου Μουστοξύδη βρῆκα πολλὲς ἐπιστολές, ποὺ ὡς θέμα τους εἶχαν τὴν κατάσταση διατήρησης τῶν ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων. Ἀνάμεσά τους μεγάλο ἐνδιαφέρον ἔχουν ἐκεῖνες ποὺ ἔγραψε ὁ Thiersch πρὸς τὸν Καποδίστρια καὶ τὸν Μουστο-

ξύδη. Ὁ Καποδίστριας ἦταν ὁ πρῶτος κυβερνήτης, θὰ μπορούσαμε μάλιστα νὰ ποῦμε, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ πρώτου Κράτους. Μαζί του βρισκόταν ὁ Thiersch καταρχὴν σὲ στενὴ φιλία. Ἐπίσης ὑποστήριξε, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὶς ἐπιστολές, τὴν ἀναγόρευση τοῦ Ὁθωνος, τοῦ δευτερότοκου γιοῦ τοῦ βασιλιᾶ τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου, σὲ πρῶτο βασιλιᾶ τῆς Ἑλλάδας.

Ἀπὸ τὶς ἐπιστολές τοῦ Thiersch στὸν Καποδίστρια ιδιαίτερα ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία ἀναφέρεται στὴν ἴδρυση ἐνὸς ἀνώτερου πνευματικοῦ ἰδρύματος στὴν Ἀθήνα, τὴν Ἀκαδημία ὅπως συνήθιζε νὰ τὴν ἀποκαλεῖ, τὴν ὁποία θεωροῦσε ὡς τὴ συνέχεια τῆς πάλαι ποτὲ Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος. Αὐτὴ ἡ μεγάλη, στὰ γαλλικὰ γραμμένη, ἐπιστολή, φέρει τὴ χρονολογία τῆς 18^{ης} Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1828 καὶ μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς τὸ πρῶτο σχεδίασμα γιὰ τὴν ἴδρυση τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἔτσι γράφει ὁ Thiersch στὴν ἀρχή, θὰ πρέπει νὰ ὑπηρετεῖ τὴν ιδιαίτερη σχέση ἀνάμεσα στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸν εὐρωπαϊκὸ πολιτισμὸ. Περιγράφει, κατόπιν, τὴ μακρὰ ἱστορία τῆς Ἀκαδημίας ὕστερα ἀπὸ τὴν ἴδρυσή της ἀπὸ τὸν Πλάτωνα μέχρι τὴν καταστροφή της ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανὸ τὸ 529 μ.Χ. καὶ γράφει στὴ συνέχεια: «ὑπάρχει καὶ σήμερα ἐκεῖ ἓνα ἐκκλησιάκι στὴ θέση τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας, ἡ ὁποία ἔχει ἀκόμα διατηρήσει τὸ ὄνομά της, *στὰ καθήμα*, ὅπως λέμε στὴ νεοελληνικὴ, πάνω στοὺς λόφους, τοὺς ὁποίους δικτυώνει ὁ Κηφισός. Δείχνει τὴ θέση ὅπου βρισκόταν ἡ θέση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, τὸ κέντρο τῶν ὑψηλῶν σπουδῶν τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἡ θέση αὐτὴ βρίσκεται στὴν ὁμορφότερη κοιλάδα τῆς Ἀττικῆς γεμάτη μὲ τὶς μαγευτικὲς ἀναμνήσεις μεγάλων ἀνθρώπων καὶ προσωπικοτήτων». Γι' αὐτὸ θὰ ἔπρεπε ἀμέσως μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἑλλάδας νὰ ἰδρυθεῖ ἡ Ἀκαδημία καὶ νὰ κάνει τὴν ἐμφάνισή της στὴ νεολαία, στὴν ἑλληνικὴ ἀλλὰ καὶ τὴν ξένη. Τίποτα δὲν θὰ ἦταν καταλληλότερο γιὰ νὰ συγκεράσει τὴν ἀρωγὴ τοῦ συνολικοῦ πολιτισμένου κόσμου καὶ ἤδη ἀπὸ τὶς πρώτες μέρες τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἑλλάδας νὰ πραγματοποιήσει τὶς ἐλπίδες ποὺ θὰ συνδέονταν μὲ μία ἀναγέννηση.

Προλαμβάνοντας τὴν πιθανὴ ἀντίρρηση, ὅτι δηλαδὴ αὐτὴ

ἡ ἴδρυση θὰ ἦταν πρόωρη γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία δὲν ἔχει προλάβει καλά καλὰ νὰ ἀναστηθεῖ πάλι ἀπὸ τὰ ἐρείπια, ὁ Thiersch ἀπαντᾷ μὲ τὸ παράδειγμα τῆς Πρωσσίας. Αὐτὴ, μολονότι καταστράφηκε πλήρως ἀπὸ τὴν κακοτυχία τῶν ναπολεόντειων πολέμων καὶ ἐνῶ βρισκόταν μέσα στὴν πιὸ πιεστικὴ δυσχέρεια δὲν ἔκανε οἰκονομία κόπων οὔτε ἐξόδων γιὰ νὰ ἰδρύσει Πανεπιστήμιο καθὼς καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα αὐτοῦ τοῦ εἴδους. Μόνον ἔτσι μπόρεσε νὰ γεννηθεῖ αὐτὸ τὸ ἀνδροπρεπὲς καὶ γενναῖο φρόνημα, τὸ ὁποῖο βρῆκε τὴν ἔκφρασή του στὶς ἡρωικὲς πράξεις τοῦ 1813 καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἔσωσε τὸ κράτος.

Κατόπιν ὁ Thiersch ἐξηγεῖ πῶς ἀντιλαμβάνεται τὴ λειτουργία τῆς Ἀκαδημίας. Ὅπως καὶ ἡ Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος δὲν περιοριζόταν στὴ Θεωρία, ἀλλὰ περιλάμβανε τὴ μελέτη τῶν Μαθηματικῶν, τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Κοινωνιολογίας, ἔτσι θὰ ἦταν ὠφέλιμο ἂν ἡ νέα Ἀκαδημία περιλάμβανε τὸ συνολικὸ πεδίο τῶν Ἐπιστημῶν, ποὺ ἔχει ἐνωθεῖ μὲ τὴ Φιλοσοφία καὶ νὰ περιέχει τοὺς διάφορους κλάδους τῶν Μαθηματικῶν, τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῆς Ἀρχαιολογίας. Ἐπιπλέον θὰ ἔπρεπε πέρα ἀπὸ τὰ κτίρια τῶν ἐπιστημῶν νὰ κατασκευάζαμε ἐκεῖ κοντὰ ἓναν κατάλληλο χῶρο γιὰ τὴν ἴδρυση Συλλογῶν, Ἐργαστηρίων τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Χημείας καὶ ἐκτὸς αὐτῶν Βιβλιοθηκῶν καὶ κυρίως Ἀρχαιολογικῶν Μουσείων.

Ὅταν ἀργότερα τὸν Σεπτέμβριο τοῦ ἔτους 1831 ὁ Thiersch ἐπισκέφθηκε γιὰ πρώτη φορὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀνέπτυξε σὲ μία ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν Μουστοξύδη τὶς προτάσεις καὶ τὶς ἀποψεις του σχετικὰ μὲ τὴν ἀσφάλεια καὶ διαφύλαξη τῶν ἀρχαιοτήτων, τὶς ὁποῖες ἐπισκέφθηκε μὲ τὴ συνοδεία τοῦ ἀρχιτέκτονα Metzger. Ἀλλὰ καὶ στὴ συνέχεια ὁ Thiersch δὲν παρέλειψε νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν κατάσταση τῆς Ἑλλάδας. Ἀποδειξη αὐτοῦ εἶναι ἓνα δίτομο ἔργο στὴ γαλλικὴ γλῶσσα *Περὶ τῆς κατάστασης τῆς Ἑλλάδας καὶ τῶν μέσων γιὰ τὴν ἐπανάδρυσή της* (De l'état actuel de la Grèce et des moyens d'arriver à restauration). Εἶχε τὴν τύχη μετὰ ἀπὸ μερικὰ χρόνια νὰ δεῖ τὴν ἐπιθυμία του νὰ ἐκπληρώνεται μὲ τὴν ἴδρυση τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου τὸ ἔτος 1837 ἀπὸ τὸν βασιλιὰ Ὅθωνα στὴ βόρεια πλευρὰ τῆς Ἀκρόπολης.

Ἡ θέση τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας, ὡστόσο, ἔμεινε ἐγκαταλειμμένη μέχρι πρότινος. Μόνον ὁ τάφος ἑνὸς ἄλλου Γερμανοῦ λόγιου, τοῦ Otfried Müller, πάνω στὸν λόφο τοῦ Κολωνοῦ, σημαίνει, γιὰ μᾶς τοὺς ἀπογόνους, μνημεῖο τιμῆς γιὰ τὶς εὐγενικὲς ἐπιδιώξεις τοῦ ρομαντισμοῦ τοῦ περασμένου αἰῶνα.

Ἡ ἐπανάδρυση τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας τοῦ Πλάτωνος, ἡ ὁποία ὑπῆρξε τὸ ὄνειρο μιᾶς ὀλόκληρης ζωῆς τοῦ Thiersch, ἄρχισε νὰ πραγματοποιεῖται πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια μὲ τὴν εὐγενικὴ πράξη ἑνὸς σημερινοῦ Ἑλληνα μαικίνα, τοῦ κυρίου Ἀριστόφρονος. Αὐτὸς ὁ μεγαλόψυχος ἄνδρας ἀπελευθέρωσε μὲ πολλοὺς κόπους καὶ μὲ ἰδιωτικὰ χρηματικὰ μέσα ἤδη ἓνα μεγάλο τμήμα τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας ἀπὸ τὶς ἄθλιες παράγκες ποὺ εἶχαν κτισθεῖ ἀπὸ πάνω της καὶ ἐντόπισε μὲ ἀνασκαφὲς πολυάριθμα τοπογραφικὰ σημεῖα τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας.

Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες λοιπὸν εὐελπιστοῦμε ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν θὰ μπορέσουμε νὰ σᾶς προσκαλέσουμε στὰ κράτιστα γᾶς ἔπαυλα** καθὼς καὶ στὸν ἀργῆτα Κολωνόν, ἔνθ' | ἄλίγεια μινύρεται | θαμίζουσα μάλιστ' ἀη|δῶν χλωραῖς ὑπὸ βάσσαις.

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

** [Τὰ δύο ἀποσπάσματα εἶναι συνεχῆ, Σοφ. *Οιδ. Καλ.* 669-673].

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ
 ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ
 ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ*

Ἐγχώριοι Εἰδήσεις | Ἐκ Ναυπλίου 15 Σεπτεμβρίου.

Νεωστὶ ἦλθε περιηγήσεως χάριν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ κατὰ τὸ παρὸν εὐρίσκεται ἐνταῦθα ὁ περίφημος Γερμανὸς προφῶσσορ Κύριος Θεῖρσιος. Οἱ ἐν Μοναχίῳ τῆς Βαυαρίας παρεπιδημοῦντες τῶν Ἑλλήνων ἐπροθυμοποιήθησαν εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης νὰ συνοδεύσωσι τὴν ἐνταῦθα ἄφιξιν τοῦ φιλέλληνος μὲ τὴν ἐξῆς πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἀναφορὰν τῶν. Ἡ Α.Ε. ἐκτιμῶσα δεόντως τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς πρὸς τὸ ἔθνος εὐεργεσίας τοῦ ἀνδρός, διέταξεν εἰς τὰς κατὰ τόπον ἀρχὰς νὰ περιποιηθῶσιν αὐτὸν ἀξίως τῆς ὑπολήψεως τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ἔθνους.

Πρὸς τὸν σεβαστὸν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος
 Ἐξοχώτατε Κυβερνήτα,

Οἱ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντες Ἕλληνες, θεωροῦντες τὸν γνήσιον φίλον τοῦ ἡμετέρου Γένους, τὸν εὐγενῆ Αὐλικὸν Σύμβουλον καὶ Καθηγητὴν Κύριον Εἰρηναῖον Θεῖρσιον, ἀποδημοῦντα εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα χάριν περιηγήσεως, ἐνομίσαμεν χρέος ἡμῶν ἀπαραίτητον, νὰ τὸν συνοδεύσωμεν μὲ τὴν παροῦσαν ἡμῶν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, παρακαλέσαντες θερμῶς τὴν εὐγενεῖαν του νὰ ἀξιῶσῃ νὰ τὴν δεχθῆ, ὡς δεῖγμα τῆς πρὸς αὐτὸν μεγάλης ἡμῶν εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν πρὸς πάντας ἡμᾶς εὐνοίαν καὶ περίθαλψίν του. Δὲν εἶναι ὁ σκοπὸς μας νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα τὴν ἀξίαν καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγῶνας τοῦ σεβασμοῦ τούτου ἀνδρός· διότι ἡ Ἑλλὰς τοὺς γνωρίζει καλῶς, καὶ μαρτύριον τούτου εἶναι ἡ δωρηθεῖσα αὐτῷ παρ' αὐτῆς πρὸ χρόνων πολιτεία, ἐξαιρέτως δὲ ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης γνωρίζει, ὅτι ἐκ τῶν

* Γενικὴ Ἐφημερὶς ΣΤ', ἀρ. 71, 16 Σεπτ. 1831, 451· Κώστας Πασαγιάννης, Ἰόνιος Ἀνθολογία 6, Μάρτιος 1932, τ. 57-59, σ. 29-30.

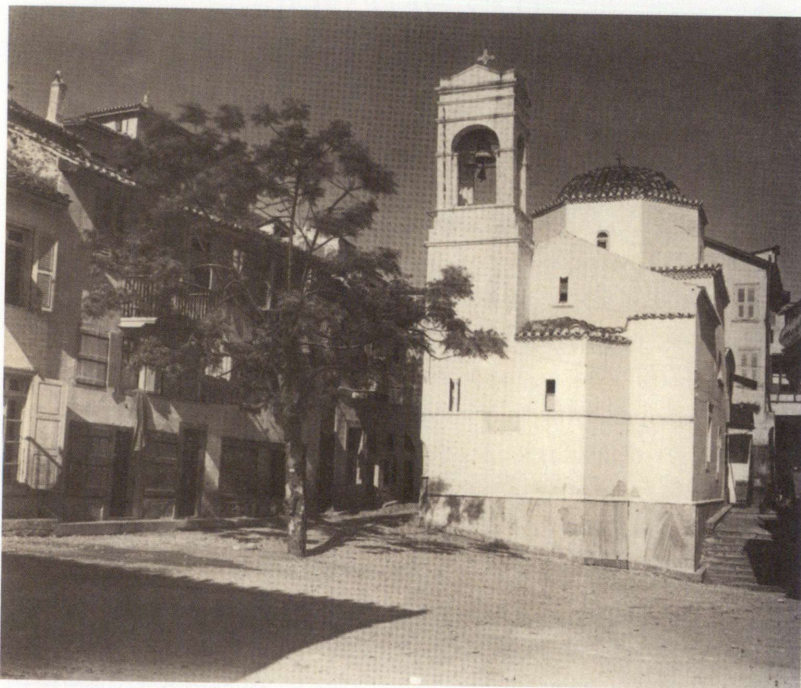
κατὰ μέρος φιλελλήνων οὗτος μάλιστα δύναται νὰ ὀνομασθῆ ὁ θερμότετος φίλος καὶ εὐεργέτης αὐτῶν, διότι πρῶτος οὗτος ἐκίνησε τὸν κάλαμόν του μὲ ζῆλον πρὸς ὑπεράσπιν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, πρῶτος ἀνύψωσε τὴν φωνὴν του προτρέπων, παρακαλῶν καὶ κατὰ πάντα τρόπον πείθων τὸ φιλάνθρωπον ἔθνος τῶν Γερμανῶν εἰς βοήθειαν τῶν ἀναξιοπαθοῦντων Ἑλλήνων, καὶ ἐστάθη τὸ πρῶτον ἐλατήριον, τὸ ὁποῖον ἐκίνησε πολλοὺς καὶ μεγάλους εὐεργέτας τῆς Ἑλλάδος νὰ πράξωσι πολλὰ καὶ μεγάλα καλὰ εἰς αὐτὴν ἐν καιρῷ τῶν μεγίστων ἀναγκῶν τῆς, διὰ τοῦτο καὶ ἀποσιωπῶμεν ὅλα ταῦτα ὡς μακροτέρου λόγου ἔργον. Ἄλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποσιωπήσωμεν καὶ τὴν εἰλικρινῆ εὐνοίαν, καὶ τὰς καθημερινὰς χάριτας, τὰς ὁποίας ἀυθορμήτως χορηγεῖ πρὸς πάντας ἡμᾶς τοὺς ἐνταῦθα διατρίβοντας. Ἡ ἔντιμος αὐτοῦ οἰκία εἶναι τοῖς πᾶσι κατὰ πᾶσαν ὥραν ἀνοικτὴ, καὶ ἡ εὐγενεία του ὑποδεχόμενος τοὺς πάντας εὐμένως, συμβουλευεὶ μὲ σύνεσιν καὶ εἰλικρίνειαν ἕκαστον εἰς τὰ συμφέροντά του, προστατεύει μὲ ζῆλον τοὺς πάντας εἰς τὰς ἀνάγκας των, ἀγωνιζόμενος νὰ γείνη ὠφέλιμος εἰς ὅλους, καὶ ἐξαιρέτως νὰ ἐμπνέῃ μὲ τὰς σοφὰς νοθεσίας εἰς τὰ ἐνταῦθα σπουδάζοντα μεράκια ἀρετῆς καὶ φιλοτιμίας περὶ τὴν σπουδὴν φρονήματα, καὶ χαίρων φιλοστόργως διὰ τὰς προόδους των, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ εὐγενεία του εἶναι ὁ ἔνθερος ἡμῶν κοινὸς ἐνταῦθα προστάτης. Διὰ ταῦτα καὶ πλήρεις εὐγνωμοσύνης ἀναγγέλλομεν ταῦτα εὐχαρίστως εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν μητέρα, τὴν σεβαστὴν, λέγω, Κυβέρνησιν, νομίζοντες τοῦτο ἀπαραίτητον χρέος μας, διὰ νὰ δεῖξωμεν εἰς τὸν σεβάσμιον τοῦτον συμπολίτην μας, ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐξεύρουσι νὰ τιμῶσι τοὺς εὐεργέτας, καὶ αἰσθάνονται ζωηρῶς τὰ τῆς εὐγνωμοσύνης αἰσθήματα. Ἐνῶ δὲ ὁμολογοῦμεν ταῦτα παρρησίᾳ περὶ τοῦ ἀξιοτίμου τούτου ἀνδρός, προσφέρομεν τὸ βαθύτατον σέβας καὶ ὄλην ἡμῶν τὴν ὑπόκλισιν εἰς τὰς πατρικὰς προσταγὰς.

Ἐν Μονάχῳ, τῇ 14 Αὐγούστου 1831.

Τῆς Υ.Ε., Σεβαστὲ Κυβερνήτα τῆς Ἑλλάδος,

Ταπεινότατοι καὶ εὐπειθέστατοι οἱ ἐν Μοναχίῳ Ἕλληνες.

Ἀρχιμανδρίτης Μισαὴλ Ἀποστολίδης, Φ. Ι. Θετταλομάγνης, Κ. Κοντογόνης, Π. Κόβας, Π. Καλημέρης, Ι. Δοξαράς,

Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων στὸ Ναύπλιο. Ἐξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίᾳ δολοφονήθηκε ὁ Ἰωάννης Α. Καποδίστριας στὶς 27 Σεπτεμβρίου 1831.

Ε. Κόκκινος, Π. Σουμαρήππας, Ν. Κοντζιάς, Δ. Σαχίνης, Ν. Λωρέντης, Σ. Ο. Ἰασονίδης, Ι. Μ. Ἰωαννούλης, Ι. Π. Χ. Βερώνης, Ι. Ἀντωνιάδης, Δ. Ἀντωνιάδης, Ι. Ἀπαλύρας, Ι. Δ. Ποντίκης, Χ. Νικολαΐδης, Α. Λωρέντης, Ι. Φωτιάδης, Χ. Ι. Ἄνδρες, Ι. Καρπούνης, Δ. Μ. Βότσαρης, Α. Μιαούλης, Ν. Μιαούλης, Δ. Σαχτούρης, Α. Ῥένδης, Κ. Στορνάρης.

[Ὁ Μισαήλ Ἀποστολίδης εἶναι ὁ κατόπιν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ ἐταῖρος τῆς Ἐταιρείας. Ὁ Φ.Ι. Θετταλομάγνης εἶναι ὁ Φίλιπος Ἰωάννου, κατόπιν Πρόεδρος τῆς Ἐταιρείας. Καὶ οἱ λοιποὶ σπουδαστὲς εἶναι γνωστὰ πρόσωπα τῆς νεώτερης Ἑλλάδος.]

[ΟΙ ΚΕΡΚΥΡΑΙΟΙ ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΖΟΥΝ ΤΟΝ ΘΕΙΡΣΙΟ]¹

Ὁ περίφημος Προφέσωρ Θεΐρσιος εἰς τὴν ἡμέραν ὅπου ἀναχωροῦσε διὰ Τεργέσιον μὲ τὸ Αὐστριακὸν Πακέτο² ἐστάθη διὰ τὸ κοινὸν τῆς Κερκύρας ἀντικείμενον κωμικῆς σκηνῆς. Ἐν ᾧ ἐδιευθύνετο κάτω εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἵνα ἐπεβῆ εἰς τὸ ἄνω πλοῖον, ἤρρε συναγμένον εἰς τὴν πλατείαν τοῦ λιμένος Σπηλιᾶ ὄλον τὸν ὄχλον τῆς πόλεως. Ἄμα τὸν εἶδε καὶ ἄρχισε εἶς τρομακτικὸς κρότος φωνῶν καὶ ἀλαλαγμῶν, λέγων πρὸς αὐτόν «Ἴδοὺ ὁ δημιουργὸς τῶν ἐσχάτων συμφορῶν τῆς Ἑλλάδος. Νὰ φουρκιοθῆς. νὰ πνιγῆς». Ἐν μέσῳ αὐτῆς τῆς συναρμονίας ὁ ταλαίπωρος Διδάσκαλος ἐπροσκαλοῦσε τοὺς καϊκιτζῆδες νὰ τὸν ἐπιβιάσωσι εἰς τὸ Πακέτο, πλὴν ὅλοι τοῦ ἀρνήθησαν αὐτὴν τὴν χάριν. Τέλος πάντων ὁ Διοικητὴς τοῦ εἰρημένου πλοίου ἔστειλε τὸ καΐκη του ἵνα τὸν ἐπεβάσῃ. Ἐν ᾧ ἔμπαινε μέσα εἰς τὸ καΐκη ἓνας ἄνθρωπος ἐξῆλθε ἀπὸ τὸ πλῆθος, καὶ ὀρμητικώτερος τῶν ἄλλων, τοῦ ἔρριψε εἰς τὸ πρόσωπόν του κρομμύδια κραυγάζων μὲ τοὺς ἐπιλοίπους. «Φεύγα, κακὲ ἄνθρωπε, φεύγα, καὶ ἡ κατάρα τοῦ Θεοῦ νὰ εἶναι μαζί σου». Τότε ἐξανάρχησαν αἱ κραυγαὶ καὶ αἱ σφυρίχτραι, ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν οἱ δώδεκα ἄνδρεῖοι κωπηλάται τῆς Σφιγκῆς τὸν διέσωσαν ἀπὸ τὸ χαλάζι τῶν κρομμυδίων, τῶν ὕβρεων καὶ τῶν κατάρων, πρὶν νὰ φθάσωσι πρὸς βοήθειάν του οἱ κολιτζίδες τῆς Ἀστυνομίας, οἵτινες ἐφυλάκωσαν διάφορα παιδιὰ τὰ πλέον ταραχώδει.

Οὗτοι οἱ νέοι ἐγκαλέσθησαν ἔμπροσθεν τοῦ Κριτοῦ τῆς Διορθωτικῆς Ἀστυνομίας, ἀλλὰ διαφενδευμένοι παρὰ ἐνὸς τῶν ἀξιολογωτέρων Συνηγῶρων μας ἔλαβον τὴν ἐλευθερίαν τῶν. Ὅλα αὐτὰ ἀκολούθησαν κατὰ τὸν Αὐγούστον μῆνα.

1. Ὁ Ἑλληνικὸς Καθρέπτης, φ. 13, 15 Ὀκτωβρίου 1832, 53.

2. Τὸ ἀτμόπλοιο τῆς γραμμῆς.

ΕΥΗ ΜΕΛΑ

Οὐδὲ θανεῖν τοὺς ἀγαθοὺς λέγεται*

Εὐη Μελά (1930-28 Μάη 2010).

Στὶς 28 τοῦ Μάη πού πέρασε ἔφυγε ἀπὸ τὴ ζωὴ μία φίλη τῆς Ἑταιρείας, ἡ Εὐὴ Μελά. Ἀνήκε σ' ἐκείνους πού προσφέρουν ἀνυπόκριτα τὴ φιλία τους, τὴ βοήθεια καὶ τὴν ὑποστήριξή τους. Καὶ ἡ φιλία αὐτὴ ἦταν πολύτιμη γιατί προερχόταν ἀπὸ ἄνθρωπο πού γνώριζε τὰ πράγματα τῆς ἀρχαιολογίας καὶ εἶχε ζυγίσει τὸ ἔργο τῆς Ἑταιρείας.

* [D. L. Page, *Select Papyri* III, 478 (Loeb).]

Είχε γεννηθεί στην Αθήνα τὸ 1930. Τὶς ἐγκύκλιες σπουδές της εἶχε κάνει στὴ Σχολὴ Μακρῆ ὅπου εἶχε ὡς καθηγητὴ τὸν Μιχάλη Σακελλαρίου. Μετὰ τὸν πόλεμο φοίτησε στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀθῆνας καὶ στὴ συνέχεια σπούδασε δημοσιογραφία στὸ Μόναχο. Γυρίζοντας στὴν Ἑλλάδα, πολὺγλωσση ὅπως ἦταν, μὲ λογοτεχνικὲς καὶ καλλιτεχνικὲς τάσεις καὶ γνώσεις, ἔγραφε κείμενα, ἔκανε μεταφράσεις καὶ προσαρμογὲς λογοτεχνικῶν κειμένων, ποὺ παρουσιάζονταν ἀπὸ τὸν ραδιοφωνικὸ σταθμὸ τῆς Ἀθῆνας, σὲ συνεργασία μὲ τὸν Νίκο Γκάτσο ποὺ τὰ σκηνοθετοῦσε (*Ἰσαβέλλα τῆς Κασίλης, Αἰκατερίνη τῆς Ρωσίας, Ἡ ἡμέρα τῆς κρίσης* τοῦ Ρόδη Ρούφου, *Ρόζα Μπέρνι* τοῦ Γκέρχαρτ Χάουπμαν, μετάφρ. Στρατῆ Μυριβήλη καὶ προσαρμογὴ Εὗης Μελά). Εἶχε ἀκόμη μεταφράσει τὰ *Ὄργανα νειάτα* τοῦ Τζὸν Ὕομπορν, ποὺ ἀνεβάστηκε τὸ 1960 στὸ Βασιλικὸ Θέατρο μὲ σκηνοθεσίαν Ἀλέξη Σολομοῦ καὶ σκηνικὰ Κλ. Κλώνη.

Ἐγραφε ταξιδιωτικὰ κείμενα (*Πορτογαλία, Ἰσπανία, Δανία*) ποὺ σκηνοθετοῦσε ὁ Γ. Θεοδοσιάδης, βασισμένα σὲ προσωπικὲς ἐμπειρίες. Εἶχε ταξιδέψει στὴ Μέση καὶ τὴν Ἄνω Ἀνατολή (Ταυλάνδη, Καμπότζη, Ἰνδία, Ἰαπωνία), στὴ Βόρειο Ἀμερικὴ καὶ σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη. Μιὰ ἀνακοίνωσή της, στὰ γερμανικά, ποὺ ἔκανε τὸ 1987 στὸ Ε' Συνέδριο γιὰ τὴν Ὀδύσσεια, εἶχε τίτλο *Erzherzog Ludwig Salvator: ein verkannter Perieget* καὶ μ' αὐτὴν παρουσίαζε τὸν εὐγενῆ ἐκεῖνο, ποὺ εἶχε ἐκδώσει δύο βιβλία γιὰ τὴν Ἰθάκη, τὸ 1903 καὶ τὸ 1905. Παράλληλα ἐργάστηκε κατὰ τὸ διάστημα 1957-1967 ὡς ἀνταποκρίτρια τῶν γερμανικῶν ἐφημερίδων *Die Welt, Münchner Merkur, Stuttgarter Zeitung, Christ und Welt* καὶ ὡς συνεργάτης τοῦ RIAS Berlin (Ἀμερικανικοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ) καὶ τῶν ἐκδόσεων Merian. Συχνὰ οἱ ἀνταποκρίσεις της ἀναδημοσιεύονταν στὶς ἑλληνικὲς ἐφημερίδες.

Ἡ δραστηριότητά της αὐτὴ ὅμως σταμάτησε μὲ τὴν ἐπικράτηση τοῦ καθεστώτος τῆς 21 Ἀπριλίου 1967 καὶ ἡ Εὗη Μελά περιορίστηκε νὰ στέλνει στὸ Ἐξωτερικὸ ἀνταποκρίσεις ποὺ εἶχαν σχέση μόνον μὲ τὴν ἀρχαιολογία καὶ τὴν τέχνη. Οἱ τότε πολιτικὲς συνθήκες καὶ ἡ ἀναγκαστικὴ ἐγκατάλειψη τῆς καθαρῆς δημοσιογραφίας – ἦταν μέλος τοῦ Διεθνoῦς Ἰνστι-

τούτου Τύπου (International Press Institute) – την έστρεψε ακόμη περισσότερο πρὸς τὴν τέχνη καὶ τὴν ἀρχαιολογία. Τὸ ἐνδιαφέρον της αὐτό, στηριγμένο σὲ παλιότερα διαβάσματα καὶ μελέτη, ἔγινε συστηματικὸ καὶ φαίνεται σὴ συνεργασία της μὲ τὸν ἐκδοτικὸ οἶκο Du Mont Verlag τῆς Κολωνίας, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὸ 1969 ἕως τὸ 1990 ἐξέδωσε στὰ γερμανικὰ καὶ σὲ ἄλλες γλώσσες σειρὰ βιβλίων γιὰ τὴν Ἑλλάδα – καὶ ἓνα γιὰ τὴ Ρουμανία – ποὺ ἔγραψε ἢ ἐπιμελήθηκε ἡ Εὐῆ Μελά, τὰ ὁποῖα κυκλοφορήθηκαν σ' ἓνα πολὺ μεγάλο ἀριθμὸ ἀντιτύπων (750.000). Στὸ βιβλίο μὲ εἰκόνες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα *Licht über Hellas* (1988) τῶν ἐκδόσεων Du Mont ἔχει γράψει τὸ εἰσαγωγικὸ κείμενο. Σχετικὸ εἶναι ἓνα κείμενό της, τοῦ τέλους τῆς δεκαετίας τοῦ '70, γιὰ μιὰ ταινία μὲ θέμα τὴν Ἀθήνα, ποὺ γυρίστηκε γιὰ τὸν σταθμὸ τηλεόρασης τοῦ Σάαρ.

Ἡ ἀναγραφή τῶν τίτλων τῶν βιβλίων ποὺ ἐξέδωσε μὲ τὸν οἶκο Du Mont δείχνει μιὰ συνεχῆ ἐνασχόληση μὲ τὰ ἑλληνικὰ ἀρχαιολογικὰ πράγματα:

1) *Tempel und Staetten der Goetter Griechenlands*, 2) *Alte Kirchen und Kloester Griechenlands*, 3) *Griechische Inseln* (23 Inseln), 4) *Athen*, 5) *Rumaenien*, 6) *Die Griechischen Inseln* (54 Inseln, ergaenzte Ausgabe), 7) *Griechenland. Richtig Reisen (Athen, Peloponnes und 19 Inseln)*, 1980, 8) *Griechenland. Richtig Reisen* (mit Nord- und Mittelgriechenland und 23 Inseln) 1988, 9) *Delphi*, 1990.

Ὅρισμένα ἀπὸ αὐτὰ μεταφράστηκαν στὰ ἀγγλικά, γαλλικά, ἰταλικά καὶ φλαμανδικά: 1) *Temples and Sanctuaries of Ancient Greece*, 1973, 2) *Greek Islands. Art, Architecture, History*. 1985, 3) *Les îles Grecques*, 1989, 4) *Grecia- Viaggiare bene*, 1990, 5) *Isole Greche*, 1991, 6) *Griekenland-Heiligdommen en Godesteden*, 1986.

Σὲ κάθε ἐπανεκδοσὴ βιβλίου φρόντιζε νὰ τὸ ἐνημερώνει μὲ νέα εὐρήματα καὶ πορίσματα. Θυμοῦμαι ὅτι κατὰ καιροὺς μὲ ρωτοῦσε – τὴ δεκαετία τοῦ '70 – γιὰ τὰ νέα πράγματα ποὺ ἀφοροῦσαν τὰ μεγάλα ἱερὰ τῆς Ἑλλάδος. Μεγάλο ἦταν τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ εἶχε δεῖξει ὅταν ἄρχισα τὶς ἀνασκαφὲς στὸν Ραμνούντα, ὁ ὁποῖος τότε ἦταν ἀτελέστατα γνωστός.

Τὰ ἐνδιαφέροντά της ὅμως ἐκτείνονταν καὶ σὲ ἄλλους

τομείς του πνεύματος. Μετέφρασε στα ελληνικά αξιόλογα ξενόγλωσσα έργα, όπως τον *Ponten* του Reiner Maria Rilke, *Tò παλιό σπίτι στον Βόσπορο* (*Altes Haus am Bosphorus*) της Ίρένε Ούνζ-Μαυροκορδάτου (Irene Unz-Mavrogordato), *Στή σκιά του Βενιζέλου*, (*A l'ombre de Venizelos*) της Έλενας Βενιζέλου (Ωκεανίδα 2002). Είχε θαυμάσια αίσθηση της γλώσσας, του ρυθμού, της μουσικής των λέξεων και του άποτελέσματος που δημιουργούσαν οι συνδυασμοί τους. Έγραφε και μετέφραζε έχοντας στο νου το αρχαίο μέτρο στη σημερινή του τονική μορφή.

Οι σπουδές της, οι επαγγελματικές ένασχολήσεις της και η συγγραφική και έκδοτική δραστηριότητά της την είχαν στρέψει προς τη Γερμανία αλλά αγαπούσε και τη Γαλλία όπου πέρασε και ένα μεγάλο μέρος της ζωής της, μάλιστα κατά τα τελευταία χρόνια.

Όσοι την γνώρισαν στο φιλόξενο σπίτι της, ανάμεσα σε βιβλία και θυμητάρια του ελληνικού παρελθόντος, διατηρούν την εικόνα της συνεχούς έγνοιας της για τα ελληνικά πράγματα και για τα θέματα και ζητήματα της τέχνης και της αρχαιολογίας. Σε μια εποχή σύγχυσης, όπως η σημερινή, έκρινε νηφάλια τους ανθρώπους και τα έργα τους στην Ελλάδα. Οί φιλικές της σχέσεις με ανθρώπους των γραμμάτων και της επιστήμης, ιδιαίτερα με τους αρχαιολόγους, της έδιναν τη δυνατότητα να σχηματίζει ακριβή εικόνα των όσων γίνονταν και έδω και έξω. Ήταν μια προσωπικότητα που έβλεπε κριτικά τις πράξεις των ανθρώπων και με αγάπη τα πράγματα.

B.X.Π.

ΝΕΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στο βιβλίο μου *Ἡ ἑλληνικὴ ἀνταπάτη τοῦ Λουδοβίκου Ροσσ*¹ ἔχω παραθέσει ὅλα τὰ ἕως τὴν ἔκδοσή του γνωστά μου ἔγγραφα γιὰ τὴ δημιουργία καὶ τὸ ἔργο τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ ἀποτέλεσε τὸ πρῶτο Ἀρχαιολογικὸ Συμβούλιο. Γιὰ τοὺς λόγους ποὺ ἐκθέτω ἡ δράση τῆς δὲν ὑπῆρξε οὔτε μακρὰ οὔτε εὐδόκιμη καὶ διαλύθηκε σιωπηρῶς ἀπὸ ἔλλειψη ἐνδιαφέροντος καὶ γνώσεων τῶν περισσότερων μελῶν τῆς.

Μετὰ τὴν ἔκδοση τοῦ βιβλίου ἐρευνώντας γιὰ ζητήματα ἀρχαιολογικὰ τῆς Καποδιστριακῆς περιόδου ἐξέτασα, ἔπειτα ἀπὸ ὑπόδειξη τῆς κυρίας Λήδας Κωστάκη καὶ μὲ τὴν πρόθυμη ἄδεια τῆς Διευθύνσεως τῆς Γενναδείου Βιβλιοθήκης, τὸ ἀρχεῖο τοῦ Γεωργίου Γενναδίου, διδασκάλου στὸ *Κεντρικὸν Σχολεῖον* τῆς Αἴγινας καὶ μέλους, ἀργότερα, τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς στὴν Ἀθήνα. Ἀνάμεσα στὰ ἔγγραφα τοῦ ἀρχείου του ὑπάρχει ὁ διορισμὸς του ὡς μέλος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιτροπῆς καί, τὸ κυριότερο, «Ὁδηγία διὰ τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐπιτροπήν». Στὸ δεύτερο αὐτὸ ἔγγραφο περιγράφονται, μὲ λεπτομέρειες, τὰ καθήκοντα τῆς Ἐπιτροπῆς. Οἱ ὀδηγίες ὑποθέτω ὅτι ἔχουν συνταχθεῖ ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο Ρίζο Ραγκαβῆ ὁ ὁποῖος εἶχε ἀρχίσει ἀπὸ καιρὸ νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ἀρχαιολογία. Εἶναι, φυσικὰ, ἀνεδαφικές, γιὰτὶ προϋπέθεταν ὑψηλὸ ἐπιστημονικὸ ἐπίπεδο τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποκλειστικὴ ἐνασχόληση μὲ τὶς ἀρχαιότητες καὶ ἐνδιαφέρον γι' αὐτές. Στὸ ἐδάφιο ἢ διατυπώνεται ἡ ἰδέα τῆς ἀνταλλαγῆς ἢ πώλησης ἀρχαίων καὶ στὸ ἐδάφιο ζγ'-δ' ἡ ὑποχρέωση τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ συντάσσουν ἐπιστημονικὲς μελέτες, διάταξη ποὺ ἴσχυε γιὰ τὶς Ἀκαδημίες καὶ τὶς Sociétés savantes, τὸ ὄνειρο ποὺ προσπάθησε ὁ Ἀ. Ρ. Ραγκαβῆς νὰ πραγματοποιήσῃ μὲ τὸν *Ἀρχαιολογικὸν Σύλλογο* καὶ ἀπέτυχε².

1. 117-118, 136-140 καὶ ἔγγραφα ἀρ. 155-158 κέ.

2. *Ὁ Μέντωρ* 84, 2007, Ὁ Ἀρχαιολογικὸς Σύλλογος, ἡ πρώτη Ἀκαδημία στὴν ἐλευθερωμένη Ἑλλάδα, 1848-1854.

(Γεννάδειος Βιβλιοθήκη. Ἀρχεῖον Γ. Γενναδίου, Φ. 11, τεύχ. 1, ἀρ. 33.)

Ἀριθ. Πρωτ. 9383 | Ἀριθ. Διεκ. 3349 | Ἐν Ἀθήναις, τῆ 29. 9βρίου | 1836 | Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος. | Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως | Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας | Πρὸς τὸν Κύριον Γ. Γεννάδιον |

Ἡ Κυβέρνησις θεωροῦσα τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν ὡς ἐν τῶν σπουδαιοτάτων ἀντικειμένων, πρὸς τὸ ὅποιον ἐχρεώσται νὰ στηρίξη τὴν προσοχὴν τῆς, καὶ ἐπιθυμοῦσα ὥστε αἱ περὶ αὐτὴν ἔρευναί νὰ λάβωσι τὴν ὅσον οἷόν τε μεγαλητέραν ἀνάπτυξιν, ἀπεφάσισε νὰ διορίσῃ ἐπιτροπὴν συνισταμένην ὑφ' Ὑμῶν καὶ τῶν ΚΚ^{ων} Γ. Αἰνιᾶνος, Γ. Ἀργυροπούλου, Βενθύλου, Γ. Ψύλλα, Κ. Σχινᾶ καὶ Π. Σούτζου ὡς τακτικῶν μελῶν· ὡς ἐκτάκτων δὲ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ τῆς Γραμματείας τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰς τὸν ἀρχαιολογικὸν κλάδον, Κ^{ου} Ἀλ. Ρ. Ῥαγκαβῆ, τοῦ Ἐφόρου τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου, Κ^{ου} Πιπτάκη, καὶ τῶν ἀσχολουμένων εἰς τὴν Ἀκρόπολιν Ἀρχιτεκτόνων ΚΚ^{ων} Σάουμπερτ καὶ Ἄνσεν, καὶ νὰ διατάξῃ ὥστε ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη βοηθοῦσα τὴν Γραμματείαν εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἐργασίας τῆς, νὰ ἐξετάξῃ ἐπιστημονικῶς τὰς ἀνακακαλυμμένας ἢ ἀνακαλυφθησομένας ἀρχαιότητας, νὰ δημοσιεύῃ τὰς παρατηρήσεις τῆς καὶ τὰς παρατηρήσεις καὶ ἐξηγήσεις ξένων ἀρχαιολόγων διὰ τοῦ περιοδικοῦ τύπου, νὰ δίδῃ τὴν γνώμην τῆς εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφὰς, ἀνοικοδομὰς, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ Ἐπιστημονικὸν μέρος, νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν προτάσεις τῆς Γραμματείας περὶ ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν, γνωμοδοτοῦσα ὡς Ἐπιτροπὴ πραγματογνωμόνων, περὶ ἀξίας ἀρχαίων ἀντικειμένων, καὶ περὶ τῶν ἐξόδων τοῦ κράτους διὰ τὸν ἀρχαιολογικὸν κλάδον.

Περὶ τοῦ τρόπου τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς θέλουν τῆ διευθυνθῆ ὁδηγίαι παρὰ τῆς Γραμματείας. | Ὁ Ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλ. | Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας | Ἰ. Ρίζος.

Ἀριθ. Πρωτ. 9383 | Ἀριθ. Διεκ. 3567 | Ἀθῆναι, τὴν 20. Δεκεμβρίου | 1836 | Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος. | Ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως | Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας. | Κ^{ον} Γ. Γεννάδιον | Ὅδηγίαι διὰ τὴν Ἀρχαιολογικὴν | Ἐπιτροπὴν. |

Τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ἀντικείμενα εἶναι.

α'. Νὰ ἐρευνᾷ, ἐξετάζη καὶ μελετᾷ τὰς γνωστὰς ἤδη, ἢ ἀνακαλυπτομένας ἀρχαιότητες, ὅσας κρίνει λόγου τινὰς ἀξίας, ἐκφράζη τὴν περὶ ἐκάστης αὐτῶν γνώμην τῆς, ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴν τῆς, ὡς πρὸς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἀξίαν τῆς, ὡς πρὸς τὸν τόπον εἰς ὃν ἀνήκει, ἂν οὗτος ᾖ ἄγνωστος, καὶ συνοδεύῃ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας μὲ ὁποίας ἄλλας παρατηρήσεις κρίνει ἀναγκαῖον.

β'. Νὰ ἐξετάζη τῶν ἐπιγραφῶν τὰ ἀντίγραφα, τὰ ὁποῖα καθ' ὁδηγίαν τῆς θέλουν γίνεσθαι ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ τοῦ Ἐφόρου τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου, καὶ ὠφελουμένη ἀπὸ παρατηρήσεις καὶ ξένων ἀρχαιολόγων, νὰ προσπαθῇ νὰ διαλύῃ τὰς περὶ αὐτὰς διαφόρου ἐπιστημονικοῦ εἴδους δυσκολίας, ν' ἀναπληρώσῃ ὅσον καὶ ὅπου δυνατὸν τὰ ἐλλείποντα.

γ'. Νὰ δίδῃ τὴν γνώμην τῆς περὶ ὅλων τῶν ἀνεγέρσεων παλαιῶν μνημείων, συντάττουσα αὐτῶν τὰ σχέδια, ὡς ἱστορικὰ καὶ παρατηρήσεις τὴν ὁδηγοῦσιν, ἢ ἐπιθεωροῦσα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὰ καθυποβαλλόμενα εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ Ἐφόρου ἢ τῶν Ἀρχιτεκτόνων.

δ'. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον νὰ δίδῃ εἰς τὸν Ἐφορον ὁδηγίας περὶ προσκολλήσεως ἢ ἀπαρτίσεως ἀγαλμάτων, ἀναγλύφων, ἐπιγραφῶν, κτλ.

ε'. Νὰ γνωμοδοτῇ ἐπὶ τῇ αὐτῇ βάσει περὶ ἐπιχειρήσεως ἀνασκαφῶν, περὶ διευθύνσεως καὶ ἐξακολουθήσεως αὐτῶν καὶ περὶ τῶν δι' αὐτῶν ἀνευρισκομένων.

ζ'. Τὰς ἐρεῦνας καὶ παρατηρήσεις τῆς, συνωδευμένας μὲ ἀντίγραφα ἐπιγραφῶν ἀνεκδότων, ἢ ἄλλων ἀρχαίων ἀντικειμένων, νὰ ἐκδίδῃ διὰ τοῦ περιοδικοῦ τύπου, ἐν εἴδει Ἐφημερίδος ἀρχαιολογικῆς.

η'. Νὰ ἐρευνᾷ τὰ πρὸς ἀγορὰν εἰς τὸ δημόσιον προτιθέμενα ἀρχαῖα ἀντικείμενα, καὶ γνωμοδοτῇ περὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν. Ὅμοίως νὰ γνωμοδοτῇ καὶ περὶ τῶν ἀντικειμένων τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου ὅσα ὡς διπλᾶ δύνανται κατὰ τὸ 8^{ον} ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 10/22 Μαΐου 1834 νόμου, νὰ διανεμηθῶσιν εἰς τὰ λοιπὰ μουσεῖα τοῦ Κράτους, ὅσα ἀνήκοντα εἰς τὸ δημόσιον δύναται ὡς νὰ ἐκποιηθῶσιν ἢ ἀνταλλαγῶσι, καὶ ὅσα τέλος ἀνήκοντα εἰς ἰδιώτας, ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν 77, 79 καὶ 80, ἐδ. γ'. ἄρθρων τοῦ ρηθέντος διατάγματος καὶ

δύνανται ἐπομένως νὰ διατεθῶσιν ὑπ' αὐτῶν καὶ νὰ ἐξαχθῶσι τῆς Ἐπικρατείας, ἀπεκδυομένου τοῦ δημοσίου ἀπὸ τὸ ἐξ ἡμισείας ἐπ' αὐτῶν δικαίωμα.

θ'. Νὰ γνωμοδοτῆ κατὰ τὰ ἄρθρα 85 καὶ 89 τοῦ ρηθέντος νόμου περὶ διατηρήσεως ἀρχαίων μνημείων, ἐρευνῶσα αὐτὰ εἴτε δι' αὐτοψίας, ἢ διὰ πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας θέλει ζητεῖ διὰ τῆς Γραμματείας καὶ τοῦ Ἐφόρου. Ὅμοίως καὶ περὶ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 92, ἐδ. β'. καὶ ἄρθρ. 93 τοῦ αὐτοῦ νόμου, χρεωστούμενων εἰς τὸ Δημόσιον ἀποζημιώσεων, διὰ βλάβην γενομένην εἰς ἀρχαιότητας.

ι'. Νὰ συντάτῃ τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν τῶν ἀρχαιολογικῶν Ἐξόδων.

2. Ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει συνέρχεσθαι, ἐκτὸς ἐκτάκτων περιστάσεων, δις τοῦ μηνός, εἰς τόπον ὃ ὁποῖος θέλει τῇ προσδιορισθῆ, καὶ εἰς ἡμέρας ρητάς, τὰς ὁποίας προσδιορίσασα ἢ ἰδία, θέλει γνωστοποιήσῃ εἰς τὴν Γραμματείαν.

3. Ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι πλήρης, ὅταν πέντε τῶν τακτικῶν τῆς μελῶν, ἦναι παρόντα.

4. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει ἀλληλογραφίαν ἐπίσημον μὲ μόνην τὴν Γραμματείαν.

5. Αἱ ἐργασίαι τῆς Ἐπιτροπῆς θέλουσιν γίνεσθαι κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

Α'. Ἐκ τῶν Ἐκτάκτων μελῶν τῆς,

α^{ov}. Ὁ μὲν Ἐφορος τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου θέλει εἰσάγει ὅλας τὰς ὑποθέσεις ὅσαι ἀφορῶσιν ἀνευρεθείσας ἀρχαιότητας, πρόθεσιν ἀνεγέρσεων ἢ ἀνασκαφῶν, καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ προκαλεῖ τὴν περὶ τούτων γνωμοδοτήσιν τῆς.

β^{ov}. Εἰς δὲ τῶν ἀρχιτεκτόνων θέλει εἰσάγει τὰ περὶ τῶν ἀνεγέρσεων σχέδια, καὶ προϋπολογισμοὺς αὐτῶν, καὶ δίδει εἰδήσιν περὶ τῆς προόδου τῶν ἐργασιῶν, καθυποβάλλων τὰς ἀρχιτεκτονικὰς προτάσεις του εἰς τὴν σύσκεψίν τῆς.

γ^{ov}. Τέλος ὁ Σύμβουλος τῆς Ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, κτλ. Γραμματείας θέλει εἰσάγει ὅλας τὰς λοιπὰς ὑποθέσεις ὅσαι ὑπάγονται εἰς τὴν γνωμοδοτήσιν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Β'. Εἰσαχθείσης ἐκάστης ὑποθέσεως, ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει σκέπτεσθαι καὶ ἀποφασίζει περὶ αὐτῆς κατὰ πλειοψηφίαν, ἂν ἦναι τοιαύτης φύσεως ὥστε ἢ ἀπόφασις νὰ γίνῃ ἐκ τοῦ παραχρήμα. Εἰς ἐναντίαν περίπτωσιν θέλει ἐκθέτει τὴν ἐπεξεργα-

σίαν τοῦ πράγματος, ἢ τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην αὐτοῦ εἰς ἓν ἢ δύο ἢ καὶ πλεότερα ἐκ τῶν μελῶν τῆς, εἴτε ὁμοῦ, εἴτε ἐν μέρος εἰς Ἐκαστον.

Γ'. Εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίασιν, τὰ μέλη τ' ἀναλαμβάνοντα ἐργασίαν τινά, καθυποβάλλουν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν περὶ αὐτῆς γνώμην τῶν δι' ἐκθέσεως αἰτιολογητικῆς, καὶ ἰκανῆς νὰ φωτίσῃ τὴν κρίσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν ἐναπόκειται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ψήφον.

Δ'. Ἐκάστης συνεδριάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς κρατεῖται πρωτόκολλον.

Ε'. Ἡ Ἐπιτροπὴ χρεωστεῖ ἐκτὸς τῶν περὶ εἰδικῶν ὑποθέσεων ἀναφορῶν τῆς πρὸς τὴν Γραμματείαν, νὰ καθυποβάλλῃ εἰς αὐτὴν κατ' ἔτος (πρὸ τοῦ τέλους ἐκάστου διοικητικοῦ ἔτους) καὶ ἀναφορὰν γενικὴν περὶ τῶν δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἐργασιῶν τῆς καὶ τῆς καταστάσεως ἐπομένως τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων κτλ. Συγχρόνως δὲ καὶ τὸν προϋπολογισμόν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐξόδων τοῦ ἐπομένου ἔτους.

Ζ'. Ἡ Ἐπιτροπὴ κατὰ τὸ ἄρθρον ζ' θέλει ἐκδίδει ἐφημερίδα ἀρχαιολογικὴν, ἐκδιδομένην, εἰ δυνατόν, τουλάχιστον ἅπαξ τοῦ μηνός. Εἰς τὴν Ἐφημερίδα ταύτην θέλουν καταχωρίζεσθαι: α^{ον} αἱ ἐγκριθεῖσαι πραγματεῖαι τῶν διαφόρων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς περὶ καθαρῶς ἐπιστημονικῶν ἀντικειμένων, ὅσα καθυπεβλήθησαν εἰς τὴν ἔρευνάν των, β^{ον} διαφόρων πεπαιδευμένων ἀρχαιολογικῶν πραγματεῖαι, γ^{ον} ἄρθρα περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παρουσίας καταστάσεως τῶν ἀρχαιοτήτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, περὶ ἐξηγήσεως ἐπιγραφῶν, ἀναγλύφων, ἀγγείων κτλ., γραφόμενα ὑπὸ δύο ἢ περισσοτέρων μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑποχρεουμένων ὑπ' αὐτῆς νὰ ἐργάζωνται διὰ ῥητὸν τινὰ καιρὸν εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ἐκδοσιν τῆς Ἐφημερίδος, δ^{ον} ἀντίγραφα ἐπιγραφῶν ἀνεκδότων καὶ ἄλλων ἀρχαίων ἀντικειμένων, γινόμενα μὲν ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ τοῦ γενικοῦ Ἐφόρου κατ' ἐκλογὴν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπὸ τῆς ὁποίας καὶ θέλουν ἐπεξεργάζεσθαι, ἐκτελούμενα δὲ διὰ τῆς λιθογραφίας.

Προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων καὶ ἐσόδων τῆς Ἐφημερίδος ταύτης, θέλει συνταχθῆ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ καθυποβληθῆ εἰς τὴν Γραμματείαν. |

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. | Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας, | Ἰ. Ρίζος.

ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΤΗΣ Α΄ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ 16 ΜΑΪΟΥ 2010

Στην Αθήνα σήμερα, Κυριακή 16 Μαΐου 2010, ώρα 10 έγινε στη μικρή αίθουσα του μεγάρου της έν Αθήναις Αρχαιολογικής Έταιρείας, Πανεπιστημίου 22, ή πρώτη τακτική Γενική Συνέλευση των εταίρων, από τους οποίους παραβρέθηκαν οι έξης:

1. Έπαμεινώνδας Σπηλιωτόπουλος, 2. Βασίλειος Πετράκος, 3. Αικατερίνη Ρωμιοπούλου, 4. Στέλλα Λάββα, 5. Γεώργιος Οικονομίδης, 6. Δημήτρης Τσίτουρας, 7. Άννα Παπαδημητρίου Γραμμένου, 8. Άγγελία Παπαγιαννοπούλου, 9. Ντόρα Κόνσολα, 10. Αικατερίνη Δημακοπούλου, 11. Klaus Valtin von Eickstedt, 12. Ντόρα Βασιλικού, 13. Στέφανος Ήμελλος, 14. Ίωάννης Παπαποστόλου, 15. Άλκησις Χωρέμη, 16. Άνδρέας Ντάρλας, 17. Άγγελος Ζαρκάδας, 18. Χρυσανθος Χρήστου, 19. Εύθύμιος Τσιγαρίδας, 20. Ίωάννα Γιανναροπούλου, 21. Χαρά Τζαβέλλα, 22. Άννα Μανουηλίδου, 23. Χρύσα Μαλτέζου, 24. Δόμνα Δοντά, 25. Άλέξανδρος Σαμαράς, 26. Φώτιος Κατζοῦρος, 27. Πηνελόπη Άγαλλοπούλου, 28. Κωνσταντίνος Φωτίου, 29. Νικόλαος Πιέρρος, 30. Εύάγγελος Βιβλιοδέτης, 31. Κωνσταντίνος Καλογερόπουλος, 32. Μαρία Παντελίδου, 33. Χρήστος Μπουλώτης, 34. Χαράλαμπος Κριτζᾶς, 35. Βασίλειος Άραβαντινός, 36. Πέτρος Καλλιγᾶς, 37. Άννα Παπαμιχαήλ Κουτρούμπα, 38. Κατερίνα Άλεξοπούλου, 39. Χαράλαμπος Ρούσσοσ, 40. Άννα Μιχαηλίδου, 41. Άγγελική Κόκκου, 42. Όλγα Παλαγγιά, 43. Ίωάννης Λῶλος, 44. Έλληάννα Ραυτοπούλου, 45. Μαρία Γκιώνη, 46. Μαρία Μπρούσκαρη, 47. Έλένη Μανωλέσσου Κουνουπιώτου, 48. Άλίκη Μουστάκα, 49. Ίφιγένεια Δεκουλάκου, 50. Σπύρος Ίακωβίδης, 51. Διονύσιος Μινῶτος, 52. Ίφιγένεια Τουρναβίτου, 53. Άθηνα Ίακωβίδη, 54. Δικαῖος Βαγιακάκος, 55. Άγγελική Κ. Άνδρειωμένου, 56. Εύγενία Γιαννούλη, 57. Θεοδώρα Καράγιωργα, 58. Δημήτριος Κοζομπόλης, 59. Μαρίνα Λυκιαρδοπούλου, 60. Άλέξανδρος Μαζαράκης Αϊνιάν, 61. Martin Kreeb, 62. Ήλιος Οικονόμου, 63. Ίωάννης Παπαχριστοδούλου, 64. Εύγενία Βικέλα, 65. Φανή Δροσογιάννη, 66. Έρση Μπρούσκαρη, 67. Δημήτριος Κουτρούμπα, 68. Ήρακλης Δανιήλ, 69. Ίωάννα Τσιριγώτη Δρακωτοῦ, 70. Παναγιώτης

Βαλαβάνης, 71. Στυλιανός Κατάκης, 72. Χαράλαμπος Πέννας, 73. Γεώργιος Γαβαλάς, 74. Ήλέκτρα Άνδρεάδη, 75. Κωνσταντίνα Καζά Παπαγεωργίου, 76. Ξένη Άραπογιάννη, 77. Jörg Rambach, 78. Μιχαήλ Κοσμόπουλος, 79. Άννα Μπενάκη Ψαρούδα, 80. Λευτέρης Πλάτων, 81. Βασιλική Μαχαίρα, 82. Ίωάννης Μαζαράκης Αϊνιάν, 83. Βάσα Κοντορίνη, 84. Έλένη-Άννα Χλέπα, 85. Παναγιώτης Βοκοτόπουλος, 86. Φωτεινή Ζαφειροπούλου, 87. Λίλα Μαραγκού, 88. Γιούλη Ζουμπούλη Τσάμπρα, 89. Γεώργιος Διέλλας, 90. Φάνης Κόνσολας, 91. Κωνσταντίνα Τσάιμου, 92. Γεώργιος Πουκαμισάς, 93. Γεώργιος Βελένης, 94. Νικόλαος Χαρκιολάκης.

Πρώτος έλαβε τόν λόγο ό Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου κ. Έπαμεινώνδας Σπηλιωτόπουλος, ό όποιος προσφώνησε τους έταίρους καί σύμφωνα με τόν Όργανισμό, πρότεινε τήν έκλογή των μελών του Προεδρείου της Συνέλευσης με φανερή ψηφοφορία. Έκλέχθηκαν όμόφωνα με ανάταση της χειρός: Πρόεδρος ή κ. Άλκηστις Χωρέμη, Άντιπρόεδρος ό κ. Βασίλειος Άραβαντινός, Α΄ Γραμματεύς ή κυρία Εύγενία Βικέλα καί Β΄ Γραμματεύς ό κ. Κωνσταντίνος Καλογερόπουλος.

Οί εκλεγέντες κατέλαβαν τις θέσεις τους καί ή Πρόεδρος ευχαρίστησε τους έταίρους για τήν τιμητική έκλογή καί μετά τήν ανάγνωση της ήμερήσιας διάταξης κήρυξε τήν έναρξη της μυστικής ψηφοφορίας για τήν έκλογή των πέντε μελών της Έλεγκτικής Έπιτροπείας για τόν 2010. Ός ψηφολέκτες όρίστηκαν με φανερή ψηφοφορία οί κύριοι Εύάγγελος Βιβλιοδέτης καί Άγγελος Ζαρκάδας. Ή Πρόεδρος παρεκάλεσε τήν Πρώτη Γραμματέα να διαβάσει τά όνόματα των παρισταμένων έταίρων κατά σειρά προσελεύσεως, οί όποιοι στη συνέχεια ψήφισαν κατά σειράν. Μετά τόν τέλος της ψηφοφορίας ή Πρόεδρος κάλεσε τους ψηφολέκτες να παραλάβουν τήν κάλπη καί να άποσυρθούν για τήν καταμέτρηση των ψήφων.

Στη συνέχεια, ή Πρόεδρος της Συνέλευσης ζήτησε άπό τόν Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου να διαβάσει τήν έκθεση των πεπραγμένων του Συμβουλίου για τόν 2009. Ό Γενικός Γραμματεύς είπε τά έξης:

«Κυρίες καί κύριοι έταίροι,

Ή φεινή μας έτήσια συνάντηση γίνεται σέ συνθηκες όχι

εὐχάριστες καὶ γιὰ τὴν Ἑταιρεία καὶ γιὰ τοὺς ἐταίρους τῆς. Ἐγίναν καὶ στὸ παρελθὸν τέτοιες βαρεῖες συναντήσεις¹ σὺς ὁποῖες ὑπῆρχε ὅμως ἡ προσμονὴ γιὰ γρήγορη βελτίωση τῶν πραγμάτων, πράγμα ποὺ δὲν συμβαίνει σήμερα ἢ, τουλάχιστον, δὲν ὑπάρχει ἡ αἴσθησις αὐτή.

Ἀπὸ τοὺς ἐταίρους μας ἀπέθαναν κατὰ τὸ 2009 ἡ Ἀγγέλα Χαραμῆ (†2 Ἰουλίου) καὶ ὁ ἰατρὸς Χαράλαμπος Γιαμαλάκης (1928-22 Δεκεμβρίου 2009). Ἀπέθανε καὶ ὁ φίλος τῆς Ἑταιρείας Δημήτριος Τσάμης (1915-27 Μαΐου 2009) ὁ ὁποῖος, ὅπως θὰ θυμᾶστε, εἶχε προσφέρει στὴν Ἑταιρεία μεγάλο χρηματικὸ ποσὸν γιὰ δημοσιεύσεις.

Κατὰ τὸ 2010 ἀπέθαναν οἱ ἐταῖροι μας Παναγιώτης Σιμωνῆς (1927-4 Ἰανουαρίου 2010), καθηγητὴς στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Δημήτριος Κωνσταντῆς (†13 Φεβρουαρίου 2010), Διευθυντὴς τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου καὶ ὁ Ἐπίτιμος Ἀντιπρόεδρος Giovanni Pugliese Carratelli (1911-12 Φεβρουαρίου 2010), ἱστορικὸς τῆς ἀρχαιότητος.

Κατὰ τὸ 2009 ἔγιναν ἀπὸ τὴν Ἑταιρεία ἀνασκαφές στὸ Τσέππ Μαραθῶνος ἀπὸ τὴν κυρία Μαρία Παντελίδου Γκόφα, στὴν Μπρεξίτζα Μαραθῶνος ἀπὸ τὴν κυρία Ἰφιγένεια Δεκουλάκου, στὸν Ραμνούντα ὑποθαλάσσια ἔρευνα ἀπὸ τὸν κ. David Blackman, στὴ Σκάλα Ὠρωποῦ ἀπὸ τὸν κ. Ἀλέξανδρο Μαζαράκη Αἰνιάννα, σὺς Μυκῆνες ἀπὸ τὸν κ. Σπύρο Ἰακωβίδη, στὴ Θουρία Μεσσηνίας ἀπὸ τὴν κυρία Ξένη Ἀραπογιάννη, στὴν ἀρχαία Μεσσήνη ἀπὸ τὸν κ. Πέτρο Θέμελη, στὴν Ἰκλαῖνα Μεσσηνίας ἀπὸ τὸν κ. Μιχάλη Κοσμόπουλο, στὴ Χαλανδριανὴ Σύρου, στὸν λόφο Καστρί, ἀπὸ τὴν κυρία Μαρίζα Μαρθάρη, στὸν Στρόφιλα Ἄνδρου ἀπὸ τὴν κυρία Χριστίνα Τελεβάντου καὶ στὴ Ζώμινθο Κρήτης ἀπὸ τὸν κ. Γιάννη Σακελλαράκη.

1. Σὺς 11 Ἰανουαρίου 1897, σὺς 22 Ἰουνίου τοῦ 1941, σὺς 15 Φεβρουαρίου 1942, σὺς 21 Μαρτίου 1943, σὺς 8 Ἰουλίου 1945.

Συντήρηση ἀρχαίων καὶ μελέτη ἔγινε στὸ Χωριό, στὴν Ἁγία Τριάδα Ἀρκεσίνης Ἀμοργοῦ ἀπὸ τὴν κυρία Λίλα Μα-
ραγκοῦ, στὸ Ἀκρωτήρι Θήρας ἀπὸ τὸν κ. Χρῆστο Ντούμα,
στὴ Ζάκρο Κρήτης ἀπὸ τὸν κ. Λευτέρη Πλάτωνα, στὴν Κα-
λιθέα Πατρῶν ἀπὸ τὸν κ. Ἀθανάσιο Παπαδόπουλο καὶ στὸ
Ντικιλὶ Γὰς ἀπὸ τὴν κυρία Χάιδω Κουκούλη.

Τὰ δημοσιεύματά μας ἦταν, ὅπως καὶ τὶς ἄλλες χρονιές,
πολλὰ καὶ σημαντικά. Ἀπὸ τὰ περιοδικὰ μας ἐκδόθηκαν οἱ
τόμοι τοῦ Ἔργου 2008, τοῦ Μέντορος 2009 καὶ πρόσφατα ἐκδό-
θηκε καὶ ὁ τόμος 148 τοῦ 2009 τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος.
Ὑπενθυμίζω ὅτι ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς ἐκδόθηκε γιὰ πρώτη
φορὰ τὸ 1837 καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότερο ἀρχαιολογικὸ περιο-
δικὸ τοῦ κόσμου τὸ ὁποῖο ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκδίδεται. Ὁ τόμος
τοῦ 2011 θὰ εἶναι ὁ 150ὸς καὶ ἐλπίζουμε νὰ ἐορτάσουμε τὸ
μεγάλο αὐτὸ γεγονός.

Στὴ σειρὰ τῆς «Βιβλιοθήκης» ἐκδόθηκαν πέντε νέα βιβλία.
Πρῶτο ἡ μονογραφία τῆς κυρίας Ἐφης Σακελλαράκη, *Σύμ-
πλεγμα Ἡρακλῆ καὶ λέοντα ἀπὸ τοὺς Ὁρεοὺς Ἰστιάας* καὶ ἀκολου-
θοῦν: τὸ βιβλίον τοῦ κ. Γιάννη Παπαποστόλου, *Θέρμος. Τὸ
μέγαρο Β καὶ τὸ πρῶμο ἱερό*, τὸ βιβλίον τοῦ ὀμιλοῦντος Ἡ ἑλλη-
νικὴ ἀνταπάτη τοῦ Λουδοβίκου Ross, ἡ δημοσίευση τῆς κυρίας
Βερόνικας Μητσοπούλου Leon, *Βραυρών, Die Tonstatuetten aus
dem Heiligtum der Artemis. Die frühen Statuetten* καὶ τὸ βιβλίον
τῆς κυρίας Μυρτάλης Ἀχειμάστου, *Ἡ Βλαχέρνα τῆς Ἀρτας.
Τοιχογραφίες*.

Ἡ Σχολὴ Διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας τῆς Τέχνης λειτούρ-
γησε γιὰ εἰκοστὴ χρονιά ὑπὸ τὴ διεύθυνση τῆς Συμβούλου
κυρίας Ντόρας Βασιλικοῦ καὶ ἔγιναν 17 δίωρα μαθήματα μὲ
τίτλο «Ἡ ἀρχαιολογία τῆς Ἀθήνας καὶ τὰ νεώτερα πορί-
σματα». Ἔγιναν ἀκόμη καὶ τέσσερις εἰδικὲς ὁμιλίες. Μαθή-
ματα καὶ ὁμιλίες εἶχαν μεγάλη ἐπιτυχία, ὅπως φάνηκε ἀπὸ τὸν
ἀριθμὸ τῶν ἀκροατῶν καὶ τὶς εὐμενεῖς κρίσεις ἐκείνων ποὺ τὰ
παρακολούθησαν.

Μεγάλῃ ἐπιτυχίᾳ εἶχε ἐπίσης καὶ ἡ ἐτήσια ἀγορὰ βιβλίων
ποὺ ἔγινε ἀπὸ 14 ἕως 18 Μαΐου 2009. Μὲ μεγάλη εὐχαρί-
στηση μνημονεύω ὅτι γιὰ τὴν ἀγορὰ ποὺ ἔγινε πρὶν λίγες
μέρες, ἀπὸ 6 ἕως 10 Μαΐου, προσέφερε πολλὰ καὶ ἐκλεκτὰ

βιβλία ή φίλη της Έταιρείας κυρία Ραχήλ Καπόν πρὸς τὴν ὁποία τὸ Συμβούλιο ἐκφράζει θερμότες εὐχαριστίες.

Ἡ βιβλιοθήκη μας πλουτίστηκε μὲ 1778 νέους τόμους καὶ ἀπὸ τὰ παλιὰ βιβλία μας βιβλιοδετήθηκαν 550 τόμοι. Τὸ σπουδαῖο ὅμως γιὰ τὴ βιβλιοθήκη εἶναι ὅτι ἀπὸ τὸν περασμένο Δεκέμβριο μὲ τὴ μεγάλη χρηματικὴ δωρεὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἡ ὁποία ἔχει ἤδη ἀνακοινωθεῖ διὰ τοῦ *Μέντορος*, μὲ τὴν μεγάλη αὐτὴ δωρεὰ συντάσσεται νέος κατάλογος τῆς βιβλιοθήκης, ἠλεκτρονικός, κατὰ τὸ σύστημα ποῦ ἀκολουθεῖται στὴ Γεννάδειο Βιβλιοθήκη, στὴ βιβλιοθήκη τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς Κλασικῶν Σπουδῶν καὶ στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κογκρέσσου. Τὴ σύνταξη τοῦ καταλόγου, ποῦ γίνεται ὑπὸ τὴν ἐπιμετεία τοῦ Συμβουλίου, διευθύνει ὁ εἰδικὸς στὴν ὀργάνωση μεγάλων βιβλιοθηκῶν κ. Μιχάλης Τζεκάκης.

Ἡ χρησιμότητα τοῦ νέου αὐτοῦ ἔργου εἶναι προφανῆς, γιὰτὶ ὁ ἠλεκτρονικὸς κατάλογος θὰ εἶναι προσιτὸς στὸν καθένα ἀπὸ τὸ Διαδίκτυο καὶ οἱ μελετητὲς θὰ γνωρίζουν ἐκ τῶν προτέρων ἂν ὑπάρχουν στὴ βιβλιοθήκη μας τὰ δημοσιεύματα ποῦ χρειάζονται. Ἡ πιδὸ σημαντικὴ ὠφέλεια ὅμως εἶναι, ὅτι γίνεται ἔλεγχος τῶν καταγεγραμμένων βιβλίων καὶ γνωρίζουμε σιγὰ σιγὰ καὶ μὲ ἀκρίβεια τίς ἐλλείψεις τῆς βιβλιοθήκης τίς ὁποῖες θὰ συμπληρώσουμε. Ἐπισημαίνονται ἀκόμη τὰ διπλὰ ἀντίτυπα τὰ ὁποῖα ἀφαιροῦνται, ὅπως ἐπίσης ἀφαιροῦνται καὶ τὰ βιβλία ἐκεῖνα ποῦ δὲν ἀφοροῦν τὴν ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία καὶ ἱστορία. Ἔτσι ἐκτὸς ἀπὸ τὴ νέα καὶ ὀρθολογικὴ κατάταξη τῶν βιβλίων δημιουργεῖται χῶρος γιὰ τὰ νέα ποῦ προστίθενται συνεχῶς. Ἡ ἐργασία ποῦ γίνεται εἶναι μεγάλη, θὰ ἐκταθεῖ καὶ στὸ 2011 καὶ στὸ ἔργο ἀπασχολοῦνται 10 πρόσωπα εἰδικὰ σὲ ἐργασίες τοῦ μεγέθους τοῦ ἔργου τῆς Βιβλιοθήκης μας. Ἡ ὅλη διαδικασία προβλέπεται νὰ διαρκέσει 18 μῆνες καὶ κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἡ βιβλιοθήκη θὰ βρῖσκεται σὲ κάποια ἀταξία, τὴν ὁποία θεωρήσαμε προτιμότερη ἀπὸ τὴ διακοπὴ τῆς λειτουργίας της γιὰ τὸ κοινό.

Μεγάλη δωρεά, ἡ ὁποία δὲν ἔχει ἀκόμη εἰσπραχθεῖ, ἔγινε πρὸς τὴν Ἐταιρεία ἀπὸ τὸ Ἴδρυμα Ὠνάση μὲ σκοπὸ νὰ γίνουν στὸ μέγαρό μας ὀρισμένες διαρρυθμίσεις μὲ τίς ὁποῖες θὰ δημιουργηθοῦν νέοι χῶροι γιὰ τὸ προσωπικὸ καὶ ἔτσι θὰ

ἐλευθερωθεῖ ὁ τρίτος ὄροφος ὁ ὁποῖος θὰ διατεθεῖ στὴ βιβλιοθήκη γιὰ τὴν ἐπέκτασή της. Μὲ ἄλλα ἔργα ἀκόμη, ποὺ ἔγιναν μὲ δαπάνες τῆς Ἐταιρείας, δημιουργήθηκαν καὶ ἄλλοι νέοι χῶροι στοὺς ὁποίους ἐπεκτείνεται τὸ Ἀρχεῖο μας, τὸ ὁποῖο καταλαμβάνει πλέον ὁλόκληρο σχεδὸν τὸν τέταρτο ὄροφο τοῦ μεγάρου.

Ἦδη ἔχει ὁλοκληρωθεῖ ἡ νέα κατάταξη τῶν Ἐγγράφων τῆς Ἐταιρείας τὰ ὁποῖα σώζονται εἰς τὸ ἀκέραιον ἀπὸ τὸ 1837 ἕως σήμερα καὶ συνεχίζεται ἡ κατάταξη τῶν μικροτέρων ἀρχείων, εἴτε τῆς Ἐταιρείας, εἴτε ἐκείνων ποὺ προέρχονται ἀπὸ προσφορές, ὅπως τὰ ἀρχεῖα Ὀρλάνδου, Τραυλοῦ, Οἰκονόμου, Λεονάρδου, Καρούζου καὶ ἄλλων.

Τὴν οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς Ἐταιρείας θὰ τὴν πληροφορηθεῖτε ἀπὸ τὴν ἔκθεση τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας καὶ ἀπὸ τὸν Ἰσολογισμό. Τὰ πράγματα ὅμως, βλέποντάς τα σήμερα ὅπως διαμορφώθηκε ἡ οἰκονομικὴ καὶ φορολογικὴ κατάσταση στὴν Ἑλλάδα, δὲν εἶναι εὐχάριστα, γιὰτὶ καὶ ἡ Ἐταιρεία ὑφίσταται τὶς συνέπειες τῶν πρόσφατων μέτρων τῆς Κυβέρνησης. Τὸ κόστος τῶν πραγμάτων ἀυξήθηκε, οἱ φόροι ἐπίσης, οἱ πρόσοδοί μας μειώνονται λόγῳ τῆς τραπεζικῆς κρίσης, οἱ ἐνοικιασταὶ τῶν ἰδιοκτησιῶν μας ζητοῦν μείωση τῶν μισθωμάτων καὶ δύο σημαντικὲς ἰδιοκτησίες μας, στὴ Λεωφόρο Ἀλεξάνδρας καὶ στὴν ὁδὸ Πατησίων μένουν ἄνοικες ἐξ αἰτίας τῆς οἰκονομικῆς κατάστασης. Ἀκόμη ὑπῆρξαν καὶ ἀποχωρήσεις ὑπαλλήλων κατὰ τοὺς μῆνες ποὺ πέρασαν, ἀπότοκες καὶ αὐτὲς τῶν ὄσων συμβαίνουν στὸν οἰκονομικὸ τομέα. Ἐδῶ μνημονεύω ὅτι στὶς 30 Ἀπριλίου ἀποχώρησε ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία τῆς Ἐταιρείας ἡ Προϊσταμένη τοῦ Λογιστηρίου κυρία Ἐλένη Βαζάκη πρὸς τὴν ὁποία τὸ Συμβούλιο ἐκφράζει τὴν εὐαρέσκειά του γιὰ τὴν εὐδόκιμη ἐκτέλεση τῶν λεπτῶν καὶ ἐμπιστευτικῶν καθηκόντων της καὶ γιὰ τὶς προσπάθειές της γιὰ τὴν ἀψογὴ λογιστικὴ διαχείριση τῶν οἰκονομικῶν μας. Τὸ Συμβούλιο ἀνέθεσε τὰ καθήκοντα τοῦ Προϊσταμένου τοῦ Λογιστηρίου στὸν κ. Χαράλαμπο Μπαλασόπουλο, παλαιὸ καὶ ἔμπειρο συνεργάτη του.

Τελειώνω μὲ τὴν εὐχή, ἡ ἀνώμαλη οἰκονομικὴ περίοδος ποὺ περνοῦμε νὰ τερματιστεῖ γρήγορα, ὥστε ἡ πρόοδος τοῦ

ἔργου μας, πὸ ἀφορᾶ πρῶτα πρῶτα ὅλους τοὺς Ἕλληνες καὶ κατοπιν μέγα πλῆθος ἐπιστημόνων τοῦ Ἐξωτερικοῦ, νὰ μὴν ἐπιβραδυνθεῖ ἐξ αἰτίας τῶν πολιτικῶν σφαλμάτων γιὰ τὰ ὁποῖα ἐνῶ δὲν ἔχουμε καμιὰ εὐθύνη, ἐν τούτοις καλούμεθα νὰ ἐπανορθώσουμε».

Μετὰ τὴν ἀνάγνωση τῆς ἐκθέσεως τοῦ Συμβουλίου ἀπὸ τὸν Γενικὸ Γραμματεῆ, ἡ Πρόεδρος ἔδωσε τὸν λόγο στοὺς ἐταίρους γιὰ ἐρωτήσεις καὶ σχόλια.

Ὁ ἐταῖρος κ. Σπύρος Ἰακωβίδης ἐζήτησε νὰ πληροφορηθεῖ πὸ βρίσκεται ἡ ἀποκατάσταση τοῦ στεγάστρου τῶν ἀνασκαφῶν Ἀκρωτηρίου Θήρας. Τὸν λόγο ἔλαβε ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου κ. Ἐπαμεινώνδας Σπηλιωτόπουλος ὁ ὁποῖος εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ἦδη ἐδῶ καὶ ἀρκετὸ καιρὸ ἔχουν ἀρχίσει ἐντατικὰ οἱ ἐργασίες ἀποκατάστασης τοῦ στεγάστρου. Ζητήθηκαν γνωμοδοτήσεις γιὰ τὴν αἰτία τῆς πτώσης τοῦ στεγάστρου ἀπὸ μεγάλους οἴκους τοῦ ἐξωτερικοῦ τὶς ὁποῖες προσκόμισε ὁ ἐργολάβος. Ἐχουν πραγματοποιηθεῖ νέες λεπτομερεῖς μελέτες, οἱ ὁποῖες ἐλέγχθηκαν ἀπὸ τὸ ΥΠΠΟ καὶ ἐγκρίθηκαν ἀπὸ τὸ ΚΑΣ. Ἡ πλήρης χρηματοδότηση ἐξασφαλίστηκε μὲ τὴν εἴσπραξη τῆς ἀσφαλιστικῆς ἀποζημίωσης ὕψους 12.000.000 εὐρώ. Τώρα λειτουργοῦν στὸ Ἀκρωτήρι τρεῖς γερανοί, γίνονται ἐργασίες σὲ τρεῖς βάρδιες καὶ οἱ ἐργασίες προχωροῦν μὲ ἐντατικὸ ρυθμὸ. Ἐκκρεμεῖ ἀκόμη ἡ δίκη, διότι, ὅπως γνωρίζετε, ὑπῆρξε καὶ θάνατος ἐνὸς ἰδιώτου κατὰ τὴν πτώση τοῦ στεγάστρου, ἡ ὁποία ὅμως ἀφορᾶ τὸν ἐργολάβο καὶ ὄχι τὴν Ἐταιρεία. Εἴμαστε σίγουροι ὅτι σὲ 18 μῆνες τὸ στέγαστρο θὰ εἶναι ἔτοιμο. Ἀναμένονται νέες ἐκτιμήσεις, ἂν τελικὰ τὸ γρασίδι πὸ ὑπῆρχε σὺς ἀρχικὲς προδιαγραφές, θὰ σκεπάσει τὸ χῶμα τῆς στέγης ἢ ὄχι».

Ἀκολούθως ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Συνελεύσεως διάβασε τὴν ἐκθεση τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας γιὰ τὸ οἰκονομικὸ ἔτος 2009. Ἡ Ἐκθεση ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙ
ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2009

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 31 και 32 του *Όργανισμοῦ* τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἡ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπεία συντάσσει ἔκθεση περὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχείρισης τοῦ λήξαντος ἔτους, τὴν ὁποία καὶ ὑποβάλλει πρὸς τὴ Γενικὴ Συνέλευση τῶν Ἐταίρων.

Κατὰ τὸ ἄρθρο 17 τοῦ *Όργανισμοῦ* τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἡ τήρηση τῶν λογιστικῶν βιβλίων γίνεται κατὰ τὸ διπλογραφικὸ σύστημα μὲ μηχανογραφικὸ τρόπο. Τὰ λογιστικὰ βιβλία ποὺ τηρήθηκαν μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ εἶναι τὰ ἑξῆς: 1. Ἀναλυτικὸ Ἡμερολόγιο Ταμείου, 2. Ἀναλυτικὸ Ἡμερολόγιο Διαφόρων Πράξεων, 3. Συγκεντρωτικὸ Ἡμερολόγιο, 4. Συγκεντρωτικὸ Καθολικὸ, 5. Καρτέλες κατὰ λογαριασμὸ Γενικοῦ Καθολικοῦ ἀναλυτικά, 6. Βιβλίον ἐγγραφῶν Ἴσολογισμοῦ.

Κατὰ τὸ ἔτος 2009 ἐκδόθηκαν τὰ ἑξῆς παραστατικά:

1. Γραμμάτια εἰσπραξῆς ἀρ. 1-520.
2. Χρηματικὰ ἐντάλματα ἀρ. 1-652.
3. Δελτία συμψηφιστικῶν πράξεων ἀρ. 1-653.
4. Τιμολόγια - δελτία ἀποστολῆς (μηχανογραφημένα) ἀρ. 1394-1553.
5. Τιμολόγια - δελτία ἀποστολῆς (χειρόγραφα) —.
6. Δελτία ἀποστολῆς (μηχανογραφημένα) ἀρ. 844-964.
7. Δελτία ἀποστολῆς (χειρόγραφα) ἀρ. 1548-1550.
8. Ἀποδείξεις αὐτοπαράδοσης ἀρ. 724-825.
9. Δελτία Λιανικῆς Ζ1 ἀπὸ τὴν Ταμειακὴ Ἄρ. Δελτ. Ἀναφορ. 600-728.
10. Πιστωτικὰ τιμολόγια (μηχανογραφημένα) ἀρ. 37-38.
11. Πιστωτικὰ τιμολόγια (χειρόγραφα) —.
12. Τιμολόγια (μηχανογραφημένα) ἀρ. 95-113.
13. Τιμολόγια (χειρόγραφα) —.
14. Δελτία ἐπιστροφῆς λιανικῆς πωλήσεως (χειρόγραφα), ἀρ. 23-28.

15. Ἀποδείξεις λιανικῆς πωλήσεως χειρόγραφες —.

16. Ἀκυρωτικὰ σημειώματα μηχ. ἀρ. 98-111.

Βάσει τῶν καταχωρήσεων ποὺ ἔγιναν στὰ ἀνωτέρω λογιστικὰ βιβλία συντάχθηκε στὶς 31/12/2009 ὁ Ἴσολογισμὸς Περιουσιακῆς Κατάστασης καὶ ἡ Κατάσταση Λογαριασμοῦ Ἀποτελεσμάτων Χρήσεως 2009. Οἱ ἀντίστοιχοι πίνακες ἐπιδέχονται στὸ τέλος τῆς ἔκθεσης. Παρατίθενται στὴ συνέχεια ὀρισμένα σχόλια καὶ παρατηρήσεις ὡς πρὸς τοὺς λογαριασμοὺς:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

1. ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ: Ἐμφανίζεται ἡ ἀναπόσβεστη ἀξία προγραμμάτων τοῦ Λογιστηρίου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης, μὲ ὑπόλοιπο τὴν 31/12/2009, € 1.451,80.
- 2α. ΓΗΠΕΔΑ: Ἐμφανίζεται ἡ ἀξία τῶν οἰκοπέδων κυριότητος τῆς Α.Ε. σύμφωνα μὲ τὶς ἀντικειμενικὲς ἀξίες τῆς 31/12/2009, ἡ ὁποία ἀνέρχεται σὲ € 27.035.780,30. Ὁ ὑπολογισμὸς τῶν ἀντικειμενικῶν ἀξιῶν ἔγινε ἀπὸ τὴ συμβολαιογράφο Ἀθηνῶν κυρία Τριανταφύλλη Μπολιώτη Καπερώνη καὶ δὲν παρουσιάζεται διαφοροποίηση σὲ σχέση μὲ τὴν 31/12/2008.
- 2β. ΓΗΠΕΔΑ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΟΣ Γ. ΜΠΑΡΛΑ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΑΞΙΑ € 2.141.703,73: Ἐμφανίζεται ἡ ἀξία τῶν οἰκοπέδων τοῦ Κληροδοτήματος Γεωργίας Μπάρλα τὰ ὁποῖα περιήλθαν στὴν κυριότητα τῆς Α.Ε. κατὰ τὴ χρήση 2008. Ὁ ὑπολογισμὸς τῶν Ἀντικειμενικῶν Ἀξιῶν ἔγινε ἀπὸ τὴν συμβολαιογράφο Ἀθηνῶν κυρία Κωνσταντίνα Παπακωστοπούλου καὶ δὲν παρουσιάζεται διαφοροποίηση σὲ σχέση μὲ τὴν 31/12/2008.
3. ΚΤΙΡΙΑ ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΑ: Τὰ κτίρια κυριότητος τῆς Α.Ε., ἐξαιρέσει τοῦ νεόδμητου κτιρίου τῆς Λ. Συγγροῦ, ἀπαικονίζονται στὸν Ἴσολογισμὸ μὲ λογιστικὸ ἰσότιμο € 14,52 χάριν μνείας, λόγω τῆς πλήρους ἀπόσβεσης τῆς ἀξίας τους κατὰ τὸ παρελθόν.
4. ΚΤΙΡΙΑ - ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ: Στὸν λογαριασμὸ ἐμφανίζεται ἡ ἀναπόσβεστη ἀξία τοῦ ἀκινήτου ἐπὶ τῆς Λεωφόρου Ἀλεξάνδρας 105, τὸ ὁποῖο ἀγοράστηκε ἀπὸ τὴν Α.Ε. τὸν

- Δεκέμβριο του 1996, ή αναπόσβεστη αξία του ανακαινισθέντος διαμερίσματος επί της οδού Ἀλκμάνος 16, ή αναπόσβεστη αξία του κόστους διαμορφώσεως της αΐθουσας εκθέσεων του α΄ υπογείου του Μεγάρου της Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, καθὼς ἐπίσης καὶ ή αναπόσβεστη αξία τῶν δαπανῶν ποῦ ἀφοροῦν τὴν οἰκία ἐπὶ τῆς οδου Καλύμνου 10 στὸ Μοσχάτο κληροδοτήματος Παναγιώτη Βελισσαρίου. Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸ ἐμφανίζεται μὲ ἀξία μνείας ἑνὸς λεπτοῦ ή νεοκλασικὴ διώροφη οἰκία ἐπὶ τῆς οδου Ἀκταίου 37-39 στὸ Θησεῖο κληροδοτήματος Γ. Μπάρλα.
5. ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ: Ἐμφανίζεται ή αναπόσβεστη αξία τοῦ μηχανολογικοῦ ἐξοπλισμοῦ ποῦ ἀγοράστηκε σὲ προηγούμενες χρήσεις γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ ἔργου «Ψηφιοποίηση καὶ διάθεση τοῦ ἔργου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας» μὲ ὑπόλοιπο τὴν 31/12/2009 € 3.607,34. Οἱ ἐγκαταστάσεις κλιματισμοῦ τοῦ Μεγάρου τῆς Α.Ε. ἔχουν πλήρως ἀποσβεσθεῖ καὶ ἐμφανίζονται μὲ λογιστικὸ ἰσότιμο € 0,01.
6. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ: Εἰς τὸν λογαριασμὸ αὐτὸν ἐμφανίζεται ή αναπόσβεστη αξία τῆς δίκυκλης μηχανῆς ή ὁποία ἀγοράστηκε τὸ ἔτος 2000 καθὼς καὶ ή αναπόσβεστη αξία τῆς δίκυκλης μηχανῆς ποῦ ἀγοράστηκε τὸ ἔτος 2007.
7. ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΥΠΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗ-ΚΤΙΡΙΟΥ Λ. ΣΥΓΓΡΟΥ, ΜΕΓΑΡΟΥ Α.Ε. κ.ἄ.: Ὁ λογαριασμὸς αὐτὸς παρουσιάζει ὑπόλοιπο τὴν 31/12/2009, € 857.356,18, τὸ ὁποῖο ἀναλύεται ὡς ἐξῆς:
- α. Ἀμοιβὲς ἀρχιτεκτόνων καὶ συνεργατῶν τους σχετικὰ μὲ τὴν ἐπίβλεψη τῶν ἐργασιῶν ἀνεγέρσεως τοῦ Μεγάρου στὴ Λ. Συγγροῦ, δαπάνες πρόσθετων ἐργασιῶν γιὰ τὴν κατασκευὴ αὐτοῦ ἐπιπλέον τῆς ἀντιπαροχῆς καὶ δαπάνες ἀποκατάστασης κατασκευαστικῶν ἀτελειῶν οἱ ὁποῖες τὴν 31/12/2009 δὲν ἔχουν ἀκόμη ὀλοκληρωθεῖ, ὑπόλοιπο τὴν 31/12/2009, € 509.349,26.
- β. Δαπάνες ποῦ ἀφοροῦν τὴν ἀναβάθμιση, ἐπισκευὴ καὶ διαρρύθμιση τοῦ Μεγάρου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ὑπόλοιπο τὴν 31/12/2009, € 307.852,24.
- γ. Δαπάνες σχετικὲς μὲ τὰ ἀκίνητα τοῦ κληροδοτήματος Γ. Μπάρλα, ἕως τὴν 31/12/2009, € 38.310,18.

- δ. Δαπάνες σχετικές με την αποκατάσταση του καταστήματος επί της Λ. Ἀλεξάνδρας 105 που καταστράφηκε ολοσχερώς τὸν Δεκέμβριο τοῦ ἔτους 2008, ἕως τὴν 31/12/2009 € 1.844,50.
8. ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸν ἐμφανίζεται ἡ ἀναπόβεστη ἀξία τῶν παλαιότερων ἐπίπλων καὶ σκευῶν, καθὼς καὶ τὸ ποσὸ τὸ ὁποῖο διατέθηκε τὸ ἔτος 2009. Τὸ ἔτος αὐτὸ διατέθηκαν € 10.679,80 γιὰ τὴν προμήθεια ἐπίπλων καὶ λοιποῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν Γραφείων τῆς Α.Ε., € 2.255,22 γιὰ τὴν προμήθεια ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν καὶ € 1.665,45 γιὰ τὴν προμήθεια τηλεπικοινωνιακοῦ ἐξοπλισμοῦ. Ἐπίσης ἀγοράστηκαν Η/Υ γιὰ ἀνάγκες τοῦ ἔργου τῆς ἀναβάθμισης καὶ ἀνασυγκρότησης τῆς Βιβλιοθήκης ποσοῦ € 2.921,45.
9. ΒΙΒΛΙΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸν ἐμφανίζεται τὸ ἀναπόβεστο ὑπόλοιπο τῶν ἐκτὸς συναλλαγῆς βιβλίων.
10. ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ: Γιὰ τὸν ἐμπλουτισμὸ τῆς Βιβλιοθήκης κατὰ τὸ ἔτος 2009 διατέθηκαν € 79.648,86. Τὸ ποσὸ αὐτὸ ἀφορᾷ τόσο τὴν ἀγορὰ βιβλίων ἀπὸ τὸ Ἐσωτερικὸ καὶ τὸ Ἐξωτερικὸ ὅσο καὶ τὰ βιβλιοδετικά.
11. ΒΙΒΛΙΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸν ἐμφανίζεται ἡ ἀξία τοῦ ὑπολοίπου τῶν πρὸς πώληση βιβλίων τῆς Α.Ε. σὲ τιμὴ κόστους, βάσει τῆς ἀξίας τοῦ χαρτιοῦ καὶ τῶν ἐξόδων γιὰ στοιχειοθεσία, ἐκτύπωση καὶ βιβλιοδεσία. Ἡ ἐκδοτικὴ δραστηριότητα τῆς Α.Ε. τὸ ἔτος 2009 ἀπορρόφησε τὸ ποσὸ τῶν € 210.448,25. Καθ' ὑπόδειξη τῶν ἐκθέσεων τοῦ Ὁρκωτοῦ Ἐλεγκτοῦ μας μετὰ ἡμερομηνία 31/12/2009 πραγματοποιήθηκε ἀπογραφή ὄλων τῶν πρὸς διάθεση βιβλίων τῆς Α.Ε. Ἡ λογιστικὴ τακτοποίησή τους σύμφωνα μετὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀπογραφῆς θὰ γίνῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους 2009.
12. ΒΙΒΛΙΑ ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ: Τὸ ποσὸ τῶν € 30.501,40 ἀπεικονίζει τὴν ἀξία τῶν βιβλίων τῶν ὁποίων δὲν εἶχε ὀλοκληρωθεῖ ἡ ἐκτύπωση κατὰ τὴν 31/12/2009.
13. ΠΕΛΑΤΕΣ: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸν ἀπεικονίζεται ἡ ἀπαίτηση τῆς Α.Ε. ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν βιβλίων στὸ Ἐξωτερικὸ καὶ τὸ Ἐσωτερικὸ.

14. ΧΡΕΩΣΤΕΣ: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸν ἀπεικονίζονται οἱ ἀπαιτήσεις τῆς Α.Ε. κατὰ τὴν 31/12/2009, ἀπὸ προκαταβολὲς ποὺ εἶχαν χορηγηθεῖ σὲ διάφορους γιὰ τὰ Ἔργα, γιὰ τὴν ἐκτέλεση διαφόρων ἐργασιῶν καὶ ἀπὸ εἰσπραξη μισθωμάτων.
15. ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ: Τὰ διάφορα χρεόγραφα τοῦ χαρτοφυλακίου τῆς Α.Ε. τὴν 31/12/2009 ἀνέρχονται σὲ € 2.436.553,46. Τὸ σύνολο τῶν μετοχῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας ἀποτελοῦνται ἀπὸ 270.000 μετοχὲς τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδος ΑΕ, 113.111 μετοχὲς τῆς Τράπεζας Πειραιῶς ΑΕ, 10.311 μετοχὲς τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδος ΑΕ, 28 μετοχὲς τῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀποτίμηση τῶν μετοχῶν αὐτῶν ἔγινε σύμφωνα μὲ τὶς κείμενες διατάξεις δηλαδὴ στὴ χαμηλότερη τιμὴ μεταξὺ τιμῆς κτήσεως καὶ τρέχουσας. Τὸ ἔτος 2009: Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος προχώρησε σὲ αὐξηση τοῦ μετοχικοῦ της κεφαλαίου μὲ ἔκδοση νέων μετοχῶν οἱ ὁποῖες διατέθηκαν στοὺς μετόχους της στὴν εἰδικὴ τιμὴ € 11,30 ἀνὰ μετοχὴ. Ἡ Α.Ε. συμμετεῖχε στὴν παραπάνω αὐξηση ἀγοράζοντας 10.000 νέες μετοχὲς μὲ τὴν εἰδικὴ προσφερόμενη τιμὴ € 11,30 ἀνὰ μετοχὴ, ἥτοι μὲ συνολικὸ κόστος € 113.000,00, τὸ ὁποῖο ἐξασφάλισε ἀπὸ τὴν πώληση τοῦ ὑπολοίπου 215.000 δικαιωμάτων της, ποὺ ἀπέφερε στὸ ταμεῖο της ἔσοδα € 256.488,12. Τὰ ἔσοδα αὐτὰ ἐμφανίζονται στὸ λογαριασμὸ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χρήσεως 31/12/2009 (Διάφορα ἔσοδα). Ἡ Τράπεζα Πειραιῶς Α.Ε. ἀποφάσισε τὴν αὐξηση τοῦ μετοχικοῦ της κεφαλαίου μὲ κεφαλαιοποίηση τοῦ καθαροῦ ποσοῦ τοῦ διανεμητέου μερίσματος τῆς χρήσεως 2008 (€ 0,101489 ἀνὰ μετοχὴ) σὲ νέες μετοχὲς ὀνομαστικῆς ἀξίας € 4,77 ἀνὰ μετοχὴ. Ἡ Α.Ε. ἀπὸ τὴν παραπάνω πράξη ἀπέκτησε 2.356 νέες μετοχὲς Τραπεζῆς Πειραιῶς οἱ ὁποῖες ἐνεγράφησαν στὰ λογιστικά μας βιβλία μὲ συνολικὴ ἀξία € 11.238,12 (2.356 μετ. × 4,77). Τέλος ἡ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος τὸ ἔτος 2009 ἔδωσε μῆρισμα συνολικοῦ ποσοῦ € 60,48.
16. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ: Στὴν ὁμάδα αὐτὴ τῶν λογαριασμῶν ἀναγράφονται, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπο Ταμείου τῆς 31/12/2009,

καὶ τὰ ὑπόλοιπα τῶν λογαριασμῶν ταμειυτηρίου ὄψεως καὶ προθεσμιακῶν καταθέσεων τῆς Α.Ε. σὲ διάφορες τράπεζες. Τὸ ὕψος τῶν διαθεσίμων τῆς 31/12/2009 ἀνέρχεται σὲ € 22.691.526,91.

17. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸν ἀναγράφονται τὰ ἔσοδα ἀπὸ τόκους καταθέσεων τὰ ὁποῖα ξεκίνησαν τὸ ἔτος 2009 καὶ θὰ εἰσπραχθοῦν τὸ ἔτος 2010.

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Ἀπεικονίζει τὴν καθαρὴ περιουσία τῆς Α.Ε. κατὰ τὴ 31/12/2009, ὅπως αὐτὴ προκύπτει ἂν ἀπὸ τὸ σύνολο τοῦ Ἐνεργητικοῦ € 58.775.233,12 ἀφαιρέσουμε τίς ὑποχρεώσεις καὶ τὰ κατωτέρω ἀναφερόμενα ἀποθεματικά € 54.642.487,45. Τὸ κεφάλαιο τῆς 31/12/2009 ἀνέρχεται σὲ € 4.132.745,67.
2. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ: Ὁ λογαριασμὸς αὐτὸς προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀναπροσαρμογὴ καὶ τὴν τακτοποίηση τῆς ἀξίας τῶν χρεογράφων κατὰ τὸ παρελθόν. Προορισμὸς εἶναι ἡ κάλυψη ζημιῶν ἀπὸ ἐνδεχόμενη μεταβολὴ τῆς τιμῆς τους κατὰ τὴν ἐξόφληση ἢ τὴν ἀποτίμηση τέλους χρήσεως.
3. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸν περιλαμβάνεται ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς τιμῆς πώλησης ἀκινήτων μας καὶ τῆς ἐγγεγραμμένης στὰ βιβλία τῆς Ἑταιρείας ἀξίας τῶν ἀκινήτων αὐτῶν.
4. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΑΠΟ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ ΓΗΠΕΔΩΝ-ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ: Τὸ ποσὸ τῶν € 28.784.235,17 δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν ἐξομοίωση τῶν λογιστικῶν ἀξιῶν μὲ τίς ἀντικειμενικὲς ἀξίες ποὺ ἰσχύουν τὴν 31/12/2009.
5. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ: Στὴν ὁμάδα αὐτὴ τῶν λογαριασμῶν ἐμφανίζονται οἱ ὑποχρεώσεις τῆς Α.Ε. πρὸς τὸ Δημόσιο ἀπὸ παρακρατηθέντες φόρους, περιλαμβανομένου τοῦ χαρτοσήμου καὶ τοῦ ΟΓΑ χαρτοσήμου τῶν ἐσόδων ἐκ τῆς μισθώσεως ἀκινήτων ἀποδοτέους ἐντὸς τοῦ 2010, ἀπὸ κρατήσεις ὑπὲρ ΙΚΑ μηνὸς Δεκεμβρίου καὶ Δώρου

Χριστουγέννων 2009, άποδοτέες τὸ 2010, καὶ ἀπὸ εἰσπραχθεῖσες ἐγγυήσεις ἀπὸ τοὺς ἐνοικιαστῆς ἀκινήτων μας.

6. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸν ἀπεικονίζεται ἡ ὑποχρέωση τῆς Α.Ε. σὲ διάφορους προμηθευτές.
7. ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ: Στὴν ὁμάδα αὐτὴ τῶν λογαριασμῶν ἀπεικονίζονται τὰ ὑπόλοιπα τῶν διαφόρων πιστώσεων ποὺ χορηγήθηκαν ἀπὸ τὸ Δημόσιο καὶ ἀπὸ ἄλλους φορεῖς στὴν Α.Ε. γιὰ τὴ χρηματοδότηση διαφόρων μεγάλων ἔργων.
8. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ: Στὸν λογαριασμὸ αὐτὸν ἐμφανίζονται τὰ ἔσοδα ἀπὸ τόκους καταθέσεων τὰ ὁποῖα ξεκίνησαν τὸ ἔτος 2009, ἀφοροῦν τὰ Ἀποτελέσματα τῆς Χρήσεως 2010 καὶ θὰ εἰσπραχθοῦν τὸ ἔτος 2010.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ. Μὲ τοὺς λογαριασμοὺς αὐτοὺς ἐπιτυγχάνεται ἡ ἄμεση πληροφόρηση τοῦ ὕψους τῶν δαπανῶν ἀνὰ ὑπόεργο τοῦ ἔργου «Ψηφιοποίηση καὶ Διάθεση τοῦ Ἔργου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας» καθὼς καὶ τοῦ ἔργου «Ψηφιοποίηση καὶ Τεκμηρίωση τμήματος τοῦ Φωτογραφικοῦ καὶ Ἀνασκαφικοῦ Ἀρχείου τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας», ποὺ εἶχαν ἐνταχθεῖ στὸ Ἐπιχειρησιακὸ Πρόγραμμα τῆς Κ. τ. Π. καὶ ὁλοκληρώθηκαν κατὰ τὴ χρήση 2009, συνολικοῦ ποσοῦ τὴν 31/12/2009 € 577.276,68. Στὰ παραπάνω, προστέθηκε κατὰ τὴ χρήση 2009 ξεχωριστὸς λογαριασμὸς γιὰ τὴν παρακολούθηση τῶν δαπανῶν τοῦ ἔργου τῆς ἀναβάθμισης καὶ ἀνασυγκρότησης τῆς Βιβλιοθήκης, συνολικοῦ ποσοῦ τὴν 31/12/2009 € 5.530,58. Οἱ δαπάνες τῶν παραπάνω ἔργων ἐμπεριέχονται στὰ ἔξοδα τῶν ἀποτελεσμάτων ἐκάστης χρήσεως.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ 2009

ΕΣΟΔΑ. Τὰ πάσης φύσεως ἔσοδα τῆς Α.Ε. κατὰ τὸ ἔτος 2009 ἀνῆλθαν σὲ € 1.863.133,30. Στὸ ποσὸ αὐτὸ περιλαμβάνονται καὶ ποσὰ ποὺ ἀντιστοιχοῦν σὲ δεδουλευμένους τόκους προθεσμιακῶν καταθέσεων μὴ εἰσπραχθέντες τὸ 2009 καὶ εἰσπρακτέους τὸ ἐπόμενο ἔτος κατὰ τὴν ἐξόφληση τῶν διαφόρων τίτλων.

ΕΞΟΔΑ. Τὰ πάσης φύσεως ἔξοδα (δαπάνες) τῆς Α.Ε. διακρίνονται σὲ δύο μεγάλες κατηγορίες: στὶς δαπάνες ἐκπλήρωσης

του σκοπού της Α.Ε. και στις λειτουργικές δαπάνες. Οι δαπάνες (έξοδα) έτους 2009 ανήλθαν σε € 1.593.978,08.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ: Εύχαρίστως γνωστοποιούμε στους εταίρους ότι, όπως προκύπτει από τον έλεγχο τον οποίο διενεργήσαμε, το Διοικητικό Συμβούλιο της 'Αρχαιολογικής 'Εταιρείας εφαρμόζει με σταθερότητα και συνέπεια συνετή πολιτική ως προς τη διαχείριση των οικονομικών του 'Ιδρύματος, τη διεξαγωγή των άνασκαφών, την αύξηση των Δημοσιευμάτων, τον έμπλουτισμό της Βιβλιοθήκης και του 'Αρχείου και την έκπόνηση μεγάλων αρχαιολογικών και αρχαιογνωστικών έργων. Στο έργο αυτό συμπαρίσταται το προσωπικό της 'Εταιρείας με γνώση, ικανότητες και προθυμία. Πολύτιμη υπήρξε ή βοήθεια του 'Ορκωτού 'Ελεγκτή στη διεξαγωγή της οικονομικής διαχείρισης.

ΠΡΟΤΑΣΗ: 'Από τον έλεγχο που διεξήχθη επιβεβαιώθηκαν τα άναφερόμενα στον 'Ισολογισμό ύπόλοιπα των λογαριασμών καθώς επίσης και ή όρθότητα και ακρίβεια στην τήρηση των βιβλίων και στοιχείων. Οι δαπάνες που έγιναν συνοδεύονται από πλήρη και νόμιμα δικαιολογητικά και είναι μέσα στα όρια των πιστώσεων του Προϋπολογισμού. Δέν διαπιστώθηκε καμιά παράλειψη, άνωμαλία ή διαχειριστική άταξία και προτείνουμε την άπαλλαγή του Διοικητικού Συμβουλίου από κάθε εϋθύνη.

'Η 'Εξελεγκτική 'Επιτροπεία

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΔΕΚΟΥΛΑΚΟΥ – ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΗΜΕΛΛΟΣ –
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΖΟΜΠΟΛΗΣ – ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΛΩΤΗΣ –
ΟΛΓΑ ΠΑΛΛΑΓΙΑ

'Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου κ. 'Επαμεινώνδας Σηπλιωτόπουλος σχολίασε τον ισολογισμό και παρατήρησε ότι παρόλο που ή 'Εταιρεία δέν είχε το 2009 εισόδημα από το κατάστημα της Λεωφόρου 'Αλεξάνδρας, άντιθέτως ξόδεψε για την άποκατάστασή του και ό ισολογισμός έκλεισε με περίσσειμα 270.000 ευρώ. Για το τρέχον έτος άν το κατάστημα δέν νοικιασθεί δέν μπορεί κανείς νά κάνει πρόβλεψη.

Πρὶν λήξει ἡ συνεδρίαση οἱ ψηφολέκτες κατέθεσαν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας, κατὰ τὴν ὁποία: «Ψήφισαν 92 ἑταῖροι καὶ ἔλαβον ψήφους: Ἰφιγένεια Δεκουλάκου 83, Στέφανος Ἡμελλος 78, Δημήτριος Κοζομπόλης 75, Χρήστος Μπουλώτης 78, Ὀλγα Παλαγγιά 75.

Οἱ ψηφολέκτες

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΣ – ΑΓΓΕΛΟΣ ΖΑΡΚΑΔΑΣ»

Συνεπῶς ἐκλέγονται καὶ οἱ πέντε μέλη τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας γιὰ τὴ διαχείριση τοῦ 2010.

Ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε ἄλλο θέμα γιὰ συζήτηση, ἡ Πρόεδρος ἐρώτησε τὴ Συνέλευση ἂν ἐγκρίνει τὴν ἔκθεση τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας καὶ ἂν ἀπαλλάσσει τὸ Συμβούλιο ἀπὸ τὴν εὐθύνη τῆς διαχείρισης τοῦ 2009. Ἡ Συνέλευση μὲ ἀνάταση τῶν χειρῶν ἐνέκρινε ὁμόφωνα τὴν ἔκθεση τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπείας, καὶ ἀπαλλάσσει τὸ Συμβούλιο καὶ τὴν Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ κάθε εὐθύνη γιὰ τὴ διαχείριση τοῦ 2009. Εὐθὺς μετὰ τὴν ψηφοφορία ἡ Πρόεδρος ἔλυσε τὴ Συνεδρίαση.

Ἡ Πρόεδρος
ΑΛΚΗΣΤΙΣ ΧΩΡΕΜΗ

Ἡ Α΄ Γραμματεὺς
ΕΥΓΕΝΙΑ ΒΙΚΕΛΑ

Ὁ Ἀντιπρόεδρος
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ

Ὁ Β΄ Γραμματεὺς

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Γνωστοποιεῖται στοὺς ἑταίρους ὅτι τὸ κείμενο γιὰ τὴν ἀείμνηση Ἡῶ Ζερβουδάκη (Ὁ Μέντωρ 89, Ὀκτ. 2008, 123-124) ἔχει συνταχθεῖ ἀπὸ τὸν Γενικὸ Γραμματέα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας Βασίλειο Χ. Πετράκο.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ		1.451,80
΄Ασώματες ΄Ακινήτοπ. & ΄Εξοδα ΄Εγκατάστ.	<u>1.451,80</u>	
ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		30.792.500,77
Γήπεδα	27.035.780,30	
Γήπεδα κληροδοτήματος Γ. Μπάρλα	2.141.703,72	
Κτίρια ΄Αποσβεσμένα	14,52	
Κτίρια-΄Εγκαταστάσεις κτηρίων	509.141,13	
΄Ακιν/σεις υπό εκτέλεση -		
Κτ. Λ. Συγγρού, Μέγ. Α.Ε. κ.α.	857.356,18	
Μηχανήματα - Τεχ. ΄Εγκ/σεις - Μηχ. ΄Εξοπλ.	3.607,34	
Μεταφορικά Μέσα	4.727,59	
΄Επιπλα καὶ λοιπὸς ἐξοπλισμὸς	151.717,02	
Βιβλία ΄Αποθέματος (ἐκτὸς συν/γῆς)	8.804,11	
Βιβλία Βιβλιοθήκης	<u>79.648,86</u>	
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ		2.111.796,31
Βιβλία πρὸς διάθεση (βιβλία ἀπογραφῆς)	1.870.846,66	
Βιβλία πρὸς διάθεση ἔκδοσης 2009	210.448,25	
Βιβλία ὑπὸ ἔκδοση	<u>30.501,40</u>	
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ		608.263,48
Πελάτες	31.604,41	
Χρεῶστες διάφοροι	<u>576.659,07</u>	
ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ		2.436.553,46
ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		22.691.526,91
Ταμείο	37.867,66	
Καταθέσεις ὄψεως, ταμειυτ. καὶ προθεσμίας	<u>22.653.659,25</u>	
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		133.140,39
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		<u>58.775.233,12</u>
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ		582.807,26
Διάφοροι λογ/σμοὶ πληροφοριῶν χρεωστικοῖ		

ΕΤΑΙΡΕΙΑ

31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2009

1/1/2009 ΕΩΣ 31/12/2009

ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ Κεφάλαιο ύφιστάμενο κατά την 31/12/2009	<u>4.132.745,67</u>	4.132.745,67
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ Διαφορά απότιμησης χρεογράφων 'Αποθεματικά από πώληση ακινήτων 'Αποθεματικό από αναπροσαρμογή άντικειμενικής αξίας γηπέδων	371.696,76 1.914.073,18 <u>28.784.235,17</u>	31.070.005,11
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις 'Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη 'Ασφαλιστικοί οργανισμοί Πιστωτές διάφοροι Προμηθευτές	58.839,10 38.592,63 135.139,12 <u>51.018,16</u>	283.589,01
ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ		23.273.843,30
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ. ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		15.050,03
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		<u>58.775.233,12</u>
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ Διάφοροι λογ/σμοί πληροφοριών πιστωτικοί		582.807,26

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΕΞΟΔΑ		
ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗΣ ΣΚΟΠΟΥ		
Πρόγραμμα Άνασκαφών	48.035,20	
Πρόγραμμα Δημοσιεύσεων	19.000,00	
Δαπάνες έργων Κοινων. τής Πληροφορίας	40.991,34	
Άξιοποίηση και Δαπάνες Άρχείου	46.702,50	
Ξενώνες	509,20	
Τμήμα Κύπρου	5.000,00	
Σχολή Διδασκαλίας Ιστορίας τής Τέχνης	9.874,09	
Δωρεάν διατεθεισες εκδόσεις	61.613,63	
Οικονομικές Ένισχύσεις		
Έπισημονικού Σκοπού	29.000,00	
Έργο Άναβ/σης και Άνασ/σης Βιβλιοθήκης	<u>2.359,23</u>	<u>263.085,19</u>
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ		
Άποδοχές Προσωπικού (Έπιστ. και Διοικ.)	595.653,11	
Έργοδοτικές εισφορές	165.743,03	
Άμοιβες Τρίτων	98.634,21	
Άμοιβες τρίτων (Ψηφ. & Τεκμ. Φωτ. & Άνασκ. ΑΕ)	24.157,00	
Παροχές Τρίτων	128.019,42	
Φόροι και τέλη	26.430,07	
Δαπάνες Άκινήτων	25.082,50	
Άποσβέσεις	94.940,48	
Γενικά έξοδα	<u>172.233,07</u>	<u>1.330.892,89</u>
Υπόλοιπο πρὸς ἐξίσωση		<u>269.155,22</u>
ΣΥΝΟΛΟ		<u>1.863.133,30</u>

Αθήνα

Ο Πρόεδρος

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ Π. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Γενικός Γραμματέας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων. Ελέγξαμε τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις της « ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ » που αποτελούνται από τον ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2009 και την κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή. **Ευθνή Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις.** Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από την Ελληνική Νομοθεσία, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλείδες που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. **Ευθνή Ελεγκτή.** Η δική μας ευθνή είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνώμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχό με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλείδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις και όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλείδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της κατα-

ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2009

ΕΣΟΔΑ		
Μισθώματα ακινήτων	783.738,74	
Μισθώματα αίθουσας διαλέξεων	7.807,50	
Σχολή Διδασκαλίας 'Ιστορίας τής Τέχνης	31.340,00	
Δωρεές Διαφόρων	2.410,87	
'Επιχορηγήσεις κρατικές	74.000,00	
'Επιχορηγήσεις ΥΠΠΟ για Ψηφ. & Τεκμ. Φωτ. & 'Ανασ. 'Αρχ. ΑΕ	132.508,48	
Χορηγία ΕΤΕ για 'Αναβ/ση & 'Ανασ/ση βιβ/κης	150.000,00	
Συνδρομές 'Εταίρων	4.500,00	
Τόκοι προθεσμιακών καταθέσεων	19.907,61	
Τόκοι προθ. καταθ. έκ ποσοῦ δωρεᾶς Δ. Τσάμη	2.799,50	
Τόκοι καταθ. λογ/μῶν Ταμειυτηρίου	1.351,60	
Τόκοι χορηγημένων Δανείων	560,54	
'Εσοδα κληροδοτημάτων	20.000,00	
Μερίσματα Τραπεζής Πειραιῶς	11.240,46	
Μερίσματα μετοχῶν Ε.Τ.Ε.	0,00	
Μερίσματα μετοχῶν Τραπεζής τής 'Ελλάδος	60,48	
Μερίσματα μετοχῶν Α.Τ.Ε.	0,00	
Καθαρά ἔσοδα πώλησης βιβλίων	48.396,73	
Διάφορα ἔσοδα	<u>572.510,79</u>	<u>1.863.133,30</u>
ΣΥΝΟΛΟ		<u><u>1.863.133,30</u></u>

12 Μαΐου 2010

Ὁ Προϊστάμενος τοῦ Λογιστηρίου
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Ι. ΜΠΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ληλθότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εὐλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης. Ελήφθησαν επίσης υπόψη και οι διατάξεις του Οργανισμού και του Οικονομικού Κανονισμού της Εταιρείας. **Γνώμη.** Κατά τη γνώμη μας, οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εὐλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2009 και τη χρηματοοικονομική της επίδοση για τη χρήση που ἔληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από την Ελληνική Νομοθεσία. **Αναφορά επί άλλων νομικών και κανονιστικών θεμάτων.** α) Σχετική αναλυτική έκθεση ελέγχου επί των ανωτέρω οικονομικών καταστάσεων θα διαβιβασθεί στην Διοίκηση της Αρχαιολογικής Εταιρείας β) Μέχρι την ημερομηνία χορηγήσεως της παρούσας εκθέσεως δεν είχαμε λάβει επιστολές από τους νομικούς συμβούλους της εταιρείας για τυχόν αγωγές τρίτων κατά αυτής. Λόγω του γεγονότος αυτού διατηρούμε επιφύλαξη για την μη ύπαρξη αγωγών τρίτων κατά της εταιρείας.

Αθήνα 13/05/2010

Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΚΟΚΚΑΛΗΣ

Α.Μ. ΣΟΕΛ 16031

ΒΔΟ ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ Α.Ε.

ΗΤΑΝ Η ΣΕΙΡΑ ΤΟΥ ΑΒΕΡΩΦ

Τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ περιφρόνηση ὀρισμένων κύκλων πρὸς τὰ μνημεῖα ἐκδηλώνεται μὲ τὸν ὠμότερο τρόπο. Καλύπτεται πάντα μὲ τὸν μανδύα ἐνὸς γενικότερου συμφέροντος, τὸ ὁποῖο στὴν πραγματικότητα εἶναι τὸ συμφέρον ἐκείνου ποὺ πράττει τὴν ἀσχημιά. Ἡ προσθήκη φαραωνικῶν Προπυλαίων στὸ Παναθηναϊκὸ στάδιο γιὰ κάποιες ἐκδηλώσεις, ἡ μετατροπὴ τοῦ Ὀλυμπεῖου σὲ καμπαρέ, ἡ πασαρέλα στὰ προπύλαια τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἀνάμεσα στοὺς ἀνδριάντες τοῦ Καποδίστρια καὶ τοῦ Κοραῆ, ἦταν ἐνδείξεις μιᾶς αὐξουσας ἀναισθησίας καὶ ἀλλαγῆς τῶν ἀντιλήψεων τοῦ Κράτους καὶ τῶν πνευματικῶν ἰδρυμάτων. Αὐτὲς τὶς μέρες, στὶς 10 Ἰουνίου, ἔγινε κάτι περισσότερο. Ἐνα ἀπὸ τὰ μνημεῖα τῆς νεώτερης ἱστορίας μας, τὸ θωρηκτὸ *Ἀβέρωφ* δόθηκε σὲ ἰδιώτη γιὰ προσωπικὴ δεξίωση, ἡ ὁποία σύμφωνα μὲ ὅσα ἔγραψε ὁ Τύπος, καὶ δείχνουν οἱ σχετικὲς εἰκόνες, ὑπῆρξε ὁ θρίαμβος τῆς χυδαιότητος. Ὁ *Ἀβέρωφ* ὅμως δὲν εἶναι μόνο ἡ νικηφόρα ναυαρχίδα τῶν Βαλκανικῶν πολέμων, εἶναι καὶ τὸ πλοῖο πάνω στὸ ὁποῖο βρῆκαν τὸν θάνατο Ἕλληνες ναῦτες καὶ ἀξιωματικοὶ πολεμώντας τὸν ἐχθρό. Καὶ οἱ σκιές τους, ἔτσι θέλουμε νὰ πιστεύουμε, βρίσκονται ἀκόμη μέσα στὸ πλοῖο καὶ γύρω του.

Ὑποθέτω ὅτι τὸ ἐπόμενο βῆμα θὰ εἶναι νὰ δοθεῖ τὸ Μνημεῖο τοῦ Ἀφανοῦς γιὰ μία ἀκόμη δεξίωση νεοπλούτων ἢ ἀντιπροσώπων κάποιας πολυεθνικῆς. Δὲν νομίζω ὅτι θὰ ὑπάρξει ἀντίρρηση ἐκ μέρους τῶν στρατιωτικῶν, ὅπως δὲν ὑπῆρξε τὸ 2001-2004 γιὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τοῦ Μαραθῶνος. Τὴν ἐπέτειο τῶν 2500 χρόνων τῆς τὴν ἐορτάζουν ὅμως φέτος μὲ κάθε ἐπισημότητα καὶ ἐμβρίθεια. Εἶναι ἓνα ἄλλοθι. Γιὰ τὸν *Ἀβέρωφ* θὰ περιμένουμε τὸ ἄλλοθι τῆς ἡγεσίας τοῦ Πολεμικοῦ Ναυτικοῦ τὸ 2020· τότε συμπληρώνονται 2500 χρόνια ἀπὸ τὴ ναυμαχία τῆς Σαλαμίνος.

Ἡ χυδαιότητα ποὺ ἐκδηλώθηκε στὸν *Ἀβέρωφ* προκάλεσε πλῆθος δημοσιευμάτων στὶς ἐφημερίδες σχετικὰ μὲ τὴν ἔννοια τοῦ μνημείου, τοῦ σεβασμοῦ ποὺ ὀφείλουμε ἢ ὄχι σ' αὐτά, μὲ τὰ δικαιώματα τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων στὴ ζωὴ καὶ στὸν ζωτικὸ χῶρο ποὺ καταλαμβάνουν τὰ μνημεῖα. Ὁ κάθε συζη-

τητής έγραψε έκ περιουσίας, δηλαδή ανάλογα με την έκταση και τὸ βάθος τῶν γνώσεων του γιὰ τὰ μνημεῖα. Ὅλοι πιστεύουν ὅτι ἔχουν ἔγκυρη ἄποψη γι' αὐτά. Γιατὶ τὰ μνημεῖα ἀποκοτῶν τὴν οἰαδήποτε ἀξία τους ἀπὸ ὅ,τι πιστεύουμε ἑμεῖς γιὰ κεῖνα. Ὅταν στὶς ἀρχὲς τῆς καποδιστριακῆς περιόδου χρησιμοποιήθηκαν οἱ λαξευτοὶ ἀρχαῖοι τάφοι τῆς Αἴγινας γιὰ κατοικίες δὲν δημιουργήθηκε ζήτημα. Οἱ Ἕλληνες, οἱ λόγιοι ἔνοοῦ, δὲν τὸ ἀντιλήφθηκαν. Κάποιες μνεῖες ξένων φιλολόγων μᾶς διασώζουν τὸ γεγονός, ὅπως καὶ ὅ,τι ἄλλο καταστροφικὸ ἔγινε τότε εἰς βάρος τῶν μνημείων τοῦ νησιοῦ.

Ἡ ἱστορία τοῦ *Ἀβέρωφ* ἔφερε στὴν ἐπιφάνεια τὴν *ιερότητα* τῶν μνημείων καὶ τὰ *δικαιώματα τῶν ζωντανῶν* στὴν πρόοδο, τὴν ἐλεύθερη οἰκονομικὴ δράση. Μία ἀπὸ τὶς ἀπόψεις εἶναι ὅτι «Στὴν Ελλάδα οἱ περισσότεροὶ χώροι εἶναι ἱεροί. Λογικὸ, ἀφοῦ ἔχουμε φτιάξει μιὰ τριοχιλιετὴ ἱστορία καὶ επομένως σ' αὐτὸν τὸν γεωγραφικὸ χώρο κάθε πέτρα ἔχει ἱστορία. Τα παράδοξα ἀρχίζουν μετὰ. Πρῶτον, ελάχιστοι Ἕλληνες τους ἐπισκέπτονται, ὥστε νὰ πληρῶνουν με εἰσιτήριο τὴ συντήρησή τους καί, δεύτερον, θεωρεῖται ἱεροσυλία ἡ χρῆση αὐτῶν τῶν χώρων γιὰ ἄλλους σκοποὺς ἐπὶ μισθώσει»¹. Ἄλλος σχολιαστὴς τῆς ὑπόθεσης *Ἀβέρωφ* ὑποστηρίζει τὴ χρῆση τοῦ πλοίου γιὰ σοβαρὲς κοσμικὲς ἐκδηλώσεις (δεξιώσεις, λ.χ. πρεσβευτικὲς, ἐπίσημο ἔνδυμα, ἀσημένια κηροπήγια, μουσικὴ ἀπὸ τσέλο, ἀνάλογο χρηματικὸ τέλος). «Ὅ,τι δὲν κινεῖται πεθαίνει, ἀπεναντίας, ὅ,τι ἐπιχειρεῖ σωστὰ ἐξελίσσεται καὶ θριαμβεῖ. Εἶναι πολὺ παλιὸς αὐτὸς ὁ στρατιωτικὸς κανόνας. Δὲν πιστεύω πὼς εἶναι διασυρμὸς ἡ σωστὴ ἐκμετάλλευση τῶν ἱερῶν μας κειμηλίων»². Πρὶν ἀπὸ χρόνια³ εἶχα γράψει, ἐξ ἀφορμῆς μιᾶς ἐπίδειξης μόδας στὰ Προπύλαια τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ἀνάμεσα στοὺς ἀνδριάντες τοῦ Καποδίστρια καὶ τοῦ Κοραῆ, ὅτι «οὔτε τὰ μνημεῖα οὔτε οἱ ἀνδριάντες τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων προσβάλλονται. Τὰ μνημεῖα εἶναι πράγματα καὶ δὲν τὰ μέλλει γιὰ ὅ,τι καὶ ἂν συμβεῖ. Οἱ ἰδέες

1. Π. Μανδραβέλης, *Ἡ Καθημερινή*, 16.6.2010.

2. Ἄντ. Παπανικολάου, *Περιοδ. GK*, Ἰούλιος 2010, 144.

3. *Ὁ Μέγιστος* 47, 1998, 65-73 καὶ κυρίως 70.

Ἐπὶ τοῦ Ἀβέρωφ, 10 Ἰουνίου 2010, γύρω στὰ μεσάνυχτα.

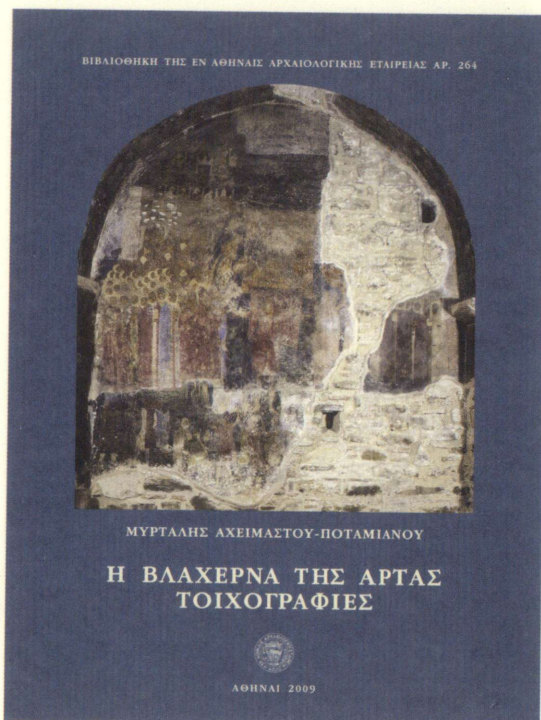
μας προσβάλλονται, αὐτὰ ποὺ πιστεύαμε ὡς ἀξίες βλέπουμε ὅτι παραμερίζονται, ρίχνονται στ' ἄχρηστα».

Στὴ συζήτηση γιὰ τὸν Ἀβέρωφ ὑπῆρξε ἓνα ἐξαιρετο κείμενο, μὲ τὸ ὁποῖο ἀναλύεται ἡ ἄποψη τῶν ἀναιδῶν χρηστῶν τοῦ Ἀβέρωφ καὶ ἐκτίθεται καὶ ἡ ἀντίθετη⁴. Ἀπὸ τὸ μακρὸ ἄρθρο ἀποσπῶ μικρὰ κομμάτια: «Εἶναι τὸ Ἀβέρωφ ἱερό; Ὁχι, κανένα Ἀβέρωφ δὲν εἶναι ἱερό ἀφ' εαυτοῦ. Εἶναι ἡ Ἀκρόπολη ἱερή; Ἀπὸ μόνη της, ὄχι. Τίποτε δὲν εἶναι ἱερό ἀφ' εαυτοῦ. Κάθε φορὰ οἱ κοινωνίες ἐπανορίζουν τί εἶναι ἱερό γι' αὐτές ... Ἀλλὰ σε κάθε ἱστορική στιγμή, κάθε κοινωνία ἔχει ἀνάγκη τὸ ἱερό, γύρω ἀπὸ τὸ ἱερό συγκροτεῖται ἡ κοινωνία καὶ ὁ πολιτισμός ... τὸ ἱερό συνέχει τὴν κοινωνία, ὡς ελάχιστος κοινός παρονομαστής, πολὺ πέραν τοῦ τόπου καὶ τοῦ αἵματος, τῆς εφήμερης συλλογικότητας. Τὸ ἱερό συγκροτεῖ πολιτισμό. Ἡ Ἀκρόπολη ... ἡ ντάπια τοῦ Μεσολογγίου, τὸ ρουμάνι στὸ Βαλτέτσι εἶναι τέτοιες ἐκφράσεις τοῦ ἱεροῦ, συμφωνημένες – Δὲν μπορεῖ τὸ νόημά τους καὶ ἡ χρῆση τους νὰ επαφίεται στὴν ἀγορά, στὸν υπάλληλο ἢ στὶς ορέξεις μίας φυλῆς παρασίτων».

4. Νίκου Γ. Ξυδάκη, Ἡ ἱερὴ Ἀκρόπολη, τὸ ἱερό Ἀβέρωφ, *Ἡ Καθημερινή*, Κυριακὴ 20.6.2010, σ. 6.

ΜΥΡΤΑΛΗΣ ΑΧΕΙΜΑΣΤΟΥ ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

Η ΒΛΑΧΕΡΝΑ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ
ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

Οί τοιχογραφίες τοῦ Ἱεροῦ καὶ τοῦ κυ-
ρίως ναοῦ. Εἰκονογραφικὸ πρόγραμμα.
Εἰκονογραφία. Τεχνοτροπία. Ἱστορικὰ
στοιχεῖα, ἐρμηνεῖα καὶ χρονολόγησις.
Οἱ τοιχογραφίες τοῦ νάρθηκα. Εἰκονο-
γραφικὸ πρόγραμμα. Εἰκονογραφία. Τε-
χνοτροπία. Ἐρμηνεῖα καὶ χρονολόγησις.

Summary

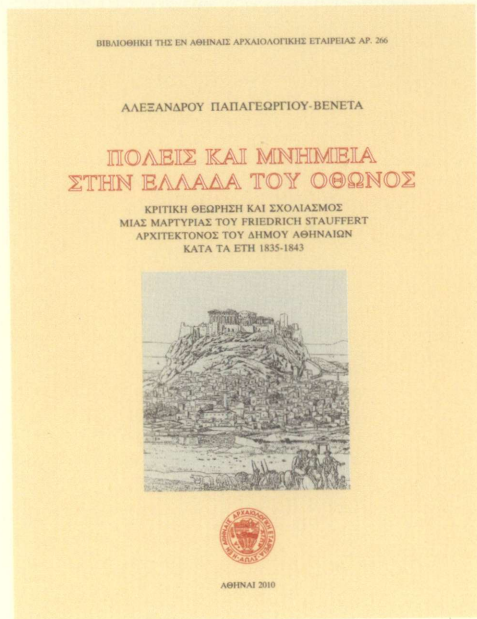
Συνομογραφίες - Βιβλιογραφία
Γενικὸ εὐρετήριο
Εἰκονογραφικὸ εὐρετήριο
Κατάλογος εἰκόνων
Πίνακες εἰκόνων
Προέλευσις φωτογραφιῶν

Σχήμα 30×22 ἐκ. Σελ. 158, εἰκ. 152.

Διατίθεται στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, Πανεπιστημίου 22, Ἀθήνα 106 72,
τηλ. 210 3625531 • Fax 210 3644996 • secr@archetai.gr • www.archetai.gr
Ἀποστέλλεται ἐπίσης ἐπὶ ἀντικαταβολῇ, κατόπιν παραγγελίας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ-ΒΕΝΕΤΑ

ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ παρουσία καὶ ἡ δράση τοῦ Friedrich Stauffert στὴν Ἑλλάδα. Διάγραμμα τοῦ περιεχομένου τοῦ ἀρθροῦ τοῦ Stauffert. Πόλεις τῆς νέας Ἑλλάδος. Ὁ Stauffert ὡς χρονικογράφος καὶ περιηγητής. Ἡ ἐπανεκδόση τοῦ ἀρθροῦ τοῦ Stauffert.

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ STAUFFERT ΚΑΙ Ο ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ

Γενικὴ θεώρηση: Ἡ στάση τῶν Ἑλλήνων ἀπέναντι στὴν ἀρχαία κληρονομιά. Ἡ ἐπιλογή τῆς Ἀθήνας ὡς πρωτεύουσας. Τὸ πρῶτο σχέδιο τῆς νέας πόλης. Ἡ τέχνη τῶν ἀρχαιολογικῶν χώρων. Οἰκονομικὸ ὄφελος τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τὴν ἀνακρήρυξη τῆς πόλης σὲ πρωτεύουσα. Ἀλλαγὲς στὸ ἀρχικὸ σχέδιο γιὰ τὴ νέα Ἀθήνα. Ἡ χωροθέτηση τῶν ἀνακτόρων. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου πόλεως τῆς Ἀθήνας. Αὐθαρεσίες τῆς διοίκησης. Δυσποσία τῶν κατοίκων. Πρῶτες διανοίξεις ὁδῶν. Περιγραφή τῆς κατάστασης τῆς Ἀθήνας κατὰ τὸ 1843. Αὐθαίρετη δόμηση στὴν Ἀθήνα. Τεχνικὴ ὑποδομὴ στὴν πόλη τῆς Ἀθήνας. Ἀθήνα: Ἡ νέα πόλη, τὰ ἀνάκτορα, ἡ πλατεία τῶν ἀνακτόρων. Δημόσια κτήρια τῆς Ἀθήνας. Ἐκκλησίες καὶ ἄλλα κοινωφελῆ κτίσματα στὴν Ἀθήνα. Χαρακτηριστικὰ

τῆς νέας ἀθηναϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς: Μορφολογία, οἰκοδομικὴ, κατασκευαστικὲς λεπτομέρειες. Ἡ ὕδρευση τῆς Ἀθήνας. Ρέοντα ὕδατα στὸ λεκανοπέδιο Ἀθηνῶν. Ἀρδευση. Παλαιότερα ἔργα ὕδατινης οἰκονομίας. Ἡ πόλη καὶ τὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ. Τὰ ἄλλα λιμάνια τῆς Ἀθήνας. Ἡ πόλη καὶ οἱ ἀρχαιοῦτες τῆς Αἴγινας, Σαλαμῆς. Ἡ Μονὴ τῆς Φανερωμένης. Τὰ Μέγαρα. Ἀρχαιοῦτες. Τὸ σχέδιο γιὰ τὴ νέα πόλη. Ἐλευσίς. Ἀρχαιοῦτες. Τὸ σχέδιο γιὰ τὴ νέα πόλη. Τὸ ἀρχαῖο φρούριο Πανάκτων καὶ ἡ ἀρχαία πόλη Ἐλευθεραΐ. Ραμινοῦς, Μαραθῶν. Λατομεῖα τοῦ Πεντελικοῦ. Θορκός, Σούνιον. Δεκέλεια. Τανάγρα. Αὐλῆς, Εὐβοία. Θῆβα. Ἀταλάντη. Καινούργιο χωριό. Βωϊτιά. Μονὴ Ὀσίου Λουκά. Φθιώτις, Φωκίς, Δελφοί. Παρνασσός, Αἰτωλία. Ἀχαΐα. Κορινθία. Ἀργολίς. Ναύπλιο. Ὑδρα. Ἀρκαδία. Ἥλις. Ὀλυμπία. Μεσσηνία. Λακεδαίμων. Σπάρτη. Μυστράς, Κυκλάδες. Ὀδοποιία. Γέφυρες. Τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα καὶ εἰδικότερα τὰ ἱδρύματα τεχνικῆς ἐκπαίδευσης. Ἡ ὀργάνωση τῶν τεχνικῶν ἔργων. Διατάξεις ποῦ ἀφοροῦν στὴν ἀνακάλυψη καὶ διατήρηση τῶν ἐλληνικῶν ἀρχαιοτήτων.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Σχῆμα 21×28 ἐκ. Σελ. 316, εἰκ. 101.

Διατίθεται στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, Πανεπιστημίου 22, Ἀθήνα 106 72,
τηλ. 210 3625531 • Fax 210 3644996 • secr@archetai.gr • www.archetai.gr
Ἀποστέλλεται ἐπίσης ἐπὶ ἀντικαταβολῇ, κατόπιν παραγγελίας.